

Er virkeligheten slik?

Johan Lems “åndelige testamente”, mai 2011

Helheten omfatter:

Tidenes morgen

En finstofflig, «paranormal» verden

Livets- og livsformenens utvikling

Menneskets forståelse av seg selv

Refleksjoner om tid

Innhold

Innledning.....	4
2 Om tidenes morgen	5
2.1 Hva skjedde før Big Bang? - om bevissthetens natur	7
2.2 DGOs egenskaper og bruken av dem	10
3 En finstofflig verden.....	13
3.1 Syndefall og hvordan det onde oppsto	13
3.2 Frelsesplan.....	14
3.3 Universet som del av frelsesplanen	15
3.4 Utvikling av artene på Jorden og i det hinsidige	15
Det første mennesket	15
Hva sier vitenskapen og vi?	16
Om genomet	16
DNA og dets rolle	17
Nye forskningsresultater om styrende geners rolle	18
Styrer DNA livet eller livsformene?	18
Ytre påvirkning av DNA	19
Arv, miljø og inkarnasjon.....	19
Deler av frelsesplanen	20
4 Samkvem med den todelte, finstofflige verden.....	21
4.1 Generelt	21
4.2 Mer om kommunikasjonen med det hinsidige, hvor også Bibelen er en viktig kilde....	22
Tungetale og profetisk tale	23
Om å kommunisere med Gud.....	25
Visjoner	27
Om å spørre de døde.....	28
Profetisk henrykkelse	29
4.3 Materialisasjoner og dematerialisasjoner	30
To verdener møtes	31
Jesu himmelfart	32
Peter blir befridd.....	32
Paranormale helbredelser	33
4.4 Andre paranormale fenomen	33
Besettelser	33
Levitasjon	34
Forskjellige typer klarsyn.....	34

Finnes en «sjel» som overlever den jordiske døden?	35
Finnes engler?	35
4.5 To veier til Gud	36
5 Indre Vitenskap	36
5.1 Generelt	36
5.2 Hva består psyken av?	37
Sansene	37
Den ubevisste psyken	38
Tankevirksomheten	39
Emosjonene	40
Finnes edle følelser?	41
Bevisstheten	41
Oppsummering	41
5.3 Om å forstå	42
5.4 Livet	43
Psyken i dagliglivet	43
Hvordan problemer oppstår	45
Finnes en vei ut? - Om å tømme sinnet	46
Om konsekvenser	49
5.5 Etterord	51
REFLEKSJONER OM TID	52
1 Tiden i dagliglivet - Hvor møter vi tiden?	52
2 Hvordan har tidsbegrepet oppstått?	53
3 Psykens relasjoner til tid og bevegelse	55
4 Tidsbegrepet i vitenskapens modeller	58
Måling av tid	58
Tankemodeller og virkeligheten	58
Hva sier vitenskapen ut fra sin forestillingsverden?	59
Viser modellene alltid et korrekt bilde av virkeligheten?	61
5 Bevegelsenes egenskaper sett i relasjon til våre forestillinger om tid	62
6 Nærmere om det tidløse	64
7 Hva er tid?	66
8 Sluttkommentar	67

Innledning

Når jeg ser tilbake på det livet jeg har levd, så finnes det kanskje noe der som er verd å gjøre tilgjengelig for andre, noe av det jeg har opplevd, studert, kommet frem til og - ikke minst - innsett. Enhver må riktignok leve sitt eget liv, gjøre sine egne erfaringer og skape sine egne forestillinger. Men det er ikke lett å orientere seg i verden og i livet. Og ser jeg meg rundt, så lever svært mange mennesker på en overfladisk måte. De fleste har vel forsøkt, men gitt opp å skaffe seg større klarhet, eller de finner det bekvemt å la andre tenke for seg og følger strømmen. Men kanskje finnes det fremdeles søkende mennesker som gjerne vil ta imot noen impulser fra en som gjennom store deler av sitt etter lange liv har studert og forsket for å forstå seg selv, verden og tilværelsen bedre?

Hensikten med denne artikkelen er derfor å fortelle hva jeg har kommet frem til som resultat av den lange reisen som mine tanker og erfaringer har gjort. Skal tankene som utledes, være realistiske, må de være logiske og ha tilknytning til virkeligheten. Den forankringen finnes i naturvitenskapen, i godt dokumenterte paranormale fenomen, det vil si fenomen som ikke lar seg forklare ved hjelp av de kjente naturlovene. Og de må springe ut av det vi har kalt indre vitenskap, den selvvinnsikt som kan oppnås ved å utforske sitt indre psykiske liv. Mer konkret har reisen ført meg gjennom det jeg har kalt tidenes morgen og det som eksisterer uten å være blitt til - naturvitenskapen inkl. Darwins evolusjonsteori - gjennom religionens to veier til Opprinnelsen - det paranormale og det som må ligge bak - tid - selverkjennelse og bevissthetens natur.

Jeg har riktignok skrevet mye om dette før, og gjort det tilgjengelig gjennom bøker og på internett, men jeg har ofte skrevet på en resonerende måte som av og til har satt store, kanskje for store krav til leseren. Derfor vil jeg bruke et enklere språk her og i noen grad hoppe over resonnementene, og heller henvise til bøkene mine når det gjelder detaljer og lange begrunnelser. Av dette fremgår at jeg hele tiden har prøvd å være rasjonell: Med utgangspunkt i observasjon - observerte fenomen, det vil si av noe reelt - er tankene søkt knyttet til virkeligheten, slik vitenskapen, jeg selv eller (helst flere) troverdige mennesker har observert den.

Det har vist seg at selv ikke vitenskapen er helt konsekvent på dette området, særlig ved å overse fenomen som ikke passer inn i enkelte aksepterte "sannheter". Derfor kan det hende at denne vår reise vil avdekke forhold som er uvanlige i vår kultur, og som vi selv kanskje har vært avvisende til. Det gir en mulighet for å teste oss selv: Det sentrale spørsmålet er da: Ønsker vi sannhet eller bekreftelse av våre meninger? Det er jo ikke det samme. Hvis du bare ønsker å få dine nåværende synspunkter underbygget, er denne artikkelen ikke noe for deg.

Hvor skal vi begynne? Vi interesserer oss for å forstå oss selv, verden og tilværelsen og sentrale sammenhenger mellom dem i fortid, nåtid og fremtid. Oppgaven som vi sammen skal gå i gang med, er - om mulig - å arbeide oss frem til et mer fullstendig syn på virkeligheten ut fra den troen at det finnes en virkelighet som omfatter alt som eksisterer, og som er uten selvmotsigelser. Vi begynner med begynnelsen - det vi har kalt tidenes morgen.

2 Om tidenes morgen

Noe kan ikke oppstå av intet. Det synes utenkelig. Nå vet vi at det eksisterer “noe” - eller ganske mye: Jorden eksisterer, universet eksisterer, vi eksisterer. Altså: Da “noe” ikke kan oppstå av intet, må det eksistere noe som ikke er blitt til. Blant det som eksisterer, må det altså finnes noe som eksisterer uten å være blitt til - uten å ha oppstått, uten å ha en begynnelse. Vi kaller det Det genuint opprinnelige eller DGO.

Og hvis det eksisterer noe som **har** en begynnelse, som er blitt til, da må det ha sitt utspring i det som eksisterer uten å være blitt til. Det betyr også at det som er blitt til, i sitt vesen må ha et slags slektskap med sin opprinnelse, med DGO, for intet kan frembringe noe som er vesensforskjellig fra seg selv, heller ikke DGO. Dette er logikk. Det virker også logisk, at det som er så grunnleggende at det eksisterer uten å være blitt til, ikke kan gå til grunne. Det betyr at det fortsatt eksisterer, eventuelt i en noe endret form. DGO må mao være noe vi - bevisst eller ubevisst - ikke bare må ha et slags slektskap med, men også kan ha et forhold til og eventuelt kan få kontakt med, fordi det eksisterer fremdeles.

.Nå ser det ut til at det eksisterer noe som hadde en begynnelse, nemlig universet. Da eksisterer det både noe som er uten begynnelse og noe som er blitt til. (Om universet har en begynnelse, er det riktignok delte meninger om, men vi forutsetter det her). Og det som er blitt til, nemlig universet, må ha sin opprinnelse i det som eksisterer uten å være blitt til, nemlig DGO. Universet må med andre ord være frembragt av noe utenfor universet. Vi vet ikke hva det er - men vi skal prøve å nærme oss det. Det vi allerede kan si, er at det må være i stand til å frembringe noe så gigantisk som universet.

Dessuten har vi sett at det som er blitt til, må gjenspeile noe av DGOs egenskaper, slik at vi ut fra kjente egenskaper i universet, i noen grad kan slutte oss til DGOs egenskaper. Måten universet, inklusiv oss selv, er blitt til på, tilsier altså at i det minste noen av dets egenskaper må gjenspeile DGOs egenskaper. Ved å studere de relevante egenskapene til det som er blitt til, må det altså være mulig å få en begrunnet forestilling om noen av DGOs egenskaper.

Hvilke forhold i vår tilværelse kan det være nærliggende å se på i den forbindelse? Energi? - Tid? - Rom? - Naturlovene? - Bevissthet? - Informasjon? - Liv? Men først vil vi presentere et nytt begrep, nemlig **tilværelsen**. Med det mener vi summen av det som eksisterer uten å være blitt til, nemlig DGO, og det som er blitt til, nemlig universet og et ukjent antall andre univers, som i så fall også er blitt til.

Hvilke av de nevnte egenskapene kan være aspekter av DGO? Det finnes forandring i universet og dermed i tilværelsen nå. Da forandring ikke kan oppstå ut fra et statisk system, må det alltid ha vært forandring. Da forandring forutsetter energi, betyr det at energi er del av det som alltid har eksistert. Det vil si at energi er del av DGO. Men forandring er ikke bare knyttet til energi, men også til det vi kaller tid. Varighet er en egenskap ved bevegelse eller forandring. Og varighet er tid. På denne måten, via bevegelse, er tid - som varig bevegelse - og energi - som bevegelsesenergi - knyttet sammen. En form for tid må - ut fra dette - ha eksistert før Big Bang. Hva så med

rommet? Bevegelse, som tid og som energi, synes å være forbundet med en form for rom av (minst) tre dimensjoner. Det samme gjelder liv. En to-dimensjonal livsform synes umulig.

Fysikernes naturlover, tid og rom, slik vi kjenner dem, skal ha oppstått sammen med vårt univers. De synes derfor ikke å være genuint opprinnelige. Det synes ikke å forhindre at det kan eksistere overordnede naturlover og andre former for tid og rom som kan ha vært genuint opprinnelige. Materie fremstår her som en form for fortettet energi.

Blant de tre gjenværende “ingredienser” - liv, bevissthet og informasjon - fremstår bevissthet som den sentrale instans; instansen hvor intelligens er en egenskap, og hvor livet finner sted. Bevissthet er en egenskap ved universet blant annet fordi vi mennesker med vår bevissthet er del av universet. Derfor er våre egenskaper også universets egenskaper.

Men før vi går videre til informasjon, må vi se nærmere på forholdet mellom bevissthet, energi og materie. Det sentrale spørsmålet er: Er materien et resultat av bevissthet. Eller er bevissthet et resultat av materiens prosesser, slik vitenskapen sier? I bunnen ligger hele tiden energi som det helt grunnleggende. I de to alternativene er det altså tale om **hvorvidt materien er et resultat av energi og bevissthet, eller om bevissthet er et resultat av energi og materie**. I det førstnevnte tilfelle vil bevissthet være et kosmisk fenomen. I det sistnevnte tilfelle vil bevissthet være et jordisk fenomen.

Hva vet vi om relasjonene mellom bevissthet og materie? Vi vet at bevissthet med sin intelligens har vært i stand til å forstå ganske mye av materiens sammensetning og natur. Ja - så mye at mennesket nå kan frigjøre materiens innebygde energi i kontrollerte former. Det betyr at det angivelige produktet av energi- og materiens prosesser - nemlig bevisstheten - tar en viss kontroll over de materielle prosessene som har frembragt den, nemlig bevisstheten. At produktet tar kontroll over den prosessen som frembringer produktet, er enestående - og utenfor all menneskelig erfaring. Prosessen er heller ikke redegjort for og virker mer som tro enn som vitenskap.

Dessuten: Gjennom kvantemekanikkens teori og eksperimenter vet vi nå at bevissthet under visse forutsetninger innvirker umiddelbart på materien. Det indikerer en støtte til det alternativet som sier at energi og bevissthet er grunnleggende i tilværelsen - det som har frembragt materien som et resultat.

Enda et godt dokumentert fenomen peker i samme retning. Det gjelder “tilfeldighetsgeneratorene” som er spredd på forskjellige steder på Jorden, og som bl.a. registrerer utslag som følge av stemningsbølger som er skapt samtidig av et stort antall mennesker. Her foreligger altså en fysisk dokumentasjon av en kollektiv psykisk tilstand! Vi konkluderer med å si at materien er et resultat av bevissthet og energi. Det betyr at alt som eksisterer, har bevissthet i seg - i en mer eller mindre sovende eller våken tilstand - det har med andre ord en eller annen form for liv i seg.

Til slutt: Siste nytt fra forskningsfronten (2009): Forskere ved Dark Cosmology Centre ved Niels Bohr Instituttet i København mener å ha funnet ut at den mørke massen i universet er ufattelig mye eldre enn universet. Kommentar: Hvis det mørke stoffet og den mørke energien (tilsammen lik 95% av massen i universet) er så gammel og altså mye eldre enn universet, ville det bety at rom og tid eksisterte da universet oppsto. Det betyr også at det som eksisterer nå, består dels av noe som er ufattelig gammelt og det "nye" som oppsto med Big Bang. Og det er nærliggende å spørre: Hvilken rolle spilte det "gamle" da det "nye" oppsto? Ble det "nye" til i det "gamle"? Og ved det "gamle"? Er det mørke genuint opprinnelig i den forstand at det eksisterer uten å være blitt til?

2.1 Hva skjedde før Big Bang? - om bevissthetens natur

Kan vi gå enda lenger tilbake i tiden og spørre: **Hva skjedde før Big Bang** - fra "tidens morgen" og frem til Big Bang? Før vi går inn på dette, vil vi se litt nærmere på hva vi mener å vite om bevissthet - siden bevissthet synes å ha en sentral plass i problemstillingen. Det gjør vi ved å henvise til min Hypotese om Bevissthetens Natur på denne hjemmesiden og ved å ta med en utvidet utgave av ingressen der:

På tross av metodiske vanskeligheter synes det mulig å skjelne visse hovedtrekk ved bevissthetens natur. Bevissthet er et slags subtilt "stoff" med energiaspekter. Bevisstheten er sitt innhold. I drømmeløs søvn er bevisstheten potensiell - det vil si at den er til stede som en mulighet. Informasjon er knyttet til bevissthet ved å gjøre potensiell bevissthet bevisst.

Men hva er informasjon? Forskjellige typer informasjon; sanseinntrykk og tanker etc., ledes til bevisstheten gjennom "kanaler". Avhengig av informasjonsinnholdet oppstår ulike bevissthetstilstander. Ulikt informasjonsinnhold hensetter således den samme bevisstheten i ulike bevissthetstilstander. Dyr og mennesker med paranormale evner - det vil si med uvanlige sanser og med tilhørende informasjonskanaler - kan derfor ha bevissthetstilstander som er ukjent for de fleste av oss. Er innholdet "dagligdags", snakker vi om dagsbevissthet.

Bevissthet som sådan synes også å ha egenskaper. Bevisstheten er uløselig knyttet til nå-et - til det å **være**. Den synes å foreta en slags "evaluering" av de mottatte inntrykkene. Denne evnen skiller umiddelbart, dvs. uten bruk av tanken, mellom typer inntrykk, slik som farger og former. Og den synes å ordne inntrykkene ut fra et slags behagelighets-kriterium, fra smerte over nøytral til velbehag. Dette er persepsjon, egenskaper som er genuint knyttet til bevisstheten som det ultimate sanse-"organ". Dessuten synes bevisstheten å kunne sette seg selv i forskjellige grader av våkenhet eller oppmerksomhet. Bevissthetens persepsjonsevne innebærer å "se" det som er, slik det er. Det er en form for intelligens, ved siden- og uavhengig av den intellektuelle intelligens som er tankens intelligens. Det synes dessuten mulig å erkjenne en slags vilje og en slags kreativitet som egenskaper ved bevisstheten.

Mennesker og dyr har essensielt samme bevissthet. I den grad dyr har organer som formidler sanseinntrykk, har de også bevissthet av ulik våkenhetsgrad, inklusiv bevisst opplevelse av smerte og glede av ulik styrke. Organismenes bevissthet er begrenset av de kanalene vedkommende organisme har, og som leder informasjon til organismens bevissthet. Menneskets bevissthet ser ut til å ha ubrukte potensialer.

Den potensielle bevissthet er blitt - og blir - bevisst gjennom en oppvåkingsprosess. Alt som er blitt til, har aspekter av den opprinnelige bevissthet i seg. Det er blitt til gjennom en kreativ handling. Ikke-lokalitet er en egenskap ved bevissthet. Så langt hypotesen om bevissthetens natur.

Har bevissthet noe med tid å gjøre? Tid melder seg på to måter i bevisstheten, som den tankemessige forestillingen om fortid og fremtid og ved å oppleve bevegelse som en manifestasjon av tid. Da all opplevelse skjer i nå'et, er den bevisste opplevelsen uløselig knyttet til nå'et. Alt som skjer, skjer nå, hvor bevisstheten er til stede hele tiden. Se også min refleksjon over tid på denne hjemmesiden.

Hva er karakteristisk for liv? Liv eksisterer på et stort antall utviklingstrinn - eller rettere: kompleksitetsnivåer - fra det enkle til det ufattelig kompliserte. Men selv det enkle er så komplisert at det på tross av mye forskning, ikke er forstått. Felles for alle disse livsformene synes å være evnen til å sanse og å formere seg gjennom ulike former for organiske mekanismer. Men også sansningen oppviser et variert spektrum av ulikheter hva angår type informasjon og våkenhet samt deres kombinasjoner. Det synes derfor riktig å si at der det er sanseinntrykk, der er bevissthet. Men i livets grenseland er det vanskelig å si om primitive organismer bare reagerer hensiktsmessig eller virkelig føler, eventuelt i en mer eller mindre døsende tilstand. På denne måten har vi sett en sammenheng mellom liv, bevissthet og informasjon.

Vi spurte om vi kan si noe om tiden før "Big Bang"? - Er DGO på en måte blitt til?

Vi har sett at allerede før universet ble til, eksisterte Det Genuint Opprinnelige og eventuelle eksistenser som DGO hadde frembragt før denne hendelsen. Vi har også sett at DGO må ha hatt en rekke egenskaper da dette hendte. Og spørsmålet melder seg: Har noe så avansert som DGO hatt en utvikling bak seg, en utvikling basert på omforming av "enklere og mer grunnleggende ingredienser"? Vi tenker oss en omforming av det som helt opprinnelig eksisterte uten å være blitt til - en "nyskaping" var per definisjon ikke mulig. Vi kan tenke oss en prosess som ikke var drevet av vilje, men blant annet av tilfeldige mønstre i den foreliggende energien. På grunnlag av ovenstående og vårt kjennskap til egen bevissthet er følgende hypotese for denne fasen i tilværelsens utvikling skissert:

Ved "tidenes morgen" eksisterte bevissthet bare som en mulighet - den var bare potensielt til stede. Potensiell bevissthet var en egenskap ved det opprinnelige "tomme" rom. Hva skulle så til for å realisere dette potensialet - for å gjøre den potensielle bevisstheten bevisst? Det samme den gang som nå. Drømmeløs søvn er en bevisstløs tilstand, hvor bevisstheten bare er potensielt til stede, det vil si til stede som en mulighet. Når vi våkner fra en drømmeløs søvn, da skjer det fordi bevissthetens

"speil" er tilført informasjon av en eller annen kvalitet, styrke og kilde. Og det er denne informasjonen som gjør at vi våkner - som gjør den potensielle bevisstheten bevisst. Slik er det nå - og slik var det den gang da dette skjedde første gang, selv om omstendighetene den gang må ha vært ganske annerledes!

Den potensielle bevisstheten ble bevisst gjennom informasjon som var tilfeldig dannet av den opprinnelige, vibrerende energien. Langsomt, nesten uendelig langsomt våknet den potensielle bevissthet til bevissthet ved at det, ved ur-energiens vibrasjon, oppsto spor av informasjon som bidro til å gjøre den potensielle bevisstheten bitte lite grann bevisst. Dette førte i sin tur til nye spor av informasjon som bidro til å gjøre den langsomt oppvåkne bevisstheten lite grann mer bevisst osv. Slik kan rudimentær informasjon over enorme tidsrom ha frembrakt rudimentær bevissthet. Og slik kan det tenkes at rudimentær bevissthet har frembrakt spor av ny informasjon, slik at bevisstheten ble litt mindre rudimentær.

Slik ble den potensielle bevissthet som en (opprinnelig) egenskap (eller den opprinnelige egenskap) ved det opprinnelige, "tomme" rom, seg bevisst. Bevisstheten ble bevisst gjennom en slags selvbefruktende oppvåkingsprosess som til å begynne med var meget langsom, men som foregikk stadig fortere - frem til full våkenhet.

Derved ble det "tomme" rommet fylt av oppvåkne bevissthet med alle dens egenskaper, samt informasjon. Det opprinnelige tomme rommet med sine opprinnelige egenskaper ble fylt av alt dette i en irreversibel prosess. Med tiltagende bevissthet oppsto muligheten for bevisst, villet initiativ i tillegg til det fysiske "initiativ" knyttet til den opprinnelige energien. Mot denne bakgrunn kan man si:

I begynnelsen var informasjon, og informasjon var hos bevissthet. Og informasjon var bevissthet. Det betyr at det som er virkelig i ordets egentlige betydning, det som er realitetens grunn, er det som (fortsett) er til stede i drømmeløs søvn, og som vi har kalt potensiell bevissthet.

Ser vi litt nærmere - og generelt - på dette, synes det klart at ethvert selvutviklende system - og det er dét det er tale om her - ved begynnelsen må ha minst to aspekter som innvirker på hverandre for at en felles utvikling skal kunne finne sted. Prosessen involverer informasjon og energi. Den antydete utviklingen for det som eksisterer, passer inn i denne generelle modellen, der det er ur-energi som driver prosessen. Den potensielle bevisstheten var altså dét som ur-energien - gjennom sin informasjons-genererende virksomhet - kunne innvirke på for å skape bevegelse eller utvikling.

Av de to aspektene - informasjon og potensiell bevissthet - er det informasjonen som omgjør den potensielle bevissthet til aktuell-, det vil si til oppvåkne eller våken bevissthet. Og prosessen innebærer en oppvåkning av bevissthet med alle dens egenskaper samt skaping av informasjon. **Det er ikke kjent at det eksisterer andre dualiteter med et tilsvarende utviklingspotensiale. Modellen innebærer et felles utgangspunkt for materie og ånd.**

Altså: Det som opprinnelig eksisterte uten å være blitt til var: Ur-energi med dens ulike aspekter: potensiell bevissthet, bevegelse som favner tid og rom, og som kan skape (tilfeldig) informasjon som gjør potensiell bevissthet bevisst.

Det som forelå etter at den potensielle bevisstheten var blitt bevisst, var ut fra dette: Bevegelsesenergi som favner tid og rom og bevissthet med intelligens og vilje. Det dreier seg om sider av samme "sak" og med den konsekvens at intelligens og vilje har herredømme over energien. I vår modell er altså antydnet en utvikling som kan ha funnet sted i uminnelige tider, en utvikling mot stadig våknere bevissthet, hvor bevissthet og informasjon befrukter hverandre gjensidig i en oppvåkingsprosess. Er den prosessen, hvis den virkelig har funnet sted, avsluttet, eller pågår den ennå etter samme mønster, eventuelt med et utviklingspotensiale uten ende? Det kan i så fall bety at bevissthet ikke har noen form for kapasitetsbegrensning, verken når det gjelder type informasjonsbærer, mengden informasjon eller dens kompleksitet.

Kan bevissthet være bevisst på seg selv, og er nå'et og bevissthet to sider av samme sak? Bevissthet er alltid i nå'et. De to synes også forenet ved at tid oppstår i nå'et - strømmer ut av nå'et, og at tid - via bevegelse - er koblet med energi som er et aspekt ved bevissthet? Er kjernen i dette: bevissthet med to aspekter: energi og nå? Ved at bevissthet alltid er nå, kan dette komprimeres ytterligere til bevissthet og energi eller rettere, bevissthet er en form for energi i nå'et.

Men bevissthet er ikke helt opprinnelig. Den er blitt til ved at potensiell bevissthet (en tilstand som altså fremdeles er til stede i f.eks. drømmeløs søvn) er blitt vekket ved at informasjon er tilført. Den gang eksisterte intet nå. Genuint opprinnelig var således subtil energi med et aspekt av potensiell bevissthet som kunne bli- og ble vekket opp ved at energien tilfeldig - gjennom sine bevegelser - skapte informasjon som lot den potensielle bevisstheten våkne. Ved at den potensielle bevisstheten ble bevisst, eller ved at energien våknet til bevissthet, ble den i stand til å utøve intelligent vilje. Ved at bevissthet alltid er i nå'et, oppsto nå'et sammen med bevissthet, og skaperkraft oppsto ved at viljen utøvte herredømme over energien i nå'et. Ut fra dette forelå en **skapende intelligens før Big Bang**.

2.2 DGOs egenskaper og bruken av dem

Vår tankerekke har ført oss frem til følgende: Det Genuint Opprinnelige har bevissthet - er bevissthet - er bevisst! Tillater vi oss å tilskrive denne universelle bevisstheten de egenskapene som vi har analysert oss frem til for vår egen bevissthet, får det en rekke konsekvenser. Denne antagelsen er ikke helt ubegrunnet, siden vår bevissthet nødvendigvis må være nær beslektet med den opprinnelige, fordi vår bevissthet må være utgått av den opprinnelige. Dette har vi beskrevet ovenfor.

Vi så at tid er et aspekt av energi. Grunnen er at energi er bevegelse - som antas å være energiens grunnform(?) - og gjennom bevegelse møter energien tid, da bevegelse er tidens vesen. I bunnen av alt - og dermed som en egenskap ved DGO - ligger altså

bevegelse som på den ene siden er en form for energi, og på den annen side tid, fordi tid også er et aspekt av bevegelse. Men det synes å være flere sammenhenger her: Vi så at gjennom bevegelse er energi knyttet til tid, hvor tid strømmer ut av bevissthetens nå. Gjennom energi - ur-energien - synes bevegelse å ha enda ett aspekt, nemlig potensiell bevissthet, hvor informasjon - som et mønster i energien - er dét som er i stand til å gjøre potensiell bevissthet bevisst. Dette kan (kanskje) tjene som definisjon på informasjon?

Ut fra dette er DGO blitt til som følge av en selvutviklende oppvåkingsprosess som hadde sitt utgangspunkt i en form for rom og en ur-energi i form av en potensiell bevissthet. Som resultat av denne oppvåkingsprosessen oppsto DGO, som er to-spannet informasjon og bevissthet - bevissthet som en form for ur-energi, hvis andre aspekt var bevegelse og dermed tid - alt dette fantes i en form for rom. Alt annet som eksisterer, og som har oppstått, synes å være en følge av Det Genuint Opprinnelige.

Dermed vender vi tilbake til spørsmålet: Hva skjedde før Big Bang - men etter at DGO var blitt til ved oppvåkning?

Det viste seg altså at bevisstheten hadde en rekke egenskaper, særlig intelligens og vilje som begge var skjulte aspekter ved den opprinnelige potensielle bevisstheten. Men samtidig hadde bevissthetens vilje energien i sin makt, slik at det var makt bak viljen. Slik var DGO etter oppvåkningen. Derfor vil DGO heretter bli kalt **Den Mektige Intelligens** (DMI) som - sett på en annen måte - også besto av alt det genuint opprinnelige som fysisk eksisterte. DMI forente altså i seg selv alt det fysiske og alt det psykiske og dermed det hele - alt som eksisterte uten å være blitt til. DMI ble etter hvert klar over sine store evner og skaperkraft. Det vi med rimelighet kanskje kan anta, er at den opprinnelige bevissthet med sin intelligens og kreative evner måtte ha et slags genuint ønske om å bli klar over seg selv og sine muligheter og å gjøre bruk av sine evner. Det ser da også ut til å ha skjedd.

DMI må ha vært kjærlig overfor alt den skapte. Det henger sammen med at intet - heller ikke DMI - kunne og kan frembringe noe som er vesensforskjellig fra seg selv. Og intet kan i utgangspunktet være i motsetning til sitt genuine opphav. Det skapte må på en måte svinge i takt med Skaperen. Og kjærlighetens vesen kan - enkelt sagt - betraktes som harmoniske svingninger. Alt det DMI frembragte eller skapte, svingte altså ut fra sin natur i harmoni med DMI selv. Men kjærlighet oppsto selvsagt først da DMI ut fra sin kraft og intelligens hadde skapt noe som svingte i takt - noe å være forbundet med i kjærlighet. Alt dette skjedde i en subtil, finstofflig tilværelse før det materielle universet oppsto gjennom et "Big Bang". Det som forelå, kan i knappe ordelag formuleres til å være: et finstofflig (mor)-univers fylt av liv, intelligens, kreativitet og harmoni.

At DMI begynte å skape noe, henger sammen med at DMI ville bruke sine enorme evner som DMI etter hvert var blitt klar over. DMI ville skape et ordnet samfunn av skapninger som i prinsippet var så like DMI som mulig - skapninger som samtidig kunne leve lykkelig som frie og selvstendige individer i et harmonisk og stabilt samfunn. Først skapte DMI de grunnleggende naturlovene som ikke forelå allerede, og

de finstofflige verdener som skapningene skulle leve og utvikle seg i. Deretter innhyllet DMI seg selv i et legeme som var svært likt det legemet DMI hadde tenkt ut for skapningene sine. Disse delene av skaperverket ble skapt ved å tenke det og så å ville det.

Slik ble skapningene skapt i DMI's bilde. I samsvar med DMI's enorme evner var skapningene fullkomne av form, renhet og muligheter - muligheter som skapningene selv kunne fylle med innhold. For også de var lykkelige over å kunne bruke og utvikle sine evner. De var også lykkelige ved at de var skapt parvis - som dualer av mann og kvinne, som var perfekt tilpasset hverandres interesser, egenskaper og behov.

For skapningene oppsto på denne måten en utvendig relasjon til Skaperen - ved at Skaperen og skapningene fremsto som atskilte vesener. Dessuten fantes en indre relasjon ved at DMI hadde festet en personlig utformet "gnist" av Seg Selv på "bunnen" av psyken til hver enkelt skapning. Det var denne gnisten som ga skapningene liv og bevissthet og vilje som selvstendige individer. På denne måten hadde hver skapning to relasjoner til sin Skaper; en ytre og en indre. Da alle skapte vesener - ja, alt det skapte - hadde slike relasjoner, fikk hver skapning også to relasjoner til sine medskapninger - en ytre relasjon som var basert på atskilte skapninger - og en indre, harmonisk relasjon som eksisterte på det psykisk-åndelige plan.

Ved dette hadde hver skapning - ved siden av andre egenskaper - også fått vilje til å handle selvstendig og derved fått ansvar for hva de gjorde eller unnlot å gjøre. Ansvarer besto i å tåle konsekvensene av handlingene eller unnlatselsene; for - som nevnt - hadde DMI skapt lover som regulerte og skapte orden og forutsigbarhet innenfor den finstofflig-fysiske verden som eksisterte den gang.

Det innebar at det fremtiden ville bringe, ikke i alle deler var gitt på forhånd - heller ikke for DMI. Det som avhang av skapningenes frie beslutninger, kunne selv DMI ikke vite på forhånd - det ligger i sakens natur - selv om DMI - ut fra sitt inngående kjennskap til sine skapninger - med stor grad av treffsikkerhet kunne tenke seg hva den enkelte ville gjøre i en gitt situasjon. Bare slik kunne et skaperverk oppstå som var interessant for DMI og skapningene. Alternativet hadde vært et enormt mekanisk system som - for DMI - ville forløpe på kjent måte og i kjente baner til evig tid - og derfor være fullstendig uinteressant.

Men ved at skapningene hadde fått en selvstendig vilje, oppsto også den muligheten at noe kunne gå galt - at noen av skapningene kunne komme i opposisjon til sin Skaper. Om det skjedde og hvilke konsekvenser det fikk, kommer vi straks tilbake til.

Hele dette resonnementet åpner for tilstedeværelsen av andre verdener utenfor vårt univers. Mange paranormale fenomen mer enn antyder at det finnes slike finstofflige verdener, selv om de ikke er like iøynefallende som fenomenene i vår såkalt materielle verden. DGO's egenskaper virker også ganske immaterielle eller finstofflige. Da naturlovene har styrende funksjoner i vår materielle verden, er vår antagelse

nærliggende, nemlig den at det finstofflige kan være mer opprinnelig enn det materielle. Kan det bety at et eventuelt mor-univers var og er finstofflig?

Det genuint opprinnelige i tilværelsen må selvsagt også være genuint opprinnelig for en eventuell finstofflig verden. Vår materielle verden og en eventuell, finstofflig må altså ha samme opprinnelse. DGO må også ha vært genuint opprinnelig for en finstofflig verden.

Kilden for informasjon om det som skjedde i den finstofflige verden **som eksisterte før Big Bang**, må vi søke i det såkalt paranormale. Denne betegnelsen er knyttet til en rekke reelle- (og dessverre også innbilte) fenomen som vår materialistiske kultur har vendt ryggen, fordi de ikke passer in i aksepterte modeller for tilværelsen. Men noen slike fenomen er likevel reelle - og derfor ikke "paranormale". Og det er slike fenomen vi her støtter oss til. Vi kommer i kapittel 3 og 4 nærmere inn på en del slike fenomen.

3 En finstofflig verden

De paranormale fenomenene, som vi altså kommer tilbake til, tilsier at **det finnes en finstofflig verden** ved siden av vår materielle verden, og at en forbindelse mellom disse to verdener både er mulig og virkelig finner sted. Ja, slik forbindelse har funnet sted gjennom alle tider. Alle religioner er oppstått på grunnlag av "paranormale" erfaringer. Det må være feil å tro at slike påståtte erfaringer berodde på tidligere tiders enkle menneskers mangel på innsikt. Det er vår tid som ikke vet, og som heller ikke vil vite. Denne kontakten kan innta mange forskjellige former - også som verbal kommunikasjon i klartekst.

Den finstofflige verden før "Big Bang" var befolket med intelligente, finstofflige, menneskelignende vesener som levde harmonisk sammen i organiserte samfunn som var opprettet av DMI. Skapningene var skapt som dualer, hvor ett mannlig og et kvinnelig vesen som var presist tilpasset hverandre, utgjorde en varig, harmonisk og lykkelig enhet. Det forhold at disse vesener og deres verden er finstofflige, innebærer at de er usynlige for våre øyne, som jo er tilpasset vår materielle verden. Men under visse forutsetninger kan også menneskelige øyne få innblikk i den finstofflige verden. Ut fra vårt kjennskap til materiens utrolig "luftige" struktur er det heller intet i våre kunnskaper om materiens oppbygning som skulle tilsi at en finstofflig verden ikke kan finnes.

3.1 Syndefall og hvordan det onde oppsto

DMI begynte sin skapergjerning før Big Bang. Den personen DMI skapte først, ble innsatt som leder av hele dette etter hvert enorme skaperverket. Han ledet dette riket med visdom og kjærlighet i samsvar med DMIs vilje. Til det hadde DMI gitt ham de nødvendige fullmakter. Hans navn var Kristus. Ved sin side hadde han en

“nestkommanderende” som etter hvert kom på den tanken at de to kunne skifte roller, slik at han nå kunne stå øverst. Denne tanken ble etter hvert konkretisert og organisert sammen med vesener som mente det samme, og som kanskje selv kunne dra fordel av et slik forandring. DMI var klar over det som holdt på å utvikle seg, men grep ikke inn til å begynne med, slik han kunne ha gjort. Det skulle bli åpenbart hvem som ville gå imot hans orden. Da det var klart, sørget DMI for at opprørerne ble kastet ut av hans samfunn og ut i en sfære som han opprettet for dem.

Opprørernes skjebne avhang av deres skyld. Medløperne fikk en mildere skjebne enn lederne. Medløperne ble satt på en fornyet lojalitetsprøve i en finstofflig sfære som ble kalt Paradiset. Men medløperne feilet også her og ble henvist til å bli undersåtter under den frafalne skapningen som to ganger hadde forledet dem.

Ydmyket hovmod fører til hat hos den som blir ydmyket. Og hatet retter seg mot den som detroniserte dem. Det var dette som hendte med opprørerne. De var utestengt fra DMIs verden både “fysisk” - i samsvar med disse verdens fysikk - og psykisk gjennom sitt hat til DMIs verden, til DMI selv og til Kristus, hvis posisjon striden hadde dreid seg om. De var “døde” i den forstand at de var utestengt fra DMIs - det vil si fra livets verden. Dette riket ble derfor kalt dødsriket. Men de var ikke døde i den forstand at de ikke var bevisste og kunne oppleve noe. Slik kom det onde inn i tilværelsen, og det preget livet til de frafalne og dem selv som personer. DMIs rike var nå delt i to atskilte deler, hvor de som var utestengt, var uten tilgang til DMIs opprinnelige verden. Antallet skapninger overstiger vår fatteevne. Men det var enda fler som ikke var med i frafallet.

3.2 Frelsesplan

Da DMI skapte sin opprinnelige verden, var det ikke meningen at det skulle gå slik. Men muligheten for at det kunne gå slik, var til stede ved at skapningene hadde fått en fri vilje som åpnet opp for at opposisjon kunne oppstå. Men da frafallet hadde skjedd, la DMI en plan som gikk ut på å tilbakeføre de frafalne skapningene og gjenopprette den opprinnelige tilstanden i DMIs rike. Planen innebar blant annet at de frafalne av egen fri vilje måtte gå den lange utviklingsveien som ble lagt for dem, tilbake til sitt opprinnelige hjem. Dessuten måtte opprørslederne bevegges til å gi slipp på de av sine undersåtter som angret det de hadde gjort og ville forlate dødsriket.

Forutsetningen for å oppnå en stabil tilstand i det gjenopprettede riket var at forførerne følte at de hadde fått en rettferdig behandling. DMI ville derfor ikke gjenopprette den opprinnelige tilstanden med makt, noe han kunne ha gjort. Men Han valgte en langt tyngre og mer tidkrevende vei som på den annen side ville oppfattes som rettferdig og derfor føre frem til et samfunn som hadde de beste forutsetningene for å være stabilt. Dette skjedde før den materielle verden ble til.

3.3 Universet som del av frelsesplanen

“Big Bang” var del av denne tilbakeføringsplanen. Alle religioner sier at ånd er mer opprinnelig enn materien. Når vi ser på det enorme universet, virker det utrolig at ånd skal være opphavet til materien og naturlovene, slik vi - og religionene har kommet frem til. Men hva er ånd? Hvilke egenskaper har ånd? Det vet vi lite om. Også vitenskapen må melde pass her. Selv om ligningene fører tanken tilbake til brøkdeler av sekunder etter Big Bangs begynnelse, så ender det hele i et stort spørsmålstegn. Men det er også heftet spørsmål ved andre sider av vitenskapens modell, som f.eks. mørk energi, mørk materie og gravitasjonens kobling til de øvrige naturlovene, slik vi har antydning innledningsvis.

3.4 Utvikling av artene på Jorden og i det hinsidige

Universet synes å være “skreddersydd” for utvikling av liv, slik vitenskapen ser det. Det passer bra med våre resonnementer. En av hensiktene med universet var å skape en verden med visse egenskaper som var tjenlige for tilbakeføringen av de frafalne skapningene. Materien var en av disse egenskapene. En annen egenskap var at en oppadstigende finstofflig skapning kunne ikles et materielt legeme gjennom inkarnasjon. Frigjort fra erindringen om sin vanskelige fortid som dette innebar, kunne skapningen få en ny sjanse til å utvikle seg videre i et nytt liv i den materielle verden på Jorden eller på et annet egnet himmellegeme i universet. Hvis den ønskede utviklingen ikke fant sted, ville skapningen få en sjanse senere gjennom en ny inkarnasjon. For hensikten med planen var å tilbakeføre alle de falne skapningene til sitt opprinnelige hjem. Noen av dem skjønnte og skjønner hvilken mulighet dette innebærer, og klarer seg - når de har nådd menneskestadiet - med ett eller noen få inkarnasjoner før de har nådd et utviklingstrinn som ikke krever nye inkarnasjoner. Andre derimot snubler seg gjennom liv etter liv på Jorden eller et annet himmellegeme uten å komme videre i sin utvikling.

Alle Jordens (og andre planeters) organismer deltar i denne utviklingen, hver på sin måte. De inngår alle i et felles system for dannelsen av organismenes former. Det gjelder både artenes forskjellige former og variasjonene innenfor hver art. Det skjer en tilsvarende utvikling i den finstofflige verden, slik at et individ som på Jorden levde som dyr på et visst utviklingstrinn, ved neste inkarnasjon kan bli født inn i en art på et høyere trinn. Slik utvikler dyrets “sjel” seg trinnvis inntil menneskets nivå, som det høyeste, materielle utviklingstrinn, er nådd.

Det første mennesket

Den utviklingen av livet som har funnet sted på Jorden er altså for det første del av en to-sidig prosess, hvor den andre delen foregår i det hinsidige. Dessuten er utviklingen to-delt på den måten at utviklingen av livet og av livsformene ikke er det samme. Ett

og samme levende vesen - ett og samme liv - utvikler seg på den måten, at det fra inkarnasjon til inkarnasjon manifesterer seg i “nye” og mer avanserte livsformer.

Etter en umåtelig lang tid hadde en del av de falne “sjeler” utviklet seg gjennom plante- og dyrestadiet på Jorden og på parallelle himmellegemer andre steder i universet. Når det gjelder høyerestående arter, inklusiv mennesket, ble det første paret på Jorden skapt ved at dets finstofflige utgave ble materialisert, og at de så forplantet seg videre på kjent måte. Det må ha vært et sjeldent fenomen at en art har oppstått på denne måten. For selv om det finnes mange arter, har utviklingen skjedd over enorme tidsrom, hvor også arter har kommet og dødd ut. Variasjonene innen en art skjer stort sett slik vitenskapen beskriver det.

Dette innebærer at menneskets kropp og psyke er et resultat av tre faktorer, ikke bare av arv og miljø. Vi er i høy grad også et resultat av det det inkarnerte, nyfødte barnet har med seg som “bagasje” fra sin fortid i finstofflige verdener og eventuelle tidligere liv på Jorden.

Hva sier vitenskapen og vi?

Hva sier forskningen om de krefter som former det nye individet, og hvilken rolle DNA spiller i den forbindelse? Vitenskapen er ikke enig med seg selv, og mye er ennå uklart. Selv om det foreligger en “main stream” modell som er ganske dominerende, så finnes forskere som setter et kritisk lys på svakheter ved denne forskningens oppfatninger. Vi skal her se på noen viktige punkter.

Etter noen generelle opplysninger om det menneskelige genomet henter vi først informasjon fra ”Genparadigmets fall” (2005) av biologen Trond Skaftnesmo (anmeldt av K. Myhre på Internett som er vår kilde) som har skrevet om nyere innsikter fra genetikken, og som ikke alltid stemmer overens med “main stream” oppfatninger.

Om genomet

Man kjenner fortsatt ikke det eksakte antall proteinkodende gener i det menneskelige genomet, men det er ca. 24.000. Grunnen til usikkerheten ligger bl.a. i at det kan være vanskelig å skille ut små gener. Dessuten kan ett gen kode for flere proteiner, noen kan overlape hverandre, og noen koder bare for RNA etc. Det kan også være usikkert hvor et gen begynner og hvor det slutter.

For mer enn halvparten av genene i menneskets genom er deres funksjon ukjent (2010). Ca 2% av genomet består av instruksjoner for syntese av proteiner. Gjentatte sekvenser som ikke koder for proteiner, utgjør 50% av genomet. Dette er langt mer enn i andre organismer. De kan likevel ha en funksjon. I løpet av tiden reparerer de nemlig genomet og kan derved skape helt nye- eller endre eksisterende gener. De virksomme genene synes å være konsentrert i tilfeldige soner langs genomet og med store soner av ikke-kodende gener imellom.

DNA og dets rolle

Det bærende prinsipp i genetikken har vært at DNA er organismenes opphav, at informasjonen er enveiskjørt DNA → RNA → protein, og at ett gen kodet for ett protein. Nå vet man at informasjon også kan gå den andre veien, slik: DNA ↔ RNA ↔ protein.

Blant det virksomme DNA har noen gener styrende funksjoner, de andre - ca 24.000 koder for produksjon av proteiner. Genene er ifølge vitenskapen tilstrekkelig til å dekke alle DNAs oppgaver. Da det er over 200.000 ulike proteiner i menneskekroppen, vil ett gen kunne kode for flere proteiner. Det er ikke kjent hva som sørger for at riktig protein blir produsert i det enkelte tilfelle.

DNA-molekylene og genene er inaktive av natur. Cellens og dermed livets molekylære grunnlag består av en trio i intimt samarbeid med hverandre. Man vet nå at RNA-molekyler og spesialiserte proteiner bearbeider DNA-kopien, slik at den blir en presis mal for det spesifikke proteinet som skal bygges. Dette kalles "alternativ spleising" og "RNA-redigering". Det betyr at informasjonen om hvilke proteiner som skal bygges, og hvordan de skal bygges, ikke sitter i DNA'et!

Sammenligner vi med genomet til organismer som er langt mindre kompliserte enn mennesket, virker det påfallende at organismens kompleksitet ikke synes å gjenspeile genomets omfang. F.eks. har bakterier flere tusen gener og 17000 gener finnes i en makk på en millimeter. En rundmark på 1 millimeter som består av presis 959 celler (*C. elegans*) har 19.099 gener. Høna har 20.-23.000 gener. Mange plantearter har over 30.000 gener, risplanten har 37.544 gener (Nature 11/8-2005). Antall gener er altså ikke et mål på organismens kompleksitet, slik man lenge trodde. Hvordan skal dette tolkes?

Det kan være en sammenheng mellom evolusjonsmessig slektskap og likhet i deres DNA. En omfattende undersøkelse slår fast at hvis vi forholder oss til det DNA'et som er biologisk utslagsgivende, er den genetiske likheten nærmere 99,94 % mellom sjimpansen og mennesket (Nature 1/9-2005)

Mainstream sier altså: Kilden til organismenes form og attributter, som er det som skiller levende vesener fra hverandre, ligger i genene. Nå viser det seg at det ikke finnes noe i oppbyggingen av menneskets (og alle andre arters) gener som gjør rede for form - at vi f.eks. skal ha to armer, to ben eller vår spesielle hjerne. Det er klart at disse instruksjonene må eksistere. Ellers ville ikke mennesker bli mennesker og fluer fluer, for å si det enkelt. Men slik informasjon om form finnes ikke i DNA'et. Hvor finnes disse instruksjonene da?

Dette krever nye forklaringsmodeller som per idag ikke foreligger. Hva innebærer fx informasjonsflyt begge veier? Hvilken rolle spiller DNA? Hva bestemmer hvilket protein DNA i det gitte tilfellet skal gi opphavet til? Mao: Finnes noe som styrer DNA og hva er det i så fall?

Nye forskningsresultater om styrende geners rolle

Vi henter følgende opplysninger om mastergenes fra James Le Fanus artikkel i Network Review, Summer 2009.

Vi har sett at organismer som har svært ulik kompleksitet, har omtrent samme antall gener. De regulerende genene som kan styre flere tusen gener - mastergener, Pax 6 - er praktisk talt utvekselbare mellom arter, slik at de mastergener, som styrer utviklingen av øynene i én art, **vil utvikle øynene til alle arter, selv om øynene er forskjellig konstruert i de ulike artene!** Kilden til organismenes ulike former kan ikke ligge i genene, stikk i strid med moderne biologers antagelser. Men slik informasjon må jo finnes, siden fluer avler fluer og mennesker mennesker. Hvor kommer denne styringsinformasjonen fra, og hvordan blir den formidlet? Hvordan kan de samme styringsgenene styre de flere tusen genene, som er "underlagt" dem, til å produsere så ulike strukturer (men som har samme funksjon) - strukturer med funksjoner som passer til de organismene som styringsgenene tilhører? Her synes å mangle både mengde- og type informasjon.

Styrer DNA livet eller livsformene?

Naturen gir oss flere eksempler som kan illustrere forskjellen mellom liv og livsform. Her et eksempel: En larve som via puppestadiet blir til sommerfugl. Det er uten tvil det samme livet som eksisterer kontinuerlig gjennom de tre nevnte stadiene. Og at dette samme livet endrer form, er også åpenbart. Men hadde vi merket det om det var et nytt liv som hver gang ble "helt" inn i den nye livsformen? Muligheten for det er altså til stede. Og de kjennelsesmessige forskjellene ville vært enorme, fordi det ville bety at liv og livsform ikke er det samme.

La oss nå se nærmere på mastergenes funksjon: Den tilførte, manglende informasjonen må konkretisere den instruksjonen som på generelt nivå ligger i mastergenene, og som ser ut til å dekke funksjoner, ikke former. Ut fra "kunnskapen" om at her skal komme et øye (eller synsorgan) - det er mastergenet som forteller det - må den tilførte informasjonen "vite" hva slags organ som skal formes, slik at det er riktig informasjon som tilføres, og dessuten må den tilføre den mer detaljerte informasjonen som mangler for å gjøre styringsinformasjonen komplett. Den detaljerte (manglende) informasjonen må altså for det første vite hvilket organ det dreier seg om, ut fra hvilken funksjon som skal dekkes, slik at de to delene av prosessen kan møtes. Og dessuten inneholde informasjon om detaljene som bestemmer den aktuelle formen. Det kan se ut som mastergenet og tilleggsinformasjonen må ha samme struktur for å gjøre det mulig å passe sammen. Informasjon om den endelige formen følger så med strukturen.

Hever vi oss fra organ til organisme, som summen av organene, ser vi at det må eksistere en hel, "virtuell organisme" som leverandør av den manglende

styringsinformasjonen. Den virtuelle organismen går på en måte inn i den materielle organismen, som er under dannelse, ved hjelp av den virtuelle organismens form-informasjon. Her åpnes kanskje et lite innblikk i hvordan reinkarnasjon eventuelt kan foregå på alle nivåer i den organiske verden ved at livet kan følge det som her er kalt den virtuelle formen. I så fall dekker utviklingslæren bare en del av sannheten også på dette punktet.

Ytre påvirkning av DNA

Nyere forskning har vist at ytre påvirkning av DNA kan forandre DNA på den måten at gener blir avslått (eller slått på?) uten ellers å bli forandret. Det spesielle ved denne oppdagelsen er at den påførte forandringen kan være varig og gå i arv. Den umiddelbare konsekvensen av denne muligheten synes å være at mengden varianter som konkurrerer om overlevelse vil øke, slik at utviklingen av livsformene vil kunne gå noe fortere enn tidligere antatt.

Arv, miljø og inkarnasjon

Denne runden om arv og videreføring av liv har vist at det per idag ikke foreligger kunnskap som skulle tilsi at vår modell med arv, miljø og inkarnert ånd er feil, snarere tvert imot.

Hva bringer så det lille barnet med seg når det blir inkarnert i et foster kort tid før fødselen? Mye tyder på at det er kroppslige egenskaper, psykiske egenskaper og kanskje også en slags skjebne. Vi skal se litt på de to første punktene.

Flere hundre tilfeller der små barn hevder at de husker tidligere liv, er gjennom en årrekke blitt undersøkt, verifisert og dokumentert av den amerikanske forskeren Ian Stevenson, som er professor i psykiatri ved University of Virginia. (Opplysningene er hentet fra Roald Pettersens artikkel på Internett, som ellers har omfattende dokumentasjon. Enkelte klarsynte sier det samme.)

Det er undersøkt tilfeller hvor barn har fødselsmerker eller misdannelser som stemmer overens med skadene de ble påført da de omkom i sitt forrige liv - skader som senere har latt seg verifisere. Konsekvensen av dette er at det nye fosteret kan bli preget av skadene på den forrige kroppen.

Eneggede tvillinger som husker tidligere liv, har ofte en personlighet som samsvarer med det tidligere livet og blir derfor langt mer forskjellige fra hverandre i det nye livet enn tvillinger vanligvis er når de vokser opp sammen under like sosiale forhold. Det nevnes også eksempler på tvillinger som etter blodprøve viser seg å være eneggede, men som ikke ligner fysisk på hverandre, fordi de hver for seg har tatt preg etter sine forskjellige tidligere liv.

Selv i Asia blir foreldrene forundret og overrasket over barnas erfaringer fra tidligere liv; ofte er det verifiserte erfaringer som gjerne inneholder et vell av detaljer som

foreldrene ikke har kunnet kjenne til. Den kommunikasjonen med det hinsidige som omtales i kapittel 4 sier også at reinkarnasjon er et ekte fenomen.

Vi oppsummerer tankene om livets og livsformenes utvikling på Jorden og i det hinsidige. Etter hvert som livet utvikler seg, inkarneres det i organismer med former som passer til vedkommende livs utviklingstrinn på Jorden. Mulige mekanismer for dette er beskrevet ovenfor. Dør organismen, fortsetter livet i det hinsidige, eventuelt i den samme, eller i en mer utviklet form. Slik fortsetter utviklingen av livet og dets former i en vekselvirkning mellom livet på Jorden og i det hinsidige helt opp til menneskets nivå. Hver gang en ny art introduseres, oppstår det første paret på Jorden som en materialisert utgave av det hinsidige paret. Et individs utvikling fra høyere til lavere form finner ikke sted.

Mens organismenes fysiske utvikling innen rammen av frelsesplanen må forstås på denne måten, skjer samtidig en psykisk utvikling som har flere aspekter. Vi skal straks se på menneskets psykiske utvikling, men dyrene har også sin. Den skjer dels gjennom den innsikt og erfaring som den enkelte utvikler under oppveksten og det voksne livet på Jorden. Og dels gjennom påvirkning fra den todelte, finstofflige verden. Vi skal i det følgende se på begge disse aspektene, den siste først. Det gjør vi i kapittel 4 ved å gjennomgå de fleste sider ved samkvemmet med den finstofflige verden. Og i kapittel 5 drøftes muligheten vi har - gjennom selvinnsikt - å bringe mer harmoni inn i egen psyke (eller rettere: bringe disharmoni ut av psyken) og utvikle oss på den måten.

Supplerende DNA-informasjon

Er genene snarere organismens redskaper enn dens årsaker? Hvis forklaringen på artenes og individenes unikheter ikke ligger i genomets unikheter, må unikheten opplagt ligge i genreguleringen (hvordan genene blir brukt). Det store spørsmålet blir da hva som regulerer genene. Eller mer presist: hvor finner vi kilden til den helhetlige koordineringen av genreguleringen? De fleste genetikere vil vel svare at genene selv står for dette, men da svarer de mot bedre vitende: DNA-molekyler, RNA-molekyler og proteinmolekyler utgjør faktisk et treenig prinsipp og har trolig alltid gjort det. RNA-molekylene og proteinene opptrer aktivt og intelligent, mens DNA-molekylene er enklest å forestille seg som mekaniske redskaper.

Dermed kan vi si farvel til myten om DNA og gener som "oppskrifter", "livets bibliotek" osv. DNA'et skal i stedet betraktes som en enorm verktøykasse der organismen via RNA-molekylene bruker og tilpasser de verktøy som synes best egnet til de spesifikke behov her og nå.

Hvis forklaringen på artenes og individenes unikheter ikke ligger i genomets unikheter, må unikheten opplagt ligge i genreguleringen (hvordan genene blir brukt). Det store spørsmålet blir da hva som regulerer genene. Eller mer presist: hvor finner vi kilden til den helhetlige koordineringen av genreguleringen?

Dermed kan vi si farvel til den akademiske myten om DNA og gener som "informasjon", "programmer", "oppskrifter", "livets bibliotek" osv. DNA'et skal istedet betraktes som en enorm verktøykasse der organismen via RNA-molekylene bruker og tilpasser de verktøy som synes best egnet til de spesifikke behov her og nå. Genene er altså redskaper i organismens tjeneste.

Deler av frelsesplanen

Menneskets og alt livs utvikling mot fullkommenhet er den materielle skapelsens hensikt. Fullkommenheten gjelder renhet som innbefatter godhet. Men utviklingen er

uten ende når det gjelder innsikt og innsiktens redskap, intelligens. Alt i alt skjer denne utviklingen ved hjelp av bistand fra det hinsidige, ved erfaring og innsikt, og ved disiplinering og selverkjennelse i begge tilværelser.

Men det er langt frem. Menneskeslekten hadde etter hvert kommet i kontakt med de mørke sider av det hinsidige. I første omgang gjaldt det derfor å skape et folk som hadde kontakt med DMI eller Gud, og som var innstilt på å leve i pakt og kontakt med ham. Stamfaren til dette folket var en inkarnert engel som fikk navnet Abraham. Når tiden var moden, skulle den ånd som Gud hadde skapt først, og som han hadde innsatt som leder av hele skaperverket, bli inkarnert på Jorden som mennesket Jesus.

Hans oppgave var to-delt: Å lære folket om Gud og Guds rike og å forbli trofast mot Gud på tross av de massive angrep fra de onde makters side som måtte forventes for å prøve å bringe ham til frafall fra Gud. Ut fra Guds visdom var det dét som skulle til for å åpne veien tilbake til faderhuset for dem som ville tilbake, slik vi har antydnet tidligere. For å legitimere seg som den Messias som de gamle profetene hadde talt om, utførte han undergjerninger eller mirakler, slik at folket skulle skjønne at han var utsendt fra Gud. Ved disse gjerninger fikk han hjelp av den gode ånde verden som han var i stand til å kommunisere med. I neste kapittel blir på fritt grunnlag vist hvordan slik kommunikasjon kan finne sted ut fra naturlover som regulerer slike fenomener.

Mennesker fra andre religioner, hvordan treffes de av Jesu utsagn “Ingen kommer til Faderen uten gjennom meg”? Er de utestengt? Også de som dør uten å være del av fellesskapet i Kristus, har mulighet for å bli del av dette fellesskapet etter at de har våknet på den andre siden. Sjeler som er av god vilje, vil la seg undervise. Dessuten kan slike mennesker få en ny sjanse gjennom et nytt liv her på Jorden eller et annet sted i universet. Utsagnet gjelder, og det stenger ingen ute fra gjenforeningen med Gud. Dessuten: Ingen religion har enerett på inkarnerte åndevesener fra Guds verden.

4 Samkvem med den todelte, finstofflige verden.

4.1 Generelt

Vi har sett at det finnes en ikke-materiell, finstofflig verden som er to-delt. Grunnlaget for dette synet er hendelser fra vår tid og Bibelen. Begge de to delene med sine underinndelinger kan kommunisere med vår materielle verden. Den ene av de finstofflige verdener vil hjelpe menneskene til å bli egnet for en deltagelse i Guds gode åndelige verden, mens den andre søker å forhindre en slik utvikling. Den kommunikasjonen som skjer mellom menneskene og de to hinsidige verdener skjer etter naturlover som åpner for en rekke muligheter som vi først gir en oversikt over, før vi beskriver denne kommunikasjonen mer inngående. De “tekniske” mulighetene står til disposisjon for både de gode og de dårlige åndevesener når de vil påvirke utviklingen på Jorden.

Åndevesener kan meddele seg i klartekst gjennom inspirasjonsmedier og medier i heltranse eller halvtranse. Urim og Tummin er redskap som kan ta imot meddelelser fra den andre siden. I Bibelen nevnes også såkalt direkte tale som en “teknisk” mulighet, hvor selve lyden blir materialisert og gjort hørbar på den måten. Står et materialisasjonsmedium til disposisjon, kan åndevesener gi seg til kjenne i hel- eller delvis materialisert tilstand.

Alt som skjer her på Jorden, registreres i den finstofflige verden som en romlig fargefilm som i tillegg også inneholder de stemninger som var til stede da hendelsene og registreringene fant sted. Det betyr at det løpende skapes en finstofflig “film” med den nevnte informasjonen av det livet vi har levd. Klarsynte mennesker har i større eller mindre grad tilgang til denne informasjonen. Den hefter på en måte også ved gjenstander som har “opplevd” hendelsene, slik at klarsynte med såkalte psykometriske evner, gjennom kontakt med gjenstanden, kan knytte seg til den registrerte informasjonen og “lese” den. “Stedet” der registreringene finner sted, er i LEG kalt “livets spill” og registreringene er kalt “livets film”. Det foreligger også dokumentasjon av stemningsbølger, som er skapt av en ansamling av mange mennesker, og som det er nærliggende å knytte til disse registreringene.

En spesiell form for kontakt mellom verdenene foreligger når et høytstående åndevesen blir inkarnert på Jorden med et spesielt oppdrag. Slike inkarneringer ser ut til å kunne finnes i de fleste religioner.

4.2 Mer om kommunikasjonen med det hinsidige, hvor også Bibelen er en viktig kilde

Mange ganger og på mange måter har Gud i fordums tid talt til fedrene gjennom profetene. (Hebr. 1.1). På en rekke steder i 2. Mos 7 og 8 står det: «Herren sa til Moses:» og på tallrike andre steder i GT finner vi tilsvarende utsagn om at Herren har talt til konger og profeter. Slike meddelelser kunne være svært detaljerte og «menneskelige», slik følgende eksempel viser: «De laget brystduken i kunstvevning på samme måte som efoden. Den var av gulltråd» og så følger en detaljert beskrivelse av hvordan denne brystduken var eller skulle være. (2. Mos 39,8). Og det fremgår at alt ble utført slik Herren hadde foreskrevet. Alle disse detaljerte beskrivelsene stammer altså fra åpenbaringer fra Herren. Men de inneholder vanligvis ingen forklaring på hvordan denne kommunikasjonen skjedde. Formuleringer som «Herrens ord kom til meg» er f.eks. ganske vanlige. Men det finnes noen unntak: Av og til taler en engel til én eller flere personer, (f.eks. Luk 2,10 og Apg 8,26, hvor en Herrens engel taler til Filip) eller det er en himmelsk hærskare som overbringer et budskap (Luk 2,13). Vår kultur synes ikke å ha et forhold til slike paranormale kommunikasjons-fenomen. Dette kapitlet skal prøve å avhjelpe denne mangel.

Tungetale og profetisk tale

Tungetale og tale i andre tungemål omtales på flere steder i NT. Hva var det som skjedde ved denne formen for kommunikasjon, og hvordan foregikk det? Tungetale og profetisk tale synes "teknisk" å være det samme og dekke to ulike fenomen: Tale av en ånd gjennom et dyptransemedium eller et inspirasjonsmedium. Ved dyptranse går menneskets egen ånd ut av kroppen, slik at en ånd fra den andre siden kan tre inn i koppen og betjene kroppens organer, f.eks. taleorganene, slik den egne ånden gjør. Et inspirasjonsmedium formidler en tekst som blir inngitt fra et åndevesen, uten å gå ut av kroppen, og uten å miste bevisstheten.

NT sier lite om dette. Men det karakteristiske ved fenomenet «tungetale» er at en person «begannte å tale i andre tungemål etter som Ånden ga dem å forkynne.» Apg 2,4. «Profetisk tale» er et lignende fenomen, som atskiller seg fra tungetalen ved at forkynnelsen skjer på «profetens» og tilhørernes eget språk. Dette altså i motsetning til tungetalen som skjer på et språk tilhørerne og den tungetalende selv ikke kan, og som derfor trenger en oversettelse til tilhørernes eget språk. Denne oversettelsen var også en nådegave i likhet med tungetalen og den profetiske talen.

Med profetisk tale menes i Bibelen forkynnelse formidlet av Den hellige ånd. Innholdet i denne forkynnelsen fremgår bl.a. av Joh 14,26 - se nedenfor - og 1. Kor 12,7: «Hos hver enkelt gir Ånden seg til kjenne, slik at det blir til gagn. Ved Ånden blir det gitt den ene å forkynne visdom, en annen får ved den samme Ånd å meddele kunnskap.» Av dette fremgår at «Ånden» formidler informasjon - visdom og kunnskap - gjennom en person som kalles «profet», og hvor informasjonen har karakter av å være forkynnelse. «Profetiet» dreier seg altså ikke nødvendigvis om å forutsi fremtiden.

Disse fenomenene - tungetale med oversettelse og profetisk tale - må ses i sammenheng med Jesu løfte om å sende Talsmannen. «Og jeg vil be Faderen, og han vil sende dere en annen talsmann som skal bli hos dere for alltid: Sannhetens ånd.» Joh 14,16. Og dessuten: «Men Talsmannen, Den Hellige Ånd, som Faderen skal sende i mitt navn, han skal lære dere alt og minne dere om alt jeg har sagt dere.» Joh 14,26. I Heb 1,14 sies det slik: «Er ikke alle englene ånder i Guds tjeneste som skal være til hjelp for dem som får frelsen?» Det er åpenbart at Jesu stående løfte om Talsmannen ble oppfylt første gang ved hendelsene den første pinseften.

Mer konkret sier Paulus i 1. Kor 14,32: «Profeter har herredømme over åndene som taler i dem.» Ut fra dette er en profet et menneske som ikke den egne ånden, men en annen ånd taler ut av, og det skjer så lenge dette mennesket tillater det. Talen skjer på eget språk. Og innholdet i denne talen - den profetiske talen - var en forkynnelse som tjente til oppbyggelse av menigheten, fordi tilhørerne forsto det som ble sagt. Derfor foretrakk Paulus profetisk tale fremfor tungetale, slik det fremgår av 1. Kor 14.

Fenomenet er gammelt, slik det bl.a. fremgår av 1. Sam 9,9: «Før i tiden sa de i Israel når noen gikk for å søke råd hos Gud: «Kom, la oss gå til seeren!» Det de nå kaller profet, kalte de før i tiden seer.» Dessuten varer Jesu løfte «for alltid» - det vil si at det

fortsatt er gyldig. Likevel virker dette fremmed for oss og vår kultur. Spørsmålet blir da: Finnes noe i vår tid som motsvarer det vi her har lest?

Et menneske som ikke den egne ånden, men en annen ånd taler ut av, kalles i dag ikke seer eller profet, men medium. Som vi har sett, finnes flere typer medier: Inspirasjonsmedier, halvtranse-medier og heltranse-medier, skrive-medier og male-medier. De to førstnevnte typene - inspirasjons- og halvtranse-medier - synes å være representert i Bibelen. Dette er på en måte den «tekniske» siden av fenomenet; hva slags fenomen det dreier seg om. Men både GT og NT skiller skarpt mellom hva slags ånd som sto bak den informasjonen som ble formidlet, og hva slags informasjon som ble formidlet. Som vi har sett, forteller Bibelen på en rekke steder og i forskjellig sammenheng at man kunne spørre Gud - (se også nedenfor). Men Bibelen forteller også om falske profeter eller Ba'als profeter. For Paulus var hensikten med slike seanser at de skulle være oppbyggelige. Men han og de andre apostlene var også klar over at det var fallgruver.

1. Joh 4,1 sier: «Mine kjære, tro ikke enhver ånd! Prøv åndene om de er av Gud. For det er gått mange falske profeter ut i verden. Guds ånd kjenner dere på dette: Hver ånd som bekjenner at Jesus Kristus er kommet i kjøtt og blod, er av Gud. Men enhver ånd som ikke bekjenner Jesus, er ikke av Gud. Det er Antikristens ånd som dere har hørt skal komme. Og den er allerede nå i verden.»

I Jer 18,15 sier Herren: «Men mitt folk har glemt meg, de tenner offerild for falske guder.» Og i 3. Mos 17,7 talte Herren til Moses og sa:«De skal ikke lenger ofre sine slaktoffer til de onde ånder, som de driver avgudsdyrkelse med. Dette skal være en evig lov for dem, fra slekt til slekt.» Her følger flere eksempler:

1. Kong 18,22 sier: «Da sa Elia til dem: «Jeg er den eneste som er igjen av Herrens profeter. Men av Ba'als profeter er det fire hundre og femti.» Og 1. Sam.3,1: «Da gutten Samuel gjorde tjeneste for Herren var det sjelden ord fra Herren.» Kontakten var mao brutt.

1. Kong 22 gir innblikk i en interessant situasjon. Profetene - og det kunne være mange av dem - var fristet til å holde seg inne med de verdslige makthaverne - i dette tilfellet var det kong Akab - som de til dels var avhengige av. En måte å gjøre det på var å si det kongen likte å høre. Dessverre stemte det ikke alltid overens med det de burde ha sagt. Så kunne det hende at bare én av ca. 400 - nemlig Mika - meddelte kongen det Guds ånd hadde sagt ham; nemlig at alle de andre var falske profeter, og at kong Akab ville falle i det omtalte slaget. Som lønn for denne - som det viste seg - sanne, men upopulære spådommen, ble Mika kastet i fengsel.

Vi må reflektere litt over dette. Mika må ha vært meget sikker i sin sak for å kunne motsi så mange av sine «kolleger». Og selv om han må ha regnet med en sint reaksjon fra kongen, valgte han å videreformidle det han hadde hørt fra Gud eller Guds sendebud, og som han visste var upopulært, men sant. Hvilken kommunikasjon kan gi en slik sikkerhet? Teksten tyder på at Mika fikk denne informasjonen via en visjon

med bilder og tale. En annen visjon om fremtiden finner vi i 2. Kong 8.13. Elisja svarte: «Herren har latt meg se deg som konge over armeerne.».

Vi har behandlet dette såpass inngående for bedre å forstå Bibelens meddelelser om slike ting. Det finnes gode åndevesener som i oppdrag fra Gud kan kommunisere med menneskene gjennom profeter eller medier. Forutsetningen er at de stiller seg til disposisjon for en slik kommunikasjon. Og det finnes dårlige åndevesener som kan gjøre tilsvarende bruk av de samme «tekniske» mulighetene i sin kommunikasjon med menneskene, forutsatt at det finnes profeter eller medier som stiller seg til disposisjon for denne høyst forkastelige forbindelsen. Rent teknisk blir en entydig verbal kommunikasjon mellom det hinsidige og vår menneskelige verden mulig. Begge deler - den gode og den dårlige forbindelsen - fortelles det om både i GT og NT. Deler av NT må være oppstått som følge av en slik kommunikasjon, da innholdet er av en slik art at det vanskelig kunne være kjent for mennesker på vanlig måte.

Vi skal i det følgende gi noen eksempler fra Bibelen som kanskje kan illustrere hvordan forskjellige typer medier er blitt brukt i tidligere tider:

Var Peter her **inspirasjonsmedium**?

Apg 4,8: «Da ble Peter fylt av Den hellige ånd og svarte dem;»

Luk 1,41: «Hun [Elisabeth] ble fylt av Den hellige ånd og sa med høy røst: «Velsignet er du blant kvinner, og velsignet er ditt livs frukt....»» Var Elisabeth her **halvtranse-medium**? Av seg selv ville hun neppe talt med høy røst?

Luk 1,67: «Hans far Sakarja ble fylt av Den hellige ånd og talte profetiske ord:» og så følger er slags dikt om alt det Herren har gjort. Og Apg 2,4: «Da ble de alle fylt av Den hellige ånd, og de begynte å tale i andre tungemål etter som Ånden ga dem å forkynne.» Disse to sistnevnte eksemplene antyder også en halvtranse-tilstand.

Om å kommunisere med Gud

Muligheten for å spørre Gud omtales på mange steder i Bibelen. Hva skjedde, og hvordan foregikk det? La oss først finne noen bibelsteder som handler om å **spørre Gud** eller søke råd hos ham:

1. Mos 25,22: «.....Og hun [Rebekka] gikk for å søke råd hos Herren. Herren sa til henne: To folkeslag er det i ditt liv osv.» - Rebekka fikk altså et konkret og verbalt svar.

Da det ble meldt [arameer]kongen at gudsmannen [Elisja] var kommet, sa han til Hasael: «Ta med deg en gave og gå mot gudsmannen! Gjennom han skal du spørre Herren om jeg vil komme meg fra denne sykdommen.» 2. Kong 8,7. Her **spør kongen Gud gjennom gudsmannen Elisja**.

2.Mos 33, 7-11 sier: «Alle som søkte råd hos Herren, gikk til dette teltet utenfor leiren. Og når Moses var kommet inn i teltet, senket skystøtten seg og ble stående i teltdøren, og Herren talte med Moses. Så talte Herren med Moses **ansikt til ansikt, som en mann taler med en annen**. Siden gikk Moses tilbake til leiren. Men hans tjener, en ung gutt som het Josua, holdt stadig til i teltet.» I 4. Mos 12,4-8 heter det blant annet også: «Hør hva jeg, Herren, sier: «Er det noen profet hos dere, gir jeg meg til kjenne for ham i **syner** og taler til ham i **drømmer**. Men annerledes er det med min tjener Moses, han er trofast i hele mitt hus. Jeg taler til ham ansikt til ansikt, klart og tydelig, ikke i gåter.....»»

Dessuten Dom 20,27: «Og israelittene spurte Herren om råd, for den gang sto Guds paktkiste der, og Pinhas, sønn av Elasar, Arons sønn, gjorde på den tid tjeneste for Herrens åsyn.»

Kan vi si noe om hvordan denne informasjonen ble formidlet i disse tilfellene? Det første tilfellet med arameerkongen viser at **det var vanlig å spørre Gud**, og at det også var vanlig å benytte gudsmenn eller profeter som mellommenn i kommunikasjon med Gud. Men det fremgår ikke hvordan det skjedde. Det er likevel to «teknikker» det er mest nærliggende å tenke på her, nemlig **visjon og klarsyn**.

Det neste eksemplet synes å fortelle at Herren talte med Moses på to forskjellige måter. Han talte med Moses gjennom skysøylen med det man vel idag ville kalle «**direkte stemme**» 2. Mos 24,15. Og han talte «med Moses ansikt til ansikt, som en mann taler med en annen.» Det samme kan man idag si når et åndevesen taler til et menneske eller en forsamling gjennom et **dyptransemedium**. En annen opplysning fra dette bibelstedet passer inn i denne beskrivelsen, nemlig at den unge Joshua stadig holdt til i teltet. Det er kjent at enkelte unge mennesker egner seg godt som medier.

En annen ung mann, nemlig Pinhas fra eksemplet ovenfor, ser ut til å ha dekket den samme «tjenesten for Herrens åsyn» som Joshua.

Direkte stemme er også kjent i en annen sammenheng; for Gud talte også ut fra en sky eller tett tåke da han talte til Moses på Sinaifjellet som vi straks kommer til.

Det finnes et slags motstykke til skystøtten, nemlig ildstøtten og den brennende tornebusken på Guds fjell Horeb. Det heter i 2. Mos 13,21: «Herren gikk foran dem.... om natten i en ildstøtte». Og 2. Mos 3,2: «Der viste Herrens engel seg for ham i en flammende ild som slo opp fra en tornebusk. Med ett fikk han se at busken sto i lys lue, men busken brant ikke opp. Men da Herren så at han [Moses] kom borttil for å se, **ropte han ut av tornebusken**:».

Også her kan det se ut som Herren bruker direkte stemme, hvor denne spesielle «ilden» - i likhet med «skyen» blir brukt som virkemiddel. Som det fremgår av 2. Mos 24.15 og det øvrige, kan det se ut som om skyen og ilden er to sider av samme sak. Dette inntrykket underbygges dessuten av følgende eksempler:

2. Mos 16.10: «Herrens herlighet åpenbarte seg **i skyen. Herren sa til Moses:...**» og 19.9: «Da sa Herren til Moses: «Jeg vil komme til deg i en **tett sky, så folket kan høre** at jeg taler med deg og stoler på deg for alltid.» Her understrekes faktisk sammenhengen mellom skyens tetthet og lydstyrken i talen. Ved at denne kommunikasjonen mellom Gud og Moses var så høylydt, at hele folket hørte hva som ble sagt, skulle Moses' autoritet i folket styrkes.

2. Mos 24,15 sier: «Da la skyen seg tett omkring toppen, og Herrens herlighet senket seg ned på Sinai-fjellet.Den sjuende dagen **ropte Herren** på Moses **fra skyen**. For israelittene var Herrens herlighet å se til som en **fortærende ild** på fjelltoppen.» Dette viser den nevnte sammenhengen mellom skyen og ilden.

Men det fremgår av Bibelen at kommunikasjonen med Gud også foregikk på andre måter, slik som i Esek 14,2: «Da kom Herrens ord til meg, og det lød så: Menneske, disse menn har gitt avgudene rom i sitt hjerte. De har sitt sinn vendt mot det som får dem til å falle i synd. Skulle jeg da la dem søke råd hos meg?» Dessverre fremgår det ikke på hvilken måte Herrens ord her kom til Esekiel. Men det fremgår at Herren ikke ville la seg spørre ut av mennesker som hadde vendt ham ryggen. Det er vel av samme grunn at Herren ikke vil svare Saul, slik det fremgår av 1. Sam 28,6: «Han [Saul] ba Herren om råd, men Herren svarte ham ikke, verken gjennom drømmer, urim eller profeter.»

Her får vi opplysning om noen av de ulike måtene Herren meddelte seg på til menneskene i GT: Drømmer, urim eller profeter. Brystduk med urim og tummim er begrep knyttet til utstyr som ble benyttet når presten skulle kommunisere med Gud. I tillegg har vi efod som er en del av drakten prestene hadde på seg når de skulle ta varsler eller søke råd hos Gud.

Vi merker oss at denne kommunikasjonen skjedde på en måte som av menneskene ble oppfattet som Herrens ord. Dessuten meddelte Gud seg bare til dem som var trofast mot ham og ikke til slike som hadde «gitt avgudene rom i sitt hjerte.»

Men også Jesus må ha hatt en utstrakt kommunikasjon med Gud, slik det blant annet fremgår av Joh 7,15: «Jødene undret seg og sa: «Hvor har han sin lærdom fra, han som ikke har fått noen opplæring?» Jesus svarte: «Min lære er ikke min egen, den er fra ham som har sendt meg.....»»

Visjoner

I Apg 9,10 møter vi kommunikasjon gjennom en visjon: «I Damaskus bodde en disippel som hette Ananias. Herren kalte på ham i et syn: «Ananias!» Han svarte: «Her er jeg, Herre!» Herren sa: «Gå bort i den gaten som kalles Den rette, og i huset hvor Judas bor, skal du spørre etter Saulus fra Tarsus. For han ber. Og han har hatt et syn og sett en mann som heter Ananias komme og legge hendene på ham, så han kan få synet igjen.» Og det fortsetter i Apg 9,17: «...og han [Ananias] kom inn i huset, la sine

hender på ham og sa: «Saul, min bror! Herren har sendt meg. Jesus som viste seg for deg på veien hit; han vil at du skal få synet igjen og bli fylt av Den hellige ånd.»

Her blir det opplyst at Herren kommuniserer med to forskjellige personer - nemlig Ananias og Saulus/Paulus - på to forskjellige steder, og at informasjonen til de to kanalene henger sammen og er koordinert. Informasjonen som i begge tilfeller ble gitt gjennom et syn, omfatter også opplysninger om noe som skal skje i fremtiden, nemlig at Saul skulle få synet tilbake gjennom en paranormal helbredelse.

Visjoner er nevnt som kommunikasjonsmiddel vis a vis flere personer av vår tid med paranormale evner og på flere steder i Bibelen, slik som her: En natt i Troas hadde Paulus plutselig et syn. «Han så en makedonier som sto og kalte på ham og bad: «Kom over til Makedonia og hjelp oss!» Apg 16.9. Og i 4. Mos 12,4-8, heter det blant annet: «Hør hva jeg, Herren, sier: «Er det noen profet hos dere, gir jeg meg til kjenne for ham i syner og taler til ham i drømmer.»»

Om å spørre de døde

Å spørre de døde må i utgangspunktet også oppfattes som et paranormelt fenomen i Bibelen. Hvem er «de døde» i Bibelens forstand? Bibelen ser ut til å bruke dødsbegrepet i to vidt forskjellige betydninger: For det første den vanlige, jordiske døden og dessuten det å leve fjernt fra Gud eller i opposisjon til Gud. Det kan man gjøre som menneske og som ånd i det hinsidige. Da befinner man seg i dødsriket, i motsetning til Guds rike, som er livets rike. Her noen eksempler:

Rom 6,23 sier: «Syndens lønn er døden, men Guds nådes gave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre.» Og Rom 6,16: «Dere vet at når dere går i tjeneste hos noen og adlyder ham, da blir dere hans slaver. Dere blir enten slaver av synden, og det fører til død, eller under den lydighet som fører til rettferdighet.Syndens lønn er døden, men Guds nådes gave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre.»

Mat 8,21: «En annen, en av disiplene sa til ham: «Herre, la meg først gå hjem og begrave min far.» Men Jesus svarte: «Følg meg, og la de døde begrave sine døde.»» I lys av ovenstående kan det som i første omgang kan se ut som en litt uvøren bemerkning av Jesus, få en helt annen betydning, nemlig: Følg meg og la de åndelig døde begrave sine (fysisk) døde.

Den synden som førte til døden, kunne anta flere former, som f.eks. å leve et liv på tvers av Guds bud, eller ved en direkte avgudsdyrkelse.

Å spørre de døde betydde altså å spørre åndevesener som var falt fra Gud. Det forekom ofte i Israel og blant folkene som levde i nærheten av israelittene. Det var - ser det ut til - maktpåliggende for Gud å hindre at de omkringliggende folkene som drev med avgudsdyrkelse, skulle forlede israelittene til å gjøre det samme.

En kan undre seg over at israelittene som hadde så håndfaste bevis for Guds tilstedeværelse, styring og hjelp, var så tilbøyelige til å være utro mot Gud, slik det tydelig fremgår av GT. Det må ha vært noe tungtveiende som dro dem dit? Ett forhold har vi nevnt allerede: Guds profeter sa av og til ubehagelige sannheter som mottageren helst ville slippe å høre. På den annen side formidlet frafalne profeter i Israel eller andre folkeslag informasjon som folk likte å høre. Slike profeter var blitt (inspirasjons?)-medier for åndevesener som var i opposisjon til Gud.

Men falsk profeti forekom også, hvor (behagelige) svar som «profeten» fant på selv, ble utgitt for å være Herrens ord. Esekiel og Mika var profeter som holdt stand og avslørte falske profeter: Herrens ord kom til meg [Esekiel] og det lød så: «Menneske, tal profetord til de profetene i Israel som driver og spår. Til dem som spår av egen lyst skal du si:.....Synene deres er falske og spådommene er løgn. De sier: «Så lyder ordet fra Herren.» Men det er ikke Herren som har sendt dem.» Esek 13, 1-6.

«Men Josjafat sa. «Er det ingen annen av Herrens profeter her som vi også kunne spørre?» Israel-kongen svarte: «Det fins enda en som vi kunne få til å spørre Herren. Men jeg hater ham, fordi han aldri spår noe godt for meg, men bare vondt. Det er Mika, sønn av Jimla.» 1. Kong 22,7.

Dette viser hvor vanskelig det var for Guds trofaste profeter å formidle Guds sanne budskap - ikke minst når innholdet var uønsket. De pådro seg da lett kongens vrede, i motsetning til dem som falt for fristelsen til å formidle de «budskap» kongen ønsket å høre, men som ikke kom fra Gud eller hans budbringere. Men derved brøt de båndene til Gud og gjorde seg avhengige av onde makter eller «de døde».

Det er verd å merke seg at kommunikasjonen med de døde foregikk «teknisk» på samme måte som kommunikasjonen med Gud.

Profetisk henrykkelse

Bibelen bruker ofte uttrykket «å bli henrykket» i forskjellige sammenhenger og også i forskjellige betydninger. Enkelte ganger er det nærliggende å oversette det til moderne språk med «å falle i transe.» Men halvtranse kan også være en aktuell beskrivelse. Vi skal se på noen eksempler. I 1. Samuels bok brukes begrepet «profetisk henrykkelse» en rekke ganger, som for eks. i 19,20: «Men da de fikk se profetflokken som var i profetisk henrykkelse kom Guds Ånd over Sauls utsendinger, slik at de ble grepet av profetisk henrykkelse.» Og dessuten dette: «Men Guds Ånd kom over ham [Saul] også, og han gikk i profetisk henrykkelse hele veien til Nevajot ved Rama.»

«Da Saul fikk vite at David var i Nevajot ved Rama (En annen oversetter sier profethuset i Rama), sendte han noen menn dit for å hente ham. Men da de fikk se profetflokken som var i profetisk henrykkelse, og Samuel som sto foran dem, kom Guds Ånd over Sauls utsendinger, så de ble grepet av profetisk henrykkelse, de også.»

1. Sam 19,19. Begrepet profetisk henrykkelse forekommer også flere steder i den etterfølgende teksten.

1. Kong 18,29 sier: «Da det led over middag, kom de [Ba'als profeter] i profetisk henrykkelse.» Vi ser av dette eksemplet at også den onde siden gjør bruk av de samme «tekniske» mulighetene for kommunikasjon med det hinsidige.

Apg 10,10 forteller: «Da de holdt på å lage maten, kom han [Peter] i henrykkelse og fikk et syn. Han så at himmelen hadde åpnet seg.... Og en røst talte til ham: «Peter, ta for deg, slakt og spis.»»

Apg 22,17: «Da jeg [Paulus] hadde vendt tilbake til Jerusalem og ba i templet, kom jeg i henrykkelse. Jeg så ham [Herren] og han sa til meg:.....»

(Det kan ikke utelukkes at oversetteren har hatt problemer med å oversette korrekt her, siden det dreier seg om et tema som vi i vår kultur vet så lite om.)

Vi ser av dette at både avgudsdyrkere og Guds menn kan komme i henrykkelse. Henrykkelse må være betegnelsen på en - eller en gruppe beslektede, verdinøytrale, «tekniske» tilstander. For det ser ikke ut til at de som opplever «henrykkelse» opplever akkurat den samme tilstanden. Det er ikke noe som tyder på at Saul og hans menns opplevelser innebar visjonære syn, slik både Peter og Paulus hadde. Derimot ligger det nær å se på deres tilstander som halvtranse og transe.

4.3 Materialisasjoner og dematerialisasjoner

Beskrivelsen av mange hendelser i Bibelen gir inntrykk av å bero på **materialisasjoner** eventuelt også dematerialisasjoner. Men disse fenomenene - som alle andre - er selvsagt generelle, tilstrekkelig dokumentert, og ikke spesielt knyttet til Bibelen, selv om det er der vi henter eksemplene.

Fortellingen om Jesus som metter 5000 - Mat 14,13 - er kanskje det mest kjente eksemplet. Gjennom materialisasjon - foretatt av Guds verden - må de opprinnelige fiskene og brødene ha blitt supplert kraftig, slik at det etter måltidet sågar var mer til overs enn de hadde til å begynne med. Godt kjent er også eksemplet der Jesus forvandler vann til vin, Joh 2,3. Men her er flere eksempler:

«Da kom Jesus mens dørene var lukket; han sto midt blant dem og sa: «Fred være med dere.»» Joh 20,26. Og Luk 24,36: «Mens de talte om dette, sto Jesus midt iblant dem og sa: «Fred være med dere!» «Ta på meg og se! En ånd har da ikke kjøtt og blod som dere ser at jeg har.» Da spurte han: «Har dere noe å spise?» De ga ham et stykke stekt fisk, og han tok det og spiste det mens de så på.»

Joh 20,17 forteller videre: «Jesus sier til henne [Maria]: «Rør meg ikke, for jeg er ennå ikke faret opp til Faderen. ...» Denne begrunnelsen må være feil, for i Luk 24,36

ønsker Jesus å bli berørt, selv om han på det tidspunktet heller ikke var faret opp til Faderen. Og hvordan kunne han bli tatt på etter at han hadde faret opp til Faderen? Hvorfor måtte Maria ikke ta på Jesus? Var det fordi han ennå ikke var fullstendig materialisert?

«Da de steg opp av vannet, rykket Herrens Ånd Filip bort, og hoffmannen så ham ikke lenger. Han fortsatte lykkelig sin reise. Men Filip ble sett igjen i Asjdod, og han forkynte evangeliet i alle byene han reiste igjennom, helt frem til Cæsarea. Apg. 8,39. I parapsykologien kalles fenomenet apport - som innebærer en dematerialisasjon - forflytning og materialisasjon igjen på det nye stedet.

To verdener møtes

Mat 17,1 forteller: «Seks dager senere tok Jesus med seg Peter, Jakob og hans bror Johannes og førte dem opp på et høyt fjell, hvor de var alene. Der ble hans utseende forvandlet for øynene på dem; hans ansikt skinte som solen, og klærne ble hvite som lyset. Da viste Moses og Elia seg for dem og talte med ham.» Og videre heter det i Mat 17,5: «Ennå mens han [Peter] talte, kom en lysende sky og skygget over dem, og en **røst lød fra skyen**: «Dette er min Sønn, som jeg har behag i. Hør ham!»»

Hva skjer her? For å ta det siste først: Her finner vi igjen en kombinasjon av sky og lys som en stemme taler ut av, og som underbygger det vi har sagt tidligere om at en slik sky synes å være et virkemiddel som ble brukt for at slike fenomener skulle komme i stand. Men hva skjer med Jesus? Og hvordan kan Elia og Moses være til stede på en slik måte at de kunne samtale med Jesus og bli synlige for disiplene? Dessuten: Hva slags «stoff» besto denne skyen av?

Dette var åpenbart et møte mellom to verdener; den materielle, hvor Jesus befant seg, og Guds åndelige verden, hvor de to andre var. Det ser ut til at en gjensidig tilpasning var nødvendig for at møtet kunne finne sted. Jesu materielle verden måtte bli åndeliggjort, og Moses' og Elias verden måtte bli mer jordisk eller materiell. For Jesu del kom det til syne ved at hans utseende ble forvandlet for øynene på disiplene. Og Moses og Elia ble delvis materialisert, slik at de ble synlige for disiplene og kunne snakke med Jesus. Fenomenet opphørte plutselig.

Men her melder et helt annet spørsmål seg? Hvordan kunne Moses - en mann som døde en jordisk død for over 1000 år siden - befinne seg i Guds rike og være sammen med Jesus? Og hvordan kunne Elia som nylig hadde levd og dødd på Jorden som døperen Johannes, være i Guds rike og her sammen med Jesus før frelsen var et faktum? Ut fra Bibelens beretning er Elias faktisk født to ganger på Jorden, først som Elias, deretter som døperen Johannes. Mat 17.12: ««Ja, jeg [Jesus] sier dere at Elia allerede er kommet, men de ville ikke vite av ham og gjorde med ham som de selv ville. På samme måten skal de også la Menneskesønnen lide.» Da skjønnte disiplene at det var om døperen Johannes han talte til dem.» Og i Mat 11,14 sier Jesus om døperen Johannes: «Om dere vil tro det; han er den Elia som skulle komme.»

Jesu himmelfart

Apg 1,9 forteller: «Da han [Jesus] hadde sagt dette, ble han løftet opp mens de [disiplene] så på, og en sky skjulte ham for øynene deres. Da de sto og stirret opp mot himmelen og så etter ham idet han drog bort, sto med ett to menn i hvite klær foran dem og sa: «Galiléere, hvorfor står dere og ser opp mot himmelen? Denne Jesus som ble tatt opp til himmelen fra dere, han skal komme igjen på samme måte som dere har sett ham fare opp til himmelen.»

Hva var det som skjedde her? Var det en dematerialisasjon av Jesu legeme som disiplene var vitne til? Og var skyen den substansen Jesu legeme i første fase ble omdannet til før alt ble oppløst og usynlig for menneskelige øyne? Da var vel den himmelen disiplene så opp til, den blå himmelen over våre hoder, mens Jesus ble hentet opp til Guds usynlige himmelrike, slik det fremgår av den siste setningen i sitatet. Det ser altså ut til at ordet himmelen her brukes i to betydninger; Den blå himmelen over oss og den himmelen der Gud er.

Og hva med de to mennene i hvite klær som plutselig viste seg? Det er tydelig at de tilhørte Guds åndelige verden. De må ha materialisert seg såpass mye at de er blitt synlige og har kunnet snakke på en hørbar måte. Men det står ingen ting om hvordan de to forsvant igjen.

Peter blir befridd

Apg 12,6 forteller: «Natten før Herodes skulle føre ham fram, lå Peter og sov mellom to soldater. Han var bundet med to lenker, og fengselet ble bevoktet av vaktposter som sto utenfor døren. Med ett sto en Herrens engel der, og et lys strålte i rommet. Han vekket Peter med et puff i siden og sa: «Skynd deg, stå opp!» Da falt lenkene av hendene hans, og engelen sa til ham: «Ta på deg beltet og sandalene dine.» Da han hadde gjort det, sa engelen: «Kast kappen om deg og følg etter meg.» Og han fulgte etter ham ut. Han forsto ikke at engelen og det som skjedde, var noe virkelig. Han trodde det var et syn. De passerte første og annen vakt og kom til jernporten som fører ut til byen. Den åpnet seg av seg selv, de gikk ut og fortsatte nedover den første gaten. Der forsvant engelen plutselig for ham. Peter kom til seg selv igjen og sa: «Nå forstår jeg at Herren virkelig sendte sin engel for å fri meg fra Herodes' hånd og berge meg fra det jødefolket nå går og venter på.» Da dette var blitt klart for Peter, gikk han til det huset hvor Maria bodde.....»

Der var mange kommet sammen for å be. Og det fortelles at de først ikke ville tro at Peter var hos dem, men at de undret seg stort da de skjønnte det var sant. Det ble også stort oppstyr blant soldatene over at Peter var vekkt. Og Herodes lot de ansvarlige vaktpostene henrette.

Denne spesielle historien blir fortalt fra flere synsvinkler, fra Peters, fra dem som var forsamlet i huset til Maria, og endelig fra fengslet og myndighetens side. På en måte er

historien derfor godt dokumentert. Kan den forklares slik? Ble en Guds engel materialisert sterkt nok til å kunne snakke med Peter? Og ble Peters lenker dematerialisert, slik at de falt av ham? Og ble porten åpnet på lignende måte?

Paranormale helbredelser

Bibelen har et stort antall beretninger om paranormale helbredelser som skjedde gjennom Jesus. Men også gjennom apostlene skjedde helbredelser: Apg 5,16 forteller: «Også fra byene rundt Jerusalem kom det mengder av folk som bar med seg syke og slike som var besatt av urene ånder. Og alle ble helbredet.»

4.4 Andre paranormale fenomen

blir her presentert ved en rekke eksempler fra Bibelen. Men de kunne også ha blitt vist gjennom andre og mer “moderne” eksempler.

Besettelser

Bibelen forteller om mange såkalt besatte mennesker som ble helbredet ved at den onde ånden ble drevet ut. Hva slags fenomen dreier det seg om her, og hvordan skal de tolkes? Er beskrivelsene i Bibelen reelle, eller dreier det seg om mistolkninger av «vanlige» sinnslidelser? Men la oss først se på noen eksempler:

Mat 8,16 forteller: «Da det ble kveld, bragte folk til ham [Jesus] mange som var besatt av onde ånder. Han drev ut åndene med et ord og helbredet alle som var syke.»

Luk 11,14: «En gang drev han [Jesus] ut en ond ånd av en som var stum, og da den var faret ut, talte den stumme.»

Og Luk 9,38 sier: «Da var det en i flokken som ropte: «Mester, jeg ber deg: Ta deg av sønnen min, min eneste sønn! Rett som det er, griper en ånd ham. Den setter i et skrik og river og sliter i ham så han fråder; den tar nesten livet av ham før den endelig slipper ham. Da sa Jesus: «Før sønnen din hit!» Men før gutten var kommet frem til Jesus, kastet den onde ånden ham over ende og rev og slet i ham. Da truet Jesus den urene ånd og gjorde gutten frisk, og ga ham tilbake til faren.»

I vår kultur er dette ikke-fenomen. Men er det så enkelt? Parapsykologien kan fortelle om lignende hendelser. Det samme gjelder enkelte misjonærer som har levd blant folk med helt andre kulturer. Seriøse undersøkelser utført med spaltede personligheter har også klarlagt fenomen som heller understøtter Bibelens forklaring enn å motsi den. Dessuten finnes prester som har opplevd dramatiske ting av lignende karakter i sin menighet. Gjør psykiatrien en feil ved helt å se bort fra besettelse som et reelt fenomen?

Levitasjon

Mat 14,25 forteller om Jesus som gikk på vannet. Kan det være realisme bak denne fortellingen, eller er det legende, fantasi eller synsbedrag? I parapsykologien er det noe som kalles levitasjon. Spesielle personer med visse, sjeldne evner skal være i stand til å bringe seg selv i en svevende tilstand, hvor de - helst sittende med benene over kors - løfter seg selv i en svevende stilling over gulvet. Det er ikke kjent hvor godt dette fenomenet er dokumentert. Men det var det mest nærliggende paranormale fenomenet å tenke på i forbindelse med Jesu vandring på vannet.

Forskjellige typer klarsyn

Det som vanligvis kalles **klarsyn**, omfatter fire forskjellige varianter. Felles for dem er at det ikke er noen levende «sender» og at informasjonsformidlingen til den klarsynte skjer uten kjente virkemidler. Et fremsyn viser den klarsynte et bilde eller «film» av **fremtidige** hendelser. Ved klarsyn vises bilder eller «film» av **samtidige** hendelser bortenfor synsranden. Fornsyn formidler ukjent informasjon om **fortiden**, og **psykometrisk klarsyn** formidler paranormal informasjon til den klarsynte ved hjelp av en gjenstand som har «opplevd» den situasjonen klarsynet formidler.

Dette ser ut til å være eksempler i Bibelen på

Fremsyn:

Paulus advarte dem derfor og sa: «Jeg vet at å reise videre vil bety ulykke og tap av last og skip, ja, fare for våre liv.» Apg 27.10.

Jesus kjente åpenbart hva som ville skje med ham her på Jorden. Det fremgår blant annet av følgende sitater: Mat 16,21 sier: «Fra den tid begynte Jesus Kristus å gjøre det klart for disiplene at han måtte dra til Jerusalem, og at de eldste, overprestene og de skriftlærde skulle la ham lide mye.» Dessuten forutså han hele scenen der Peter ville fornekte ham. (Mat 26,34).

Mat 6,64: «.... For Jesus visste fra første stund hvem som ikke trodde, og hvem som skulle forråde ham.»

Joh 13,18: «Nå sier jeg [Jesus] dere dette før det skjer, for at dere, når det er skjedd, skal tro at «jeg er Han»».

Klarsyn:

Men profeten [Elisja] sa til ham: «Tror du ikke jeg var der i ånden da mannen snudde seg fra vognen og gikk imot deg?» 2. Kong 5,26.

Finnes en «sjel» som overlever den jordiske døden?

Hele Bibelen forutsetter nærmest at mennesket har en «sjel» som lever videre i det hinsidige etter den jordiske døden. Det skulle være unødvendig å gå i detalj på dette punktet. Denne sjelen ser ut til å bestå av en kropp og en psyke som kan tenke, snakke, sanse, initiere handling og oppleve. Disse egenskapene kommer frem på tallrike steder i Bibelen. Se for eks. 1. Kor 15,40: «Det finnes himmelske legemer og jordiske legemer, og de himmelske legemene har én glans, de jordiske en annen.» Dessuten: 2. Kor 12,2: «om han var i legemet eller utenfor legemet vet jeg ikke.» Det forhold at Jesus viste seg i levende live etter sin død på korset, viser det samme, slik møtet med Moses og Elia også gjør det. Elia er dessuten spesiell ved at han er kommet til Jorden to ganger, som profeten Elia og som døperen Johannes. Vi har altså et tilfelle av reinkarnasjon - dessuten et annet tilfelle som motsier mange kirkers lære, og som går ut på at bare Jesus hadde en tilværelse i det hinsidige før han ble inkarnert her på Jorden. Elia må jo ha oppholdt seg i det hinsidige i tiden mellom de to inkarnasjonene?

I vår kultur er livet etter døden blitt et fenomen mange setter spørsmålstegn ved, selv om store deler av Bibelen dreier seg om nettopp dette. Millioner av mennesker har opplevd såkalte nær-døden-tilstander, hvor i det minste bevisstheten og deler av psyken forlater kroppen og opplever forskjellige ting. Det samme gjelder ut-av-kroppen tilstander som for eks. kan inntreffe ved narkose. Alle disse hendelsene tolkes riktignok forskjellig, men noe av det gir inntrykk av å være bortforklaringer. Nå er det i den seneste tid foretatt vitenskapelige undersøkelser som nærmest beviser at bevisstheten kan eksistere utenfor hjernen.

I denne forbindelse må også nevnes de mange og til dels godt dokumenterte hendelsene hvor barn mener å kunne huske en rekke detaljer fra et tidligere liv på Jorden. Det spesielle er at disse opplysningene ofte er blitt verifisert.

Finnes engler?

Engler er en type åndevesener som Bibelen forteller om. Se for eks. Mat 16,27, Mat 18,10 og Mat 28,2. Godt dokumenterte hendelser og opplevelser fra nyere tid forteller om lignende vesener. Det skal finnes gode og dårlige utgaver av dem. Da det her dreier seg om vesener som lever i en annen dimensjon enn vår jordiske, dreier det seg om paranormale fenomen. For vitenskapen er dette ikke-fenomen, men heller ikke alle teologer tror at engler finnes. Konklusjonen er at det finnes åndevesener som av noen blir kalt engler.

Parapsykologien har vel «godtatt» at det eksisterer åndevesener. Men å skille engler fra andre åndevesener synes for vanskelig. Derimot finnes mystikere som også i forholdsvis «ny» tid har hatt opplevelser med engler. Den mest kjente av dem er vel Emanuel Swedenborg som var en anerkjent vitenskapsmann før han - av åndevesener - ble ledet gjennom hinsidige sfærer for å lære og informere menneskene.

Dagens vitenskap kan ikke forklare noe av dette. Men har på den annen side ikke avdekket noe som skulle tilsi at de paranormale fenomenene ikke skulle være mulig.

4.5 To veier til Gud

Vi har ovenfor beskrevet frelsens vei til Gud, hvor vi, som selvstendige vesener kan bli opptatt i en ikke-materiell, finstofflig verden etter livet her på Jorden. Den finstofflige verden er en organisert verden av atskilte vesener, hvor Kristus er innsatt av Gud som øverste leder. Vil vi leve under hans ledelse og rette oss etter de lover som gjelder der, har Jesu frelsergjerning gjort det mulig for oss å bli del av denne Guds og Kristi verden, også som mennesker her på Jorden. Dette har vi her kalt den ytre veien til Gud.

Men ufullkomne vesener kan ikke utgjøre et himmelsk samfunn. Oppfordringen til oss er derfor å bli fullkommen som Faderen i himmelen: “Vær da fullkommen, slik som deres himmelske far er fullkommen.”, Mat 5,48. Det finnes flere metoder for å rense bort de skyggene som formørker psyken. Kristendommen legger vekt på noen av dem, Østens religioner legger vekt på andre. Målet er klart, slik kristendommen formulerer det, nemlig å bli fullkommen som Faderen i himmelen. Vil man gå den veien, legger Kristendommen vekt på disiplinering - alltid å velge det som er rett - selv om det ikke nødvendigvis er behagelig. I tillegg kommer den hjelpen som blir gitt av Kristus og hans tallrike åndevesener, som kan virke direkte og rensende på psyken, hvis forutsetningene er til stede.

Østens religioner har utviklet teknikker (meditasjon og yoga) som åpner opp for rensende energistrømmer i kroppen og psyken. Og de har beskrevet muligheter for å bevisstgjøre skjulte skyggesider og derved oppløse dem. Er den indre veien åpen, kan gjenforening med Opprinnelsen oppleves. Går vi denne indre veien, må vi blant annet se innover i oss selv, da selvinnsikt renser sinnet og skaper indre harmoni.

Det finnes altså to veier til Gud; den ytre og den indre. VI må gå dem begge, og begge hører sammen, slik at det vi oppnår langs den ene, også kommer den andre til gode. I neste kapittel skal vi se nærmere på den selvinnsikt som kan skape et harmonisk sinn.

5 Indre Vitenskap - om å forstå seg selv

Det finnes altså flere veier til større harmoni i sitt indre. Den muligheten som beskrives her, er valgt, fordi den ut fra forfatterens erfaring er lite kjent, men virksom.

5.1 Generelt

Indre vitenskap dreier seg om hvordan psyken til voksne, friske, normalt intelligente mennesker er bygget opp og virker. I prinsippet er nemlig psyken lik hos alle friske

mennesker, selv om vi utad kan virke svært forskjellige. Vi skal særlig beskrive vårt samspill med våre omgivelser, slik det formidles av våre indre og ytre sanser, og vi skal se på den ubevisste psyken (også kalt underbevisstheten), bevisstheten og kroppen.

Denne beskrivelsen av psykens innhold og funksjon er laget på grunnlag av introspektive selvstudier i løpet av over tretti år og den forståelse de har gitt av meg selv. For det er dét det dreier seg om - min forståelse av meg selv - din forståelse av deg selv - og de konsekvenser det kan ha.

Resultatene av disse studiene er ikke vitenskap i vanlig forstand, fordi observasjon og registrering utenfra ikke er mulig. Men det er likevel vitenskap i den forstand at vitenskapelige prinsipper - observasjon uten tolkning kombinert med logisk tenkning - er anvendt så langt det er mulig. Nå er det slik at flere personer gjør tilsvarende forskning i sin egen psyke. Derved er det mulig å sammenligne deres «subjektive» resultater. Ved sammenfall av slik forskning vil resultatene få en viss objektivitet. Slik sammenligning har i noen grad allerede funnet sted, fordi en rekke andre personer har dokumentert slike opplevelser og innsikter over et bredt spektrum av mentale funksjoner som da stort sett viser seg å være sammenfallende hos ulike personer. Dette er ikke en "fullstendig" drøftelse av psyken. Hensikten er å eksponere lovmessighetene i psyken. En mer omfattende beskrivelse av psyken finnes i min bok "Lær deg selv å kjenne" som finnes i sin helhet på min hjemmeside.

5.2 Hva består psyken av?

Det vi her kaller psyken, består av

- et sanseapparat som formidler informasjon fra omgivelsene og fra kroppen til bevisstheten,
- den ubevisste psyken som bl.a. inneholder informasjon fra og om vår fortid
- tankevirksomheten, og - som allerede nevnt;
- bevisstheten

Vi skal nå se nærmere på de forskjellige elementene:

Sansene

Vi kjenner de 5 sansene som formidler informasjon fra omgivelsene, nemlig: Syn, hørsel, smak, lukt og hudfølelse. Sansene som formidler informasjon fra kroppen, er vi vanligvis ikke så bevisste på. Det dreier seg særlig om tørste, sult og metthetsfølelse, smerte og uvelfølelse i kroppen, tretthet, trang og lettelse, velvære, balanse og

svimmelhet, kvalme, sansen som - uten bruk av øynene - sier oss hvilken stilling kroppen inntar etc. Sansenintrykk er ofte ledsaget av en gruppe følelser som vi her kaller emosjoner, og som vi straks kommer til.

I utgangspunktet formidler de ytre og indre sansene alltid informasjon om hvordan situasjonen er nå, det som eksisterer nå, det som skjer nå - hele tiden. **Sansene bringer oss derfor i kontakt med virkeligheten, slik den fortoner seg for de respektive sansene i øyeblikket.** Sansene formidler solnedgangen mens den skjer. Sansene kan ikke formidle noe som ikke skjer nå - ikke noe som har skjedd og heller ikke noe som vil skje i fremtiden. For det som har skjedd, eksisterer ikke lenger, og det som vil skje i fremtiden, eksisterer heller ikke. Alt som eksisterer, eksisterer nå. Og **det er i nå'et sansene henter sin informasjon - hele tiden.**

Sansenintrykkene er ofte ikke bare sansenintrykk. I tillegg til å være sansenintrykk betyr de noe - **sansenintrykket har en mening.** Det formidler en informasjon i tillegg til det å være sansenintrykk. Klarest kommer det vel frem når vi hører eller leser en tekst på et språk vi forstår. Da setter det hørte eller leste sansenintrykket igang prosesser i hjernen, slik at vi oppfatter informasjonsinnholdet i teksten.

Vanligvis reagerer psyken på det den hører eller ser. **Den kan reagere mer eller mindre sterkt og på forskjellige måter - avhengig av hva som ligger lagret i vårt sinn.** Denne "fargeleggingen" av sansenintrykket kommer vi tilbake til, og som var årsaken til vårt lille forbehold innledningsvis. Men også de inntrykk de øvrige sansene formidler, kan virke på samme måte som syn og hørsel, selv om det vel ikke alltid skjer like sterkt eller ofte. Noen har kanskje opplevd at en spesiell smak har fremkalt erindringen av en tidligere situasjon da man hadde den samme smaken i munnen.

Den ubevisste psyken

Den ubevisste psyken inneholder hele vår fortid - våre tidligere erfaringer og opplevelser - slik de er registrert i vår psyke, kanskje helt tilbake til fosterstadiet. Tidligere tenkte tanker, kunnskaper og bearbeidet informasjon hører også med her - både det som hukommelsen kan hente frem, og det som ikke er tilgjengelig på den måten. Til denne informasjonen er i større eller mindre grad knyttet emosjonelle energier og følelser, **avhengig av størrelsen på det følelsesmessige engasjement som var aktivt da opplevelsen og registreringen fant sted.** Med emosjonelle energier menes her energier knyttet til de emosjonelle følelsene - til angst, hat, misunnelse, glede etc.

Alt dette utgjør hovedinnholdet i vår ubevisste psyke. De fleste psykiske problemer, uregjerlige tanker, vonde følelser, sterke reaksjoner, manglende konsentrasjonsevne osv. henger direkte sammen med innholdet i vår ubevisste psyke og dets tilstand. Innholdet i den ubevisste psyken danner gjerne **mønstre** som vil være forskjellig fra person til person, og **som - sammen med de emosjonelle energiene - vil være med å prege personens karaktertrekk;** holdninger, tankemønstre og egenskaper som aggressivitet, toleranse, forsiktighet, smålighet etc.

Som antydnet ovenfor, er deler av den ubevisste psyken utilgjengelig for villet fremhenting og analyse. Ja, vi vet lite om alt det som finnes der, og som er glemt og/eller fortrent. Noe kan vi huske, noe kommer frem gjennom assosiasjoner, og noe kommer frem gjennom reaksjoner. Når den ubevisste psyken prisgir noe av sitt innhold, får vi en mulighet til å lære noe om dens innhold. Det kommer vi tilbake til.

Forskning tyder på at også genene bringer informasjon med seg til den ubevisste psyken. Det gjelder f.eks. en medfødt angst for blod og for å falle. Stemmer det mange mener, og som er ganske godt dokumentert, nemlig at enkelte barn kan huske tilbake til tidligere liv, da finnes i tillegg en stor gruppe informasjon fra denne kilden i den ubevisste psyken, en informasjon som er utilgjengelig for de fleste.

Tankevirksomheten

Tankevirksomheten stammer fra den ubevisste psyken. Det finnes ingen tenker atskilt fra tanken. Tenkeprosessen blir ofte utløst av sanseinntrykk - fx noe vi ser eller hører - og tankene blir derfra **projisert til bevisstheten, hvor de blir bevisste.** Tankene består av symboler i form av ord, tall, bilder og former. Består tankene av ord (eller andre symboler), så beror informasjonsinnholdet på en tillært konvensjon - det vil si regler om hvordan ord dannes, hva ord betyr, og hvordan setninger blir bygget opp. Består tankene av bilder, så er det (stort sett) lagrede sanseinntrykk som i mer eller mindre bearbeidet form dukker opp. Jeg husker ganske enkelt hvordan det så ut da jeg gikk opp den dalen den gangen. Man kan **huske - eller se for seg - bilder i to, tre eller fire dimensjoner**, hvor bildene eventuelt blir til levende film i hodet. Det er viktig å være klar over at ordet ikke er det samme som saken eller tingen som ordet representerer. Ordet glede er f.eks. ikke det samme som selve gleden.

Ord kan symbolisere noe reelt, men behøver ikke å gjøre det. Avviket kan ligge på forskjellige plan; vi kan bruke ord som ikke har et klart motstykke i virkelighetens verden - slik som norsk skisport. Og vi kan lage setninger som ikke representerer noe reelt i det hele tatt, som når f.eks. to vidt forskjellige teorier skal beskrive samme sak. I beste fall stemmer den ene beskrivelsen, eventuelt stemmer ingen av dem. Har man fastlåste forestillinger, kan også tanker uten rot i virkelighetens verden oppstå. Men rasjonell, realistisk tenkning er også mulig, så langt begrepsapparatet og innsikten rekker.

Det er en utbredt forestilling at det finnes en tenker atskilt fra tanken. Men - som nevnt - det stemmer nok ikke, slik enhver kan oppdage i seg selv. Vi sier riktignok "jeg tenker", men det kan være like riktig å si at **det tenker i meg.**

De sanseinntrykkene vi mottar fra vi var små, blir til de elementene som i samme- eller bearbeidet form **utgjør byggestenene til tankene** senere i livet. Det betyr at **tankens vesen er det kjente.** Tanken kan forestille seg ting som er fremkommet som (nye) kombinasjoner eller variasjoner av kjente ting. Men den som aldri har sett farger, kan ikke forestille seg eller tenke farger. Enkelte dyr og insekter har sanser vi ikke har, og som setter dem istand til å oppfatte "ting" vi ikke kan forestille oss.

Tankene har evnen til å **forestille seg hendelser fra fortiden og mulige hendelser i det vi kaller fremtiden**. Vi kan huske det som hendte den gangen, og vi kan planlegge eller fantasere om fremtiden. Det er viktig å være klar over at fortid og fremtid bare er ord eller symboler for noe som ikke finnes i virkelighetens verden. Fortid og fremtid eksisterer som forestillinger i våre hoder - og bare der.

Emosjonene

Tankene kan være "nøytrale" i den forstand at de ikke er knyttet til emosjonelle følelser og energier, men de kan også være **emosjonelt ladet**, slik som når man ergrer seg over noe. Er store emosjonelle energier involvert, blir tankene gjerne **usaklige og lite rasjonelle**. Emosjoner er navnet på en gruppe følelser som har det til felles at de på en måte **tilhører psyken** (og eventuelt psykens forlengelse i kroppen). Der ligger de i en slags **ubemerket beredskap**, slik at de kan gi seg til kjenne når det er **noe i situasjonen som «kaller» på dem** - noe man hører, ser, tenker eller opplever etc. Da kan den aktuelle emosjonen - det være seg angst, sinne, lengsel, selvmedlidenhet, glede, skuffelse, anger, kvalme etc. dukke opp i bevisstheten og bli del av livets aktuelle situasjon - av det man opplever i øyeblikket.

Og hvordan **kommer emosjonene inn** i psyken? For å si det enkelt: Særlig gjennom «sterke» opplevelser - opplevelser hvor sterke følelser møter motstand. Eller gjennom kulturell påvirkning; man kan oppdras til å like, mistro eller hate, til å være aggressiv eller ettergivende etc.. Det viser seg at det er knyttet svake emosjonelle energier til svært mye av det som blir lagret i den ubevisste psyken. Det kan se ut som det er disse energiene som i mange tilfeller bevirker registreringen og lagringen. **Alt som oppleves med en eller annen form for motstand, setter spor** i den ubevisste psyken. Emosjonene har den egenskapen at de **kan påføres, slik vi nettopp har sett, men de kan også "avprogrammeres"**. Det kommer vi tilbake til.

Av dette fremgår at **emosjoner kan påvirke tankevirksomheten ved å sette igang tankerekker**. Her er et stort spektrum av muligheter som vi ikke kan gå nærmere inn på her, bare nevne noen få eksempler: Jeg har mistet jobben og er fortvilet, mens tankene kretser omkring urettferdig behandling, hva jeg skal gjøre nå etc. Jeg er irritert over noe - kanskje en lyd eller lukt. Og irritasjonen setter igang tanker på hvordan jeg kan bli kvitt irritasjonens kilde - det som skaper, eller utløser følelsen av irritasjon inne i meg.

På den annen side kan man erfare at **tankevirksomhet kan skape emosjoner**. «Det skulle jeg ikke ha gjort»-tanker kan f.eks. lett skape skyldfølelser som igjen forsterker selvbredidelsene. Slik kan man komme inn i en ugunstig, selvforsterkende «runddans» hvor tanker skaper emosjoner som i sin tur skaper flere tanker av samme slag og med samme virkning.

Finnes edle følelser?

I dagligtalen finnes ord for følelser som ikke har funnet sin plass i denne oversikten. Det gjelder ord som ansvar, medfølelse og (uselvisk) kjærlighet. Dette er spørsmål som vi kommer tilbake til mot slutten.

Bevisstheten

Hva kan vi si om bevisstheten og dens egenskaper i tillegg til det vi allerede kort har nevnt? Det er åpenbart at **bevisstheten er sitt innhold**. Og hva er så innholdet - ut fra det vi har sagt ovenfor? De ytre og de indre sansene formidler sine respektive inntrykk til bevisstheten. Slik erkjenner bevisstheten **det røde som rødt**, det salte som salt og det varme som varmt osv.

I sin vanlige tilstand - dagsbevisstheten - mottar bevisstheten også strømmen av tanker. I vår kultur er strømmen av tanker blitt så dominerende at den i betydelig grad legger beslag på bevisstheten. Er sterke emosjoner innblandet, blir bevissthetens øvrige oppmerksomhet svekket ytterligere. Emosjonene stjeler på en måte av bevissthetens oppmerksomhet ved å plassere seg i bevissthetens sentrum. Vi kan si at **emosjonenes "påkallingseffekt"** ofte er stor.

Dermed er også antydnet at det finnes et sentrum med en gradvis overgang til en periferi i bevisstheten, hvor det som er i periferien, er til stede på en mindre bevisst måte, samtidig med at det påvirker oss i vår måte å tenke og handle på. Vår bevissthet om oss selv, kjønn, graden av selvsikkerhet etc. kan være eksempler på hva som er perifert til stede nesten hele tiden, og som påvirker oss uten at vi er særlig oppmerksom på det. I tillegg blir mye av det som kommer til bevissthetens sentrum, farget av våre sympatier og antipatier og våre holdninger med videre. Vi tolker det vi hører og ser, slik at vi hører og ser det gjennom en slags farget brille. - en brille som stammer fra vår egen fortid - fra innholdet i vår ubevisste psyke.

Vi nevnte dagsbevisstheten som en bevissthetstilstand. Det indikerer at bevisstheten kan innta forskjellige tilstander med forskjellige egenskaper. Mer om dette i min bok "Langs Erkjennelsens Grenseland" på denne hjemmesiden.

Oppsummering

Vi har nå kort sett på bevissthetens vesentligste innhold - sanseintrykk, tanker og emosjoner, og litt om hvordan samspillet mellom dem fungerer. Disse danner hovedingrediensene i vår bevisshets innhold nesten til enhver tid. Det hele avspilles mot et bakgrunnsteppes av mer eller mindre bevisste **fornemmelser** av forskjellig slag; av å være mann eller kvinne, hvor trygge vi er på oss selv, hvor sårbare vi er, hvor opplagte eller motløse vi er, hvor tilbøyelige vi er til å vise aggresjon eller hevde vår rett, hvor pirkete eller slurvete vi er, hvor tolerante eller intolerante vi er, hvor opplagte vi føler oss - uten derved å ha en bevisst opplevelse av selve opplagtheten

osv. Alt dette ligger på en måte **perifert i bevisstheten** hele tiden og er med på - ubevisst - å påvirke det meste av det som skjer på det bevisste plan.

Vi har også sett at bevissthetens vanlige innhold i våken tilstand særlig består av inntrykk fra de ytre og indre sanser, av emosjonelle følelser og av tanker - alt dette i utallige kombinasjoner eller "blandingsforhold". **Mens sanseinntrykkene kommer fra den ytre verden og kroppens ytre og indre, stammer emosjonene og tankene fra den ubevisste psyken.**

5.3 Om å forstå

Før vi går videre, må vi forklare hva vi mener med å forstå. Det finnes **to typer forståelse**, den intellektuelle og den umiddelbare. De kan virke hver for seg eller sammen. Den intellektuelle gjør man bruk av på skolen og ellers i livet. Noe blir f.eks. forklart med ord eller figurer - altså med sanseinntrykk som omsettes til tanker. Og ut fra det forstår man.

Umiddelbar forståelse oppstår når man er i en passiv, mer eller mindre årvåken tilstand. **Den årvåke tilstanden bevirker at tankevirksomheten faller til ro av seg selv** - uten disiplin, slik at sanseinntrykkene blir fremherskende - om de kommer innenfra eller utenfra. I denne tilstanden kan eventuelle emosjoner også sanses og deres innhold umiddelbart bli forstått. Som vi har sett, virker sansene i nå'et. Vi - det vil si bevisstheten - ser det som skjer mens det skjer. Er man riktig årvåken uten å tolke eller kommentere, ser man det også slik det skjer. Da forstår man umiddelbart - uten tankens mellomkomst - hva som holder på å skje. Ved begge typer forståelse havner informasjonen hos **bevisstheten som er den instansen som har evnen til å skjønne**. Ved at tankevirksomheten på en måte kan iakttas før den faller til ro, fremstår bevisstheten også som **det ultimate sanse-"organ"** for både tankene, emosjonene og sanseinntrykkene.

Å forstå er noe grunnleggende på den måten at forståelsen skaper en **forandring som ikke kan reverseres**. Har man forstått, kan man ikke sette seg tilbake i den tilstanden hvor man ikke forsto. Det gjelder begge typer forståelse. Noe i hjernen har faktisk forandret seg på dette punktet. Man er ved veis ende og slår seg til ro med det.

Det gjelder generelt at **løsningen av et problem ligger i forståelsen** av problemet. Da de problemene vi snakker om her, er knyttet til den ubevisste psyken, må **løsningen av slike problemer ligge samme sted - nemlig i forståelsen av den ubevisste psyken**. Og da mener vi primært den umiddelbare forståelsen, men selvsagt også den intellektuelle - så langt den rekker. Spørsmålet blir da: Er det **mulig å forstå den ubevisste psyken, når den har "gjemt seg" så godt - gjort seg så lite tilgjengelig som den har gjort?** På den annen side har vi i dette kapitlet gjort oppmerksom på at det er mulig å oppdage deler av den ubevisste psyken når den eksponerer seg. Derved blir den ikke fullt så utilgjengelig likevel.

5.4 Livet

Livet finner sted i bevisstheten. Det innebærer at det er strømmen av bevissthetens innhold som utgjør vårt bevisste liv. Stort sett er alle sider ved bevissthetens, og dermed livets innhold - opplevelser, tanker, behag, ubehag, fortid, nåtid, fremtid etc. - satt sammen av de forskjelligste elementer av bevissthetens innhold - sanseinntrykk, tanker, emosjoner etc. - som vi kort har behandlet ovenfor.

Livet er også tid - kronologisk tid som fylles med innhold gjennom det bevisstheten løpende erfarer eller opplever. Vi så at tankene bringer forestillingen om fortid og fremtid med seg i bevisstheten. Dette skjer på det psykologiske plan og blir her kalt tidens psykologiske aspekt. Men hva med sanseinntrykkene? Hvilket forhold har de til tid? Som vi så, holder sansene oss i kontakt med det som eksisterer. Sansene formidler informasjon om virkeligheten slik de oppfatter den i øyeblikket - i nå'et. Sansene holder oss med andre ord i kontakt med nå'et - hele tiden. Nå'et, virkeligheten, slik vi oppfatter den og det bevisste livet hører sammen.

Livet finner sted i nå'et - hele tiden! Alt som skjer, det skjer i nå'et, og alt som oppleves, det oppleves nå - og det oppleves selvsagt i bevisstheten, hvor alt som oppleves, oppleves. Bevisstheten er evnen til å oppleve. Det er de ytre og indre sansene som formidler denne informasjonen om nå'et og virkeligheten til bevisstheten.

Livet, bevisstheten, tiden og nå'et hører på en måte sammen, selv om det lyder paradoksalt. Både bevisstheten og tiden, som det varige nå'et - og derved livet - kan vi bare undre oss over. De unndrar seg vår forståelse.

Psyken i dagliglivet

Hvordan fungerer alt dette sammen og skaper det livet vi lever - dette livet som inneholder så mye, som har slik variasjon, og som så mange har problemer med å takle?

Små barn lever stort sett i sansenes verden. Da er de til stede i nå'et. Men etter hvert utvikler tenkeevnen seg og gjør seg stadig mer gjeldende i de unges liv - også i form av tanker om fortid og fremtid. Hos mange blir tankevirksomheten etter hvert så intens at den blir et problem.

Vi så at den ubevisste psyken kan ha et visst innhold når vi kommer til verden. Men etter fødselen og ut gjennom hele livet samles mange spor etter opplevd liv i den ubevisste psyken. Det er det vi har fått tilført gjennom sansene våre, det vi har lært, tanker vi har tenkt og alle slags opplevelser. Det viser seg at veldig mye av det som oppleves, registreres i den ubevisste psyken og setter sine spor der. **Også små opplevelser** kan bli registrert, hvis det er knyttet emosjonelle energier til dem. Resultatet er en konstant **strøm av inntrykk inn i den ubevisste psyken** gjennom hele livet - inntrykk som akkumuleres der, og som ubevisst former vår personlighet.

Da en **strøm den andre veien** - ut av den ubevisste psyken - nesten ikke forekommer i vår kultur, akkumuleres stadig mer minner og emosjoner i den ubevisste psyken. På denne måten blir vi stadig mer dominert av vår fortid, jo eldre vi blir og nye inntrykk blir svakere ved at sansene eventuelt blir svekket. Det er **dette innholdet** som skaper vår karakter; våre holdninger og fordommer, våre såre punkter og prioriteringer. **Ut fra dette grunnlaget tenker og handler vi gjennom hele livet.** Og ut fra dette grunnlaget **oppstår** alle de psykisk - altså ikke fysisk - betingede **psykiske problemene** som menneskene av idag er så plaget av. Vil man gjøre noe med dem, må altså fokus rettes mot den ubevisste psyken.

Som vi har sett, er mye av innholdet i den ubevisste psyken **lite tilgjengelig** - særlig det som er mest interessant i denne forbindelse. Noe av innholdet er lett tilgjengelig og kan hentes frem etter behov. Vi husker ganske enkelt det som skjedde den gangen. Noe kommer frem gjennom assosiasjoner. Vi hører eller ser noe, og plutselig dukker f.eks. et bilde av en situasjon vi har opplevd, frem "fra bakhodet". Bildet kan være forbundet med ulike emosjoner; glede, ubehag eller frykt. Assosiasjonene skjer bare, de er ikke styrt av viljen.

Assosiasjonene er ikke alltid like bevisste og konkrete, ofte blander de seg med de aktuelle sanseintrykkene, slik at vi oppfatter det vi ser og hører gjennom en "**brille**" som er **farget av vår fortid**. Vi ser f.eks. på noe med sympati eller antipati, eller inntrykkene blir silt, slik at vi ser det vi liker å se, eller vi tolker inntrykkene i den ene eller andre retning. Dette gjelder ikke bare det vi ser og hører, men alle typer sanseintrykk. Denne "fargete brillen" gjør det ofte **vanskelig for oss å se virkeligheten slik den er**.

Vi ser at vi i første omgang på en måte er **prisgitt den ubevisste psyken** som vi for tiden har eller er. I dagens samfunn skaper den problemer for mange mennesker - og faktisk også for samfunnet som helhet. Det henger sammen med at konfliktfylte og disharmoniske, selvopptatte mennesker umulig kan skape harmoniske og gode samfunn.

Hvordan styrer vi livet vårt - i den grad vi styrer det? Ved nærmere ettersyn ser vi at vi i betydelig grad styrer livet etter **behagelighetskriteriet** - hvor følelsen av trygghet er en sentral del av behaget: Grovt sett er siktemålet: Så behagelig og trygt som mulig på kort og lang sikt. Ikke alle lar seg styre like sterkt av dette. Og det skjer ikke like bevisst hos alle. Men noe i oss sorterer inntrykk slik at vi - er vi ikke observante - mer eller mindre automatisk prøver å unngå det ubehagelige, eller det vi tror vil være ubehagelig. Og vi søker det behagelige eller det vi tror vil være behagelig. I samfunnet brukes i stor grad "pisk og gulerot" - belønning og straff - for å styre oss etter dette kriteriet..

I det daglige utsettes vi for mange **impulser som får oss til å reagere** - med angst, sinne, glede osv. Gjennom reaksjonene **eksponerer** den ubevisste psyken noe av sitt innhold. Det skal stor vilje til - og kanskje øvelse - for å kunne styre reaksjonenes ytre kjennetegn vesentlig, slik at de ikke merkes av andre. Men slippes de frem, slik det vanligvis skjer, gir reaksjonene på en måte et **usminket bilde** av innholdet i den

ubevisste psyken på dette punktet, og åpner derfor en mulighet for å lære mer om nettopp den ubevisste psyken - dvs om oss selv.

Vi så at tankens evne til å tenke i fortid og fremtid bringer tidsdimensjonen - det psykologiske tidsaspekt - inn i våre daglige liv. I vår kultur skjer dette ganske sterkt hos mange. I den grad dette skjer, svekkes selvsagt evnen til å leve uten tidsdimensjonen - evnen til å leve i nå'et - det vil stort sett si i sansenes verden, eller med oppmerksomheten rettet mot noe vi holder på med her og nå. Bevissthetens fokus blir ledet bort fra sanseintrykkene etc. av den sterke tankestrømmen. Derved blir **fokus på det som foregår her og nå, fortrent til fordel for tankens tidstenkning.**

Hvordan problemer oppstår

Ser vi på verden, er det ikke vanskelig å skjønne at menneskene i vår tid - ja, **menneskeheten, har problemer med sin ubevisste psyke**, så mye hat, konflikter og uredelighet som finnes mellom mennesker, grupper og land. På det personlige plan ser vi bl.a. skilsmisser og økende psykiske problemer - allerede blant barn og unge.

Vi lever i klatre- og konkurransesamfunn som skaper få vinnere og mange tapere. Mange strever med å leve opp til egne og andres forventninger og lever i **spenningsfeltet** mellom det de tror forventes, og det de evner eller tror de er. På denne måten lever mange i konflikt med seg selv, og det er svært strevsomt å prøve å være noe annet enn dét man er.

I mange situasjoner er det **tankevirksomheten som skaper problemer**. Vi gruer oss for noe som kan skje i fremtiden, for døden, for en eventuell ulykke etc. Vi sammenligner og finner f.eks. ut at vi på en eller annen måte kommer til kort i livet, blir utilfredse og misunnelige på dem vi mener har lyktes bedre. Vi kan føle oss urettferdig behandlet etc. Som svar på dette, kan vi bli aggressive og ta i bruk ufine virkemidler for likevel å bedre vår situasjon. Eller vi kan bli selvmedlidende og deprimerte og bli en belastning for oss selv og våre omgivelser på den måten. Mange mennesker klarer ikke å takle skuffelse, eller de plages av skyldfølelse og bebreider seg selv. Livet blir for mange så ubehagelig at de **prøver å flykte** fra det. Vår kultur har mange virkemidler; alkohol, spill, dop, reiser, kino og teater, sex, og dessverre også selvmord, sågar blant unge mennesker som tror at de derved vil få det bedre.

Det som lett kan skje, og som vi var inne på, er at tanker skaper emosjoner som igjen skaper tanker som så forsterker emosjonene igjen. Dette er kjernen i den nevrotiseringsprosessen som mange mennesker er inne i.

I tillegg til angst for fremtiden og utilfredshet med nå-situasjonen kan man også ha **psykiske problemer uten å kjenne årsaken**. Traumatiske opplevelser fra tidligere år kan være glemt og fortrent, men de kan likevel skape angst eller depresjonstilstander på det bevisste plan.

Finnes en vei ut? - Om å tømme sinnet

Vi så at den ubevisste psyken på en måte «fylles opp» med gode og dårlige erfaringer gjennom hele livet, og at den - og derved livet - blir stadig sterkere preget av fortiden og de sporene som ofte har samlet seg i den. Dessverre er det ofte vanskelige opplevelser som gjør seg sterkest gjeldende.

Vi reiser derfor spørsmålet om det er mulig for den enkelte å åpne en strøm i motsatt retning. **Er det for den enkelte mulig** å unngå å komme inn i en slik problemfylt situasjon, eller å komme ut av den, hvis man allerede har fått psykiske problemer? Er det mulig å gjøre noe av den ubevisste psykens fortrenge innhold bevisst og derved løse det opp?

Mange mennesker har prøvd å kvitte seg med sporene fra en vanskelig fortid. I første omgang prøver man kanskje å disiplinere seg for å holde fasaden. Noen prøver å fortrenge ubehaget. Andre, som er misfornøyd med seg selv eller sin situasjon, vil analysere, "ta et oppgjør" eller "skape orden" i sitt indre.

Men mulighetene for å oppnå det man ønsker, er små. Grunnen er at det meste av innholdet i den ubevisste psyken ligger utilgjengelig for innsyn og analyse. I den grad man får tak i noe av innholdet, støter man på en ny vanskelighet, nemlig den at **dét i meg som vil analysere**, er det samme som dét i meg som skal analyseres. Og da er jeg like langt.

Med **visse teknikker** kan man nok komme et stykke videre. Men da blir man avhengig av en terapeut eller leder. Vi går ikke nærmere inn på dette her, men nøyer oss med noen stikkord: Hypnose, psykoanalyse, samtalerapi, sensitivitetstrening. Alle metodene bygger på **bevisstgjøring av fortrenge, vonde opplevelser som et felles prinsipp**. Hypnose kan også brukes til å dekke til; man søker da å unngå at de såre punktene fra fortiden gjør seg sterkt gjeldende på det bevisste plan.

De psykiske **problemene er altså knyttet til den ubevisste psyken**, hvis innhold ligger godt gjemt og er lite tilgjengelige for observasjon ved hjelp av det indre blikk. Innholdet er heller ikke tilgjengelig for analyse og villet inngrep. Hva gjør man da?

Vi har nevnt det før: Den ubevisste psyken **gir seg likevel til kjenne** på det bevisste plan gjennom de små og store reaksjonene som melder seg - særlig som svar på hendelser vi blir utsatt for, men også som svar på egne tanker. Reaksjonene melder seg i form av tanker, kroppsspråk og emosjonelle følelser. Det gir oss en mulighet for innblikk i vår egen ubevisste psyke når den i slike situasjoner eksponerer seg. Forutsetningen er at vi er observante. Det er mulig - i en årvåken, passiv tilstand - å "titte" inn i "erupsjonen" til en reaksjon mens den er der - det er mulig å se inn i den ubevisste psyken når den eksponerer seg. På denne måte **kan vi møte noe av oss selv** - se oss slik vi er - ærlig og usminket.

Hva karakteriserer denne bevissthetstilstanden? Passiv årvåkenhet som får tankene til å falle til ro. Tidsdimensjonen i form av fortid og fremtid er da borte, slik at man «ser» det som skjer i egen psyke og i omgivelsene når det skjer - mens det skjer. Man ser det uten å tolke, dømme, sette navn på eller kommentere på annen måte. Derfor ser man det også slik det er eller skjer. I denne tilstanden er **enhver bevegelse i psyken et resultat av at noe skjer**, ikke av at man gjør noe med vilje.

Det som er igjen av tankevirksomhet før den faller helt til ro, kan observeres. Da oppdager og skjønner man at det tenker i meg - at det **ikke finnes en tenker** i meg som tenker tanker - og man oppdager og skjønner at bevisstheten er **vårt ultimate sanser - "organ"**. Organ er satt i "" fordi bevisstheten jo ikke er et organ i vanlig forstand.

Fra denne tilstanden er vi ikke bare i stand til å observere tankene våre, i den grad de er til stede, men også alt fra den ubevisste psyken som gjennom reaksjoner eksponerer seg for vårt indre blikk; emosjoner, fordommer, holdninger, rigide tankemønstre etc. Og vi legger merke til at **selve den passive observasjonen og den forståelsen den gir, har i seg selv evnen** til å forandre menneskets ubevisste psyke der den har eksponert seg.

Vi ser og skjønner at i denne tilstanden har bevisstheten evnen til å se det gale som galt og det sanne som sant, å oppløse fastlåste tankemønstre i den ubevisste psyken og å slippe emosjonelle energier ut. Den "tømmer" med andre ord sitt ofte destruktive energiinnhold uten å volde skade. Har det fulgt et bilde fra fortiden med reaksjonen, vil man umiddelbart også skjønne hvordan det såre punktet i den ubevisste psyken i sin tid **oppsto**. Man husker ikke bare situasjonen, man **gjenopplever** den. Det er mye sterkere. Ved at situasjonen er forstått og energiene er tømt, er et sårt punkt i psyken fjernet der og da - uten å skade noen, uten å komme tilbake og uten eksperthjelp.

Slik denne årvåkne tilstanden bevirker en avprogrammering av den ubevisste psyken, kan den også sørge for **opplevelse uten programmering** eller registrering i psyken. For det som i denne tilstanden oppleves, "glir" uten motstand gjennom bevisstheten - uten at noe i meg vil gripe for å beholde - uten at noe vil se seg tilbake. Bevisstheten er hele tiden rede til å ta imot - oppleve - hvert nye øyeblikks inntrykk som nytt, hele tiden. Man er i sansenes verden,. Slik er det også om det sansede har en mening, som i en engasjert samtale.

Det er en **mekanisme de fleste kjenner**, som er virksom her. Men vår kultur er ikke flik til å anvende dette prinsippet ved behandlingen av psykiske problemer. Blir vi plutselig bevisst at vi sitter anspent, da vil de fleste ha lagt merke til at ansentheten straks mister taket, og vi slapper uvilkarlig av. Denne bevissthetens egenskap virker på tilsvarende måte i den ubevisste psyken. Kommer en indre spenning - f.eks. en fortregning - i fokus på det bevisste plan, slipper spenningen taket, og det i psyken som var sperret inne, slippes ut; det være seg tanker og/eller emosjoner eller bare ukjente, kroppslige spenninger eller energier. Selv **bak de fleste små bevegelser** man kan oppdage i sitt indre, ligger en innelukket spenning av ett eller annet slag.

Spør ikke hvordan man skal iaktta årvåkent - for det finnes ingen metode som han læres. Dette «hvordan» kan bare oppdages. Og det er - som vi skjønner - svært enkelt. Som barn var vi flinke til å bruke sansene våre. Vi iakttok og lyttet oppmerksomt. Det er dét det dreier seg om her også. Det gjelder på en måte å gjenoppdage sansene og sanseintrykkene.

Man kan kanskje undres over at det **ikke finnes en metode**. Grunnen er denne: Det å arbeide ut fra en metode innebærer en form for tankevirksomhet. Jeg må gjøre slik og slik for å oppnå noe i fremtiden. Tanker om tid, som da er med, hindrer den tilstrekkelig årvåkne tilstanden i å oppstå, den som bevirker at bevisstheten kan se det som skjer mens det skjer og slik det skjer. For det er bare i den tilstanden - hvor bevisstheten altså får virke **som det ultimate sanseorgan - at forandring skjer**. Man kan da erfare at bevisstheten i denne tilstanden av bare å være våkent, men passivt til stede, har de forbløffende egenskapene vi har nevnt. "Metodene" som virker her er våken iakttagelse og forståelse; men iakttagelse er ingen metode, og det er heller ikke forståelse. For den som går inn i en slik prosess, blir veien til mens man går.

Men selv om det ikke finnes en metode, kan man bedre forutsetningene for å oppdage. Man kan roe ned tankevirksomheten ved å iaktta pusten som automatisk går inn og ut av kroppen. Og man kan ta en tur i naturen og åpne sansene, lytte til dens forskjellige lyder; fuglesangen, vinden som suser i trekronene osv. og kjenne duften fra skog og mark. Man kan øve seg i å flytte oppmerksomheten fra sans til sans, og så til slutt bare være generelt oppmerksom - ta inn alt - våkent, men passivt - uten å sette navn på, uten å kommentere. Har man lært seg å flytte oppmerksomheten, blir det lettere å rette oppmerksomheten mot reaksjonene fra den ubevisste psyken mens de skjer. Og da er man i gang.

I dagliglivets mange kontakter med omgivelsene oppstår store og små reaksjoner som alle på hver sin måte bærer bud om det som finnes i den ubevisste psyken. Iakttar vi jevnlig disse reaksjonene; våre tanker, holdninger og kroppsspråk etc. får vi etter hvert et bredere og dypere kjennskap om oss selv. Og sammen med dette kjennskapet kommer en **tømming av emosjoner og en justering av holdninger og tankemønstre..**

Selv om situasjonene i dagliglivet gir impulser nok til å lære seg selv å kjenne på denne måten, er man ikke alltid henvist til dem. De metodene vi nevnte tidligere, hviler alle på de samme prinsippene; bevisstgjøring gjennom iakttagelser av reaksjoner. Vanligvis skaper våre relasjoner i dagliglivet en strøm av reaksjoner som lar egenskaper komme til syne. Men man kan også **"fiske" i egen psyke** ved kunstig å utsette seg for situasjoner som forventes å gi reaksjoner, og så iaktta årvåkent de reaksjonene som måtte komme.

Det synes å være lovmessigheter i reaksjons-prosessen som kan illustreres vha en elektrisk analogi. En gnist vil lettere springe fra en elektrode til en annen når avstanden mellom elektrodene blir mindre og når spenningsforskjellen mellom dem blir større. Gnisten motsvarer her reaksjonen som velter - eller forsiktig dukker opp fra den ubevisste psyken. Avstanden mellom elektrodene motsvarer hvor fortrent det

reagerende stedet i den ubevisste psyken er, eller hvor "dypt" det ligger. Og spenningsforskjellen motsvarer forholdet mellom den ytre impulsens kraft i forhold til størrelsen av de emosjonelle energiene som blir utløst av den ytre impulsen.

Til slutt i dette avsnittet skal vi - som illustrasjon - gå litt nærmere inn på to tilfeller; nemlig angst og irritasjon. Er det angst i reaksjonen, retter man oppmerksomheten mot selve følelsen av angst og blir værende i denne oppmerksomheten til det hele har roet seg ned. Man blir da klar over at ordet angst ikke er det samme som den følelsen som kalles angst. Angstens årsak er heller ikke interessant her. Om møtet med følelsen angst er behagelig eller ubehagelig ser man bort fra. Da kan det skje noe. Bare vent og se - med ditt indre blikk, med den våkne oppmerksomheten som iakttar selve følelsen av angst, slik den viser seg. Vær nysgjerrig, men avslappet! Vent og se om det skjer noe, og eventuelt hva som skjer.

Det er slik man forsker i sitt indre, og slik man lærer seg selv å kjenne. For ikke bare kan angsten møtes på denne måten. Tilsvarende gjelder for alle typer reaksjoner fra vår ubevisste psyke som livets utallige situasjoner fremkaller - samspillet mellom det vi opplever i våre omgivelser og med oss selv og den ubevisste psykens svar. Og disse reaksjonene kan møtes på den samme måten - med årvåkenhet for å se og forstå det som skjer i oss selv - forstå det umiddelbart, mens det skjer. På denne direkte måten kan man lære om seg selv: angsten, gleden, lengselen, følelsen av ensomhet, selvmedlidenheten, grådigheten osv. Og virkningen er i prinsippet den samme; det grepet som alt dette har på oss, løsner og gjør oss fri.

Går vi til eksemplet med irritasjon er det lett å se at irritasjonen bare kan oppstå hvis jeg lar meg irriterer - det vil si at det er noe i mitt indre som lar seg irritere. Vi mennesker er jo forskjellige slik. Noen lar seg irritere, andre ikke, selv om de blir utsatt for det samme. Hvis jeg lar meg irritere, har jeg to muligheter for å bli kvitt irritasjonen - som jo alltid virker ubehagelig. Jeg kan fjerne kilden. Eller jeg kan fjerne det i meg - i mitt indre - som lar seg irritere.

Mens det å fjerne kilden ofte fører til konflikt, kan den andre «metoden» skje som en konfliktfri intern prosess som oppløser det i meg som lar seg irritere. Det er viktig å være klar over at det å fjerne kilden, ikke fjerner det i meg som lar seg irritere. Jeg bærer altså fortsatt dette svake punktet i min psyke inntil jeg opplever det og løser det opp.

Om konsekvenser

Det er med en viss tilbakeholdenhet jeg skriver mer om virkningene av denne måten å leve på. Det er så lett for en leser å gripe fatt i de gunstige konsekvensene som denne form for meditasjon medfører, at man lager seg et sterkt ønske om å oppnå fordelene. Faren er da at man blokkerer for den prosessen man ønsker å gå inn i, og i stedet går inn i en helt annen prosess. Ethvert sterkt ønske medfører tankevirksomhet og fører oss bort fra den her-og-nå situasjonen som årvåkenheten innebærer. Mange mennesker har

viklet seg inn i kompliserte tanker for å oppnå tilstanden hvor tanken har falt til ro av seg selv. Det er selvsagt ikke mulig. Vær derfor enkel. La deg lede av nysgjerrighet - av forskertrang - ikke av et ønske om å oppnå noe.

Å være oppmerksom på denne måten har flere konsekvenser: Å se uordenen i sitt eget sinn **skaper orden**. Den ubevisste psykens ukontrollerte egen-virkosomhet som skaper ømfintlighet, sterke reaksjoner og konsentrasjonsvansker, **trappes ned**. Etter hvert som det skjer, ser det ut til at det vi kalte edlere følelser - empati og uselvisk kjærlighet etc. - blir mer fremtredende egenskaper. "Gudegnisten" kommer bedre frem. Man blir mer saks- og virkelighets-orientert og lever i større grad opp til de **intelligensmessige forutsetningene** man fikk i vuggegave.

Det er vi som er de falne engler. Derfor er gudegnisten i vårt indre tildekket av urene tanker og holdninger. Den er tildekket, ikke forurenset, fordi den ikke kan forurennes. Derfor trenger vi frelse, slik at vi får muligheten til å utvikle oss langs "den smale vei" til å bli "fullkomne som vår himmelske Far er fullkommen", slik at vi kan inngå i, og bli del av det himmelske samfunn med Kristus som den av Gud innsatte leder. Det er den ytre vei som Kristus, gjennom sin frelsergjerning har åpnet for oss.

De forskjellige ekte mulighetene for å forandre seg selv, har på hver sin måte til hensikt å løse opp og fjerne alt det urene som tildekker gudegnisten. Er vi der, kan gjenforeningen med Opprinnelsen skje langs den indre vei i en mektig, utvidende opplevelse. Ved å være "ett" med Opprinnelsen blir man også "ett" med alle de andre skapninger som er "ett" med opprinnelsen, slik at "Gud er alt i alle".

Tankene er ikke lenger i stadig virksomhet. Foreligger en utfordring, setter tankevirksomheten igang. **Er saken løst, faller tanken til ro av seg selv**. Har man hatt problemer med å konsentrere seg, kan man oppleve at de indre forstyrrelsene som gjorde konsentreringen vanskelig, reduseres, slik at **oppmerksomhet blir mulig uten konsentrasjon**. Hjernen arbeider mer intelligent. I det daglige lever man langt mer og sterkere i sansenes her og nå-verden.

Med reduksjonen av de indre konfliktene reduseres også konfliktene med andre mennesker. Man lever ganske enkelt i større grad i **harmoni med seg selv og sine omgivelser**. Ved at egoet på denne måten bygges ned, blir det åpnet mer rom for det vi tidligere kalte edlere følelser, ansvar, medfølelse, uselvisk kjærlighet.

Forandringer på det følelsesmessige plan kan også virke **på det fysiologiske plan** ved at kroppsfunksjoner normaliseres. Forandringene er gjennomgripende og varige. De omfatter forholdet til en selv og sine omgivelser; til andre mennesker, titler, dyr, natur, ting, penger og ideologier etc.

Det innebærer også at man er bedre i stand til å **løse de problemer og utfordringer som livet bringer**, slik at den ubevisste psyken ikke påny blir emosjonelt belastet.

Lever man i det daglige med en slik årvåkenhet i beredskap, kan man oppleve at dypere "lag" i den ubevisste psyken kommer til "overflaten" og blir **tømt for sitt**

emosjonelle innhold og sin uorden etter hvert som de "øvre lag" er blitt tømt. Derved blir de nevnte konsekvensene styrket ytterligere. Dette er ikke selvopptatthet. Selvopptatthet er egosentrisk tankevirksomhet. Det vi snakker om her er en prosess, hvor tankevirksomheten ikke tar del.

5.5 Etterord

Innholdet i kapittel 5 er en utvidet versjon av "Det er mulig - brev til en venn" som finnes som kapittel 1 i boken "Lær deg selv å kjenne" på denne hjemmesiden. Samtidig er artikkelen en forkortet utgave av denne boken. Hvorfor komme med dette påny? Det er to grunner for det. Den ene er at de fleste mennesker har problemer med å oppfatte dette budskapet. Det å få det servert på forskjellige måter kan derfor lette tilgangen til stoffet og gjøre det lettere å oppdage det som må oppdages - den årvåkne tilstanden.

Dessuten skal denne artikkelen være et bidrag for å finne frem til almengyldige lovmessigheter som gjelder i og for psyken. Det er derfor navnet "Indre Vitenskap" er valgt.

Det man tror:

Slik kroppen er bygget opp av det som har gått inn gjennom munnen, er den ubevisste psyken bygget opp av det som har gått inn gjennom bevisstheten.

Det vi sier:

Slik kroppen er bygget opp av det som har gått inn gjennom munnen, er den ubevisste psyken bygget opp av det som har gått inn- minus det som har gått ut gjennom bevisstheten.

REFLEKSJONER OM TID

- 1 Tiden i dagliglivet
 - 2 Hvordan har tidsbegrepet oppstått?
 - 3 Psykens relasjoner til tid og bevegelse
 - 4 Tidsbegrepet i vitenskapens modeller
 - 4.1 Måling av tid
 - 4.2 Tankemodeller og virkeligheten
 - 4.3 Hva sier vitenskapen ut fra sin forestillingsverden?
 - 4.4 Viser modellene alltid et korrekt bilde av virkeligheten?
 - 5 Bevegelsers egenskaper og deres relasjoner til tidsbegrepet
 - 6 Nærmere om det tidløse
 - 7 Hva er tid?
 - 8 Sluttkommentar
-

1 Tiden i dagliglivet - Hvor møter vi tiden?

«Vi må skynde oss» - sier vi, føler oss stresset og haster avgårde for å komme tids nok til avtalt tid. For den vi skal møte, liker ikke å vente. Kanskje skal vi hjem for å se på ett eller annet sportsarrangement på TV, hvor måling av tider står sentralt. Tid er noe en putter aktiviteter inn i. «Har ikke tid» sier den som har mye som skal gjøres. Pensjonister har stort sett mye tid, men mangler ofte aktiviteter å putte inn i tiden. Likevel har alle like mye tid. Spørsmålet er hvilke- og hvor mye aktiviteter vi putter inn i den. I vår hektiske hverdag er vi opptatt av det vi kaller tid nesten hele tiden.

Vi møter tiden i våre omgivelser i form av vekkerklokken, av avtaler og tidsfrister, bussruter, kalender og ur. Værmeldingen forteller oss daglig hvordan været vil bli de neste dagene. Vi vet at etter vinter kommer vår, at Per er to år eldre enn Hansemann, og at noen blir veldig gamle. For barn er det en milepel i utviklingen når det har skjønt hvordan tiden kan avleses på det instrumentet som vi kaller ur. Og etter hvert blir vi fanget i disse inntrykkene og erfaringene som på en måte bekrefter vår forestilling om at tid er noe reelt. Etter som vi blir eldre skjønner vi at alt det vi mennesker har skapt, og som foreligger nå, er en konsekvens av «fortiden» - eller det vi har gjort tidligere. Er vi på reise og krysser en såkalt tidssone, må vi stille klokken én time.

Dessuten møter vi tiden **inne i oss** i form av tanker om fortid og fremtid. Vi har erindringer om det som var, forventning om det som skal komme, håp og frykt. Jeg har tanker om hva jeg skal gjøre i morgen, eller hva jeg skal bli når jeg blir stor. Men også i språkets grammatikk er tid innebygget; er, var, skulle ha vært osv. Har jeg jobbet lenge, blir jeg - som en konsekvens - trett.

Hele verden bruker tidsskalaen for å koordinere våre bevegelser og handlinger. Innenfor en tidssone får vekkerklokken oss til å stå opp omtrent samtidig - når samfunnet vil det. I det daglige finner vi tiden i klokkenes standardiserte bevegelser som styrer de fleste sider av våre liv.

Men selv om tid er noe dagligdags og fortrolig, tenker vi vanligvis ikke nærmere over hva tid er. Vi har vennet oss til tidsbegrepet, kalenderen og urene, fordi de har vist seg å være praktiske hjelpemidler i dagliglivet. Men hva er tid? Har vi noen gang sett den? - hørt den? luktet på den? Det har vi ikke. Likevel er tid noe vi ikke kommer utenom. Kan vi forstå dette noe bedre?

2 Hvordan har tidsbegrepet oppstått?

Som antydnet; tid finnes ikke i naturen eller virkeligheten. Tid kan ikke sanses eller observeres, ikke erfares direkte. Ingen har sett eller luktet tid. Tid finnes bare som et begrep i våre hjerner, ikke noe annet sted. Hvor kommer så tidsbegrepet fra, og hvor reelt er det? Da tid ikke finnes i naturen, men likevel - direkte og indirekte - finnes i vår bevissthet, i våre tanker, må vår hjerne spille en rolle i denne problemstillingen.

Hvilke egenskaper i hjernen kan det være som skapte eller skaper tidsbegrepet? For meg ser det ut til at det er **noen få av hjernens egenskaper**, og de er særlig knyttet til **vår oppfattelse av bevegelse eller forandring**. Det må også ha spilt en rolle at vi **erfarer konsekvensene av varig bevegelse**. Måten hjernen oppfatter og behandler bevegelse på, må ha vært grunnlaget for dannelsen av tidsbegrepet. Bevegelse er åpenbart et reelt fenomen i naturen. Og vi skal se på hvordan noen av hjernens egenskaper har bevirket at bevegelse og forandring er omtolket til tid.

Men først må vi minne om hva vi mener med sanseintrykk og tankevirksomhet. Som kjent, formidler de fem sansene våre - syn, hørsel, smak, lukt og hudfølelse - sanseintrykk til vår bevissthet fra våre omgivelser. I tillegg har vi en rekke indre sanser som formidler sanseintrykk fra kroppen til bevisstheten. Som eksempler kan vi nevne smerte, sultfølelse og balanse. Dessuten tenker vi. De tankene vi tenker, kommer fra hjernen som projiserer dem i vår bevissthet.

Helt automatisk oppfatter og registrerer hjernen svært mange sanseintrykk. Den merker seg f.eks. hvordan et gatekryss ser ut, hva en person gjør, eller hvordan en situasjon er. Etterpå sier vi at vi **husker** alt dette. Det betyr at disse inntrykkene ligger lagret i hjernen, og at mange av dem - etter ønske - kan kalles frem i bevisstheten igjen. Sanseintrykk som tidligere ble registrert i hjernen, kommer da frem som elementer i vår tankevirksomhet.

Nå kan hjernen sammenligne - f.eks. to eller flere tilstander av samme sak - slik som et hus før og etter at det ble malt. Hjernen får inntrykk av **forandring, dvs bevegelse**, selv om de bevegelsene som har ført til forandringene, ikke er observert, bare (summarisk) tenkt: Sånn var det tidligere, og sånn er det nå. (Det kan være en sammenligning mellom 2 registreringer - dvs mellom to «fortider» - eller mellom en registrering og et sanseintrykk - dvs mellom en «fortid» og en nåtid.) Forandringen kan oppfattes som "rask" eller "langsom" - en oppfatning som ikke kan registreres, og som ofte vil være svært **subjektiv**. Jeg var mett, og nå er jeg allerede sulten igjen. Sommeren har gått forferdelig fort osv.

Den forandringen som en sammenligning mellom før og nå viser, skaper inntrykk av tid i form av fortid og nåtid. Denne tidsdimensjonen supplerer hjernen ofte med en tanke om hvordan "ting" vil (eller kan) komme til å bli - den lager en projeksjon inn i det vi kaller

fremtiden. Hjernen har i en hjerne-intern prosess på denne måten **skapt det psykologiske tidsaspekt av fortid og fremtid** - hvor verken fortid eller fremtid er noe som eksisterer andre steder enn som forestillinger i våre hjerner.

Når tenkningen vår skaper en forestilling av at noe vil skje, og det så skjer, får vi inntrykk av at det finnes en fremtid som på en måte kommer imot oss, den blir nåtid, og siden fjerner den seg fra oss som fortid. Vi har på denne måten fått en forestilling av en tid som "går" eller "kommer".

Den neste egenskapen i hjernen vi skal se på, er en **treghet i oppfattelsen av sanseinntrykk**. Virkningen av denne egenskapen er at en følge av enkeltbilder blir til levende film, at vi ikke oppfatter en tonefølge som atskilte enkelttoner, men som en melodi, at vi oppfatter fuglens flukt og trærne som svaier i vinden som **kontinuerlige bevegelser**, og at ordene vi hører eller tenker, kjedes sammen til en mening. Blir bevegelsen tilstrekkelig fort, mister øyet kontakt med den. Det kan lett vises slik: Tenn et stjerneskudd, slik man ofte bruker i julen, og tegn raske sirkler i luften med det. Da vil man bare se en lysende ring - en ring som oppstår som følge av denne tregheten. Fysikeren og filosofen David Bohm har særlig gjort oppmerksom på denne tregheten. Mer generelt gjør denne hjernens egenskap seg gjeldende der det dreier seg om løpende forandringer som oppfattes som sanset bevegelse. Bevegelser får en **varighet** som enkelte ganger kanskje kan henge sammen med synsfeltets bredde?

Følgende spesielle situasjon gjorde meg oppmerksom på dette forholdet: Jeg gikk en gang på en sidevei, og var nær hovedveien som gikk på tvers av sideveien. Da kjørte en buss forbi på hovedveien. Jeg var så nær at bussen fylte hele synsfeltet mitt som da med ett var i bevegelse i sin helhet, og som varte på denne måten til enden på bussen kom til syne på min venstre side for deretter raskt å bevege seg ut av synsfeltet på min høyre side. Det er klart at hadde mitt synsfelt vært bredere, hadde bussens bevegelse i synsfeltet vart lengre. Konsekvensene av varige bevegelser kan vanligvis erfares - dvs. sanses.

Gjennom sin treghet oppfatter hjernen ikke bare forandring. I denne egenskapen ligger også evnen til å oppfatte **forandringens hastighet og retning, ja til og med hastighets- og retningsforandringer** - om melodien toner kommer i raskere eller langsommere følge. De nevnte egenskapene - sammen med eventuelle andre egenskaper i hjernen - sørger for at det oppstår kontinuitet i hjernens oppfattelse av bevegelse.

Gjennom interne prosesser kan hjernen også **skape eller gjenskape** sansede bevegelser. Vi kan f.eks. høre melodien for vårt indre øre, eller se for oss fuglens flukt for vårt indre øye. Vi behøver ikke se fuglen som flyver der og da. Denne egenskapen synes å være en **viktig brobygger** mellom den ytre virkeligheten og vår - det vil si hjernens - forestillingsverden. Ved å tenke bevegelse **gjenskapes på en måte virkelighetens bevegelser inne i hjernens tankeverden**.

Varighet ser ut til å være et nøkkelbegrep som brobygger mellom tankens tid og sansenes bevegelse. Grunnen er at varighet synes å ha ett «ben» i virkelighetens sanseverden og det andre benet i tidens tankeverden. Benet i virkelighetens verden oppstår ved at den tregheten som gir grunnlag for å sanse bevegelse, samtidig gir den sansede bevegelsen en liten varighet. Man sanser altså varighet. Men varighet må også være et begrep i tankens forestillinger om tid. For **tidens vesen er å vare**. Å måle tid er å måle varighet. Slik får varighet ett ben inn i sansenes bevegelsesverden og ett i tankens forestilling om tid.

Hjernens evne til å forstå kjeder av årsak og virkning har også en tilknytning til tidsbegrepet ved at vi tenker oss at årsaken alltid kommer før eller samtidig med virkningen. Dette ser ut til å danne grunnlaget for **tidens kronologiske aspekt** - at noe følger etter noe annet (lovmessig (kausalt) eller vanemessig).

Hvor gammelt er tidsbegrepet? Tid som abstrakt begrep oppsto antagelig da våre fjerne forfedre begynte å bruke sine evner på grunnlag av de erfaringer de hadde gjort med bevegelser og forandring. Det kan se ut som at nært samvirke mellom mennesker skapte avhengigheter mellom dem og et behov for kommunikasjon - dvs for et enkelt språk. Dette kan i sin tur ha dannet grunnlaget for å registrere, gjenskape, sammenligne og kombinere. Tidsbegrepet oppsto kanskje første gang i hodene på menneskets forløpere for 100 000 - 300 000 år siden?

I tillegg til alt dette er forandringer "programmert" inn i hjernen og kroppen på flere forskjellige måter i form av bio-rytmer som gjør at kroppen og psyken - bevisst eller ubevisst - er i stadig forandring. Her ser døgnrytmen ut til å være programmert inn i oss med en periode på noe over 24 timer.

Vi kommer mer detaljert tilbake til de egenskaper bevegelser kan ha og deres relasjoner til tidsbegrepet (avsnitt 5).

3 Psykens relasjoner til tid og bevegelse

Vi har kommet frem til at våre erfaringer med bevegelse - det være seg i våre omgivelser og/eller i oss selv - har skapt tidsbegrepet som et praktisk hjelpemiddel i dagliglivet. I naturen finnes bare bevegelse, ikke tid. Tid finnes bare som begrep i våre hoder. Mange synes ikke å være klar over at fortid og fremtid ikke eksisterer i det hele tatt - uten som forestillinger i våre hoder om noe som - nettopp - ikke eksisterer.

Livet finner sted i bevisstheten som den kontinuerlige strøm av informasjon og inntrykk som flyter gjennom den. Hva finnes i bevisstheten, og hvor kommer det fra? Blant leverandørene til den informasjonen som kan finnes i bevisstheten, spiller særlig to en viktig rolle i denne sammenheng, nemlig sanseinntrykkene og tankevirksomheten, slik vi kort var inne på. Vi skal nå se litt nærmere på hvilke roller disse to spiller i bevisstheten, hver for seg, og hvordan de fungerer sammen i relasjon til tid og bevegelse. Vanligvis lever vi i en blandings-verden, hvor sanseinntrykk formidler nå situasjonen til vår bevissthet samtidig med at vi tenker i tidens dimensjon. Men det er også mulig fullt ut å møte nå'et i spesielle situasjoner når den tidsdominerte tanken har falt til ro av seg selv. Da kan sansenes «nå» fylle bevisstheten. Det er et nå som - paradoksalt nok - «varer».

Vi så at **tankevirksomheten** både **skaper** tidens dimensjon i vår bevissthet ved å tenke i kronologi og i fortid - nåtid og fremtid. Og vi så at tanken i betydelig grad **lever i** tidens dimensjon. Til det bidrar også at vi kan tenke sanset bevegelse. For vårt indre øye kan vi f.eks. se hvordan et tre bøyer seg i stormen eller hvordan en skiflyger seiler gjennom luften.

I våre tanker kan fortiden fremstå i mange skikkelser, slik som "så gjorde vi det eller det", "kan tro det var gøy", "jeg skulle ikke ha gjort det", "hvis det bare ikke hadde skjedd" osv.

Også fremtiden inntar tallrike former: Jeg ønsker å bli eller oppnå ett eller annet. Vi håper det ikke vil skje. Han har reisefeber. Jeg gruer meg for å gå til tannlegen etc. Slike tanker om fremtiden kan komme i form av bilder eller ord.

For tanken, som er fanget i forestillingen om tid, ser nå'et ut som et forsvinnende lite kryssningspunkt mellom det vi kaller fortid og fremtid, og som beveger seg slik at fremtiden rykker nærmere og fortiden fjerner seg fra oss. Dette nå-punktet beveger seg langs en skala med år, måneder, dager og minutter. Vi har sett at denne skalaen - fremstilt ved kalenderen og uret som "spiser" seg videre gjennom skalaen - spiller en enorm rolle i livet. Nesten alt som skjer og blir gjort, blir sett og gjort i relasjon til- og innordnet denne skalaen som nå'et beveger seg langs. (Eller kanskje er det omvendt - at skalaen beveger seg over nå'et?) Og det er kalenderen og urene våre som forteller oss hvor på denne skalaen vi - dvs nå'et - til enhver tid befinner seg. Slik blir det når tanken - med sin tidstenkning - skal forestille seg nå'et. (Uten å gå nærmere inn på det her må nevnes at tanken - under visse forutsetninger - også kan utfolde seg i nå'et.).

Hvordan er det så i **sansenes og virkelighetens verden?** Mens forestillingene om tid dominerer tankevirksomheten, behersker nå'et sanseinntrykkene fullstendig. Vi har nå'et med oss alle steder og til alle tider. Urenes påtrengende tilstedeværelse kan ikke hindre det. Det finnes ingen situasjon hvor vi kan riste nå'et av oss; om vi spiser, arbeider, hviler, går tur, legger merke til noe og registrerer det, tenker om fortid eller fremtid eller kjører bil. **Alt vi gjør og alt som skjer, det gjøres og det skjer i nå'et.** Det kommer vi ikke utenom. Ja, **hele universet synes forénet i det felles NÅ.**

Når det er slik at sansene våre på en måte lever i den virkelige verdens "nå", mens tankene våre lever i en tidsdimensjon som utelukkende finnes i våre hjerter; hvordan kan vår bevissthet - eller vi - i det praktiske livet leve bra med en virkelighet som er formidlet av sansene, og som avviker så mye fra det som foregår i vår tankevirksomhet? **Tanker om tid og sanseinntrykk om nå-tilstanden** finnes altså samtidig i vår bevissthet nesten hele tiden - og det ser ut til å gå bra!

Det må blant annet henge sammen med at hjernen har skapt et slags motstykke i den fysiske verden til sine forestillinger om fortid og fremtid. Mens hjernens tidsbegrep er skapt på grunnlag av erfaring med bevegelse i naturen, har mennesket - i den ytre verden - skapt et motstykke til sin tidsdominerte tankeverden.

Virkemidlet er kalenderen og uret - apparatet som vi måler tid med, som viser standard bevegelse i henhold til internasjonal konvensjon, og som er plassert overalt der mennesker ferdes. Kalenderens skala og urene finnes i den delen av virkeligheten som vi mennesker har skapt - og bare der. **Derved har vi (hjernen) skapt en slags objektiv virkelighet i verdenen rundt oss som harmonerer med - og i sin tur bekrefter - tankens forestillinger om tid.** Ved - gjennom sine sanser - stadig å møte urene og den informasjonen de løpende formidler, får hjernen bekreftelse på at tid er noe reelt som "går" og kan måles. Men all måling beror på sammenligning, og sammenligning er en bevisst eller ubevisst tankeprosess som bare kan foregå i våre hoder og i de maskinene som utvider vår tankes kapasitet.

De fleste urene er laget på den måten at vi får inntrykk av at "tiden går". Det skjer ved at uret har tre visere. For vårt øye står to av dem stille. Et ur med bare to visere ville derfor ikke gi en tilstrekkelig illusjon av at tiden går. Annerledes er det med sekundviserens hastige bevegelse. Som følge av den nevnte tregheten i vår oppfattelse, oppfatter vi sekundviserens bevegelse på

lignende måte som vi oppfatter melodienes bevegelse i nå'et. **Slik sett har vi laget en kobling mellom oppfattelsen av nå'ets bevegelse og hjernens forestilling om tid som går.**

Men tankens forestillinger om tid kunne leve bra med sansenes «nå» i samme bevissthet lenge før urene spilte en slik rolle i kulturen som nå. I den våkne, bevisste tilstanden **plasserer sansene våre oss i den objektive virkelighetens nå' verden.** Og ut fra - eller i - denne situasjonen gjør tanken bruk av sin mulighet til å tenke i tid - det som var og det som kan komme. Vi kjører bil slik sansene leder oss, og vi oppfatter med sansene hvordan landskapet kommer mot oss og suser forbi. Samtidig har vi frihet til å tenke om det som har vært, og det vi vil gjøre i morgen eller senere. **I slike blandingstilstander - med nå og tid - lever vi i det daglige nesten hele tiden** - tilstander hvor sansene formidler den løpende nå-situasjonen i og omkring oss til bevisstheten, samtidig med at tankene våre kan bevege seg i tidens dimensjon eller være opptatt av noe helt annet.

Sansene plasserer altså bevisstheten vår i nå-et, og fra dette utgangspunktet tar tanken utflukter i sine hjerne-interne forestillinger om fortid og nåtid. Det betyr at de fleste av oss - uten å være klar over det - nesten alltid lever i en blandingsverden hvor den virkeligheten, som sanseinntrykkene formidler til bevisstheten, blandes med tankens forestillinger om fortid og fremtid. De blandes i betydningen av å være til stede i bevisstheten samtidig. Og det skjer stort sett uten at vi reflekterer over det. Det må bety at slike dobbelttilstander - merkelig nok - er problemfri for oss. Slik - i disse blandingstilstandene som vi befinner oss nesten hele tiden - unngår vi å oppleve nå-et fullt ut, fordi sanseinntrykkenes «blandes opp» - og i stor grad overdøves av vår til dels intense og tidsdominerte tankevirksomhet. Det kommer vi tilbake til.

Hva skjer når vi f.eks. over flere minutter følger flukten til en fugl som snapper insekter i luften? Oppfattelsen med sin treghet følger en liten «bit» av hendelsesforløpet dvs. av fuglens varierende flukt. Nå'et er ikke bare et forsvinnende lite punkt, men en bit med en viss liten utstrekning - varighet - som oppfattes av bevisstheten, og som «glir» gjennom den. Det som skal komme, eksisterer ikke, og den lille biten som oppleves som sanset «nå» mens den «glir» gjennom bevisstheten, er straks forbi, hvis ikke tanken griper fatt i inntrykkene og registrerer dem for å oppbevare dem eller sette dem i relasjon til andre registreringer eller de løpende sanseinntrykkene.

Er det stadig nye og bitte små «nå'er» som til enhver tid og i rasende fart dukker opp fra det store intet, slik tanken tenker seg? Har øyeblikket en liten utstrekning, slik erfaringen tilsier? Eller er det sansenes uendelige ro som dveler i et evigvarende «nå» som også rommer bevegelse? Hva stemmer? Hva er psykologi og hva er objektiv virkelighet?

Før vi avslutter dette avsnittet, må vi stille to spørsmål til: (1) Er nå'et knyttet til bevissthet? Finnes mao et «objektivt» nå som ikke avhenger av at en bevissthet opplever eller observerer? Det finnes overvåkings-kamera rundt omkring i bysentra nå for tiden som tar opp på bånd de løpende nå-situasjonene de «ser». Det kan en forvise seg om etterpå. Det viser at bevegelsene i naturen og i sivilisasjonen er objektivt registrerbare - uavhengig av om bevissthet er til stede.

Og (2): Representerer sansene den eneste kontakten vi har med virkeligheten? Ved siden av sansene - de originale eller de som ved hjelp av instrumenter er sterkt utvidet i bredde og finhet - har vi de lovmessigheter man kaller naturlover, og som man også har forsket seg frem til ved hjelp av de vanlige metodene. Og hva med de forskjellige matematiske verktøyene? De ligger i grenselandet mellom oppfinnelser og oppdagelser. De beror på aksiomer - påstander

som ikke er bevist - og omfatter også menneskeskapt regneregler. De matematiske verktøyene brukes i den tro at de representerer noe reelt. Det er en tro som stort sett støttes av erfaring. Gjennom logikken skaper dette en kontakt med virkeligheten.

4 Tidsbegrepet i vitenskapens modeller

Måling av tid

Vitenskapen tenker i konseptuelle og matematiske modeller. Hensikten med modellene er å skape et så realistisk - og samtidig forståelig - bilde av den delen av virkeligheten som modellen er ment å beskrive. Vitenskapen er i den forbindelse avhengig av å kvantifisere, dvs. måle. Mens modellene til syvende og sist finnes i **hodet på mennesker** og deres tanke-ekspanderende datamaskiner, foregår målingene i **virkelighetens verden**.

Tid er en størrelse som ofte inngår i vitenskapens modeller. Men hvordan **måler man tid** når tid ikke finnes i virkeligheten? Da tid ikke kan måles direkte, griper man til et substitutt. Tid måles indirekte ved at man måler (dvs. sammenligner) varigheten av den bevegelsen man vil måle, mot varigheten til en standard bevegelse som per definisjon er blitt knyttet til tidsbegrepet. Det innebærer en indirekte måling av tid. All måling av tid skjer gjennom måling av bevegelsers varighet som omtolkes til tid.

Bevegelser er underlagt fysiske lover. Ved å innføre tidsbegrepet på denne måten har man i sine modeller også gjort tidsbegrepet avhengig av fysiske lover. At **bevegelser** i virkelighetens verden og i modellene blir påvirket av fysiske lover, er selvsagt problemfritt. Men er det like OK at **tid** får den samme avhengigheten i modellene? Kan tid - som altså ikke eksisterer i virkelighetens verden, bare i våre modeller - på et realistisk grunnlag gjøres avhengig av fysiske lover? Resultatet blir f.eks. at tiden går langsommere når det man måler tid med, går langsommere? I så fall blir tid noe som "går" med en hastighet som varierer. Men kan tid "gå" - med en hastighet som til og med kan variere? Derved gjør man - såvidt jeg kan se - tid avhengig av tid. I virkelighetens verden eksisterer ingen tid, heller ingen tid som går.

Tankemodeller og virkeligheten

Som vi så, er det sansene våre som formidler kontakt med det vi kaller virkeligheten: De ytre 5 sansene formidler informasjon om den ytre virkeligheten. Og de indre sansene gir oss informasjon om vår indre virkelighet. Såvidt jeg kan se, kan - eller må - all naturvitenskap til syvende og sist kunne tilbakeføres til "objektiv" - (eller til nød til subjektiv) observasjon - dvs sansning av noe i virkelighetens verden. Det synes å gjelde selv om ulike instrumenter har utvidet de ytre sansenes kapasitet og virkefelt enormt gjennom de seneste generasjonene.

Hvordan har virkeligheten klart å skape et realistisk bilde av seg selv i menneskenes hjerne? Eller hvordan har hjernen klart å skape et relativt korrekt bilde av virkeligheten i seg selv? Som vi har sett, har menneskehjernen laget seg en skala med år, måned, dag og klokkeslett og et «nå» som vandrer langs denne skalaen. Alle og alt befinner seg hele tiden i dette nå'et. Og alt som skjer, og alt som gjøres, det skjer og gjøres i dette nå'et. På grunn av Jordens rotasjon om sin egen akse er denne skalaen ikke lik over hele Jorden. Ja, strengt tatt finnes det et uendelig antall slike skalaer. Men av praktiske grunner har man laget tidssoner med felles skala.

De nevnte forhold inngår også i grunnlaget for vitenskapens teorier og modeller. Det eksisterer altså en virkelighet "der ute", (som også kroppen, hjernen og psyken med bevisstheten i siste instans er en del av). Og det eksisterer tankemodeller i hjernen om denne virkeligheten, hvor også tankemodellene tilhører denne virkeligheten, vel og merke som modeller. Men modellenes informasjonsinnhold er ikke del av virkeligheten. For enhver modell er ufullstendig og kan dessuten være mer eller mindre feil, dvs gi et uriktig bilde av virkeligheten. **Hvilke egenskaper har virkeligheten og tankemodellene, og hvilke relasjoner eksisterer mellom dem?** Det skal vi i det følgende se litt nærmere på.

Alt som skjer, det skjer i virkelighetens verden i form av bevegelse eller forandring. Og alt som skjer, det skjer nå - i det nå'et som er til stede hele tiden - i det «evigvarende nå'et». Dette gjelder hele universet og alle vitenskapelige målinger og alt som tenkes og føles i hjernen. Også det som tenkes om fortid, nåtid og fremtid skjer i nå'et. Forandringer i virkelighetens verden er irreversible i den forstand at de ikke kan gjøres ugjort. Men en ny forandring kan selvsagt oppheve konsekvensene av den tidligere forandringen. Alle forandringer skjer etter fysiske lover (som vi går ut fra finnes i virkeligheten) men som i alle fall finnes i modellene våre og/eller i vitenskapens hjerner. Lovene gjør at forandringene skjer etter et forløp som **i våre tankemodeller** er avbildet som kronologer - at noe følger etter noe annet - eller som kausale, dvs. som følge av lovmessige sammenhenger, hvor en årsak har virkninger som igjen er årsak til noe osv. Dessuten er mange - kanskje alle - bevegelser eller forandringer regulert eller påvirket av naturlover som virker **i de fysiske- respektive psykiske sider av virkeligheten**. Det ser mao ut til at det eksisterer lover som regulerer bevegelsene i virkelighetens verden, lover som er avbildet mer eller mindre korrekt i våre tankemodeller.

I våre hjerner eller tankemodeller har bevegelse altså et kronologisk aspekt og et psykologisk aspekt som blant annet gjør seg gjeldende gjennom forestillingen om fortid og fremtid. I virkelighetens verden finnes ingen fortid og ingen fremtid, bare nå. Dermed er antydning at **hjernens modeller med sine forestillinger om fortid og fremtid har større frihetsgrader enn virkeligheten** som - slik vi har sett - ikke kommer ut av nå'et. Denne friheten gjør det f.eks. mulig for hjernen og dens (matematiske) modeller å innføre et tidsbegrep som i sin tur skaper et behov for å kvantifisere tid.

Hva sier vitenskapen ut fra sin forestillingsverden?

I syv punkter vil vi se og kommentere hva vitenskapen sier om disse forhold:

1) Tid er en størrelse i virkelighetens verden som - sammen med rommets tre dimensjoner - utgjør et kontinuum som kalles romtiden.

Kommentar: Mens de tre romlige dimensjonene kan «bytte plass», så kan vel ikke tiden som dimensjon «bytte plass» med de andre på samme måten. Hvis tid er en dimensjon, kan den vel ikke være en likeverdig dimensjon? Hvordan kan noe som bare eksisterer inne i hodene våre, være en dimensjon i virkelighetens verden?

Romtiden inngår i Einsteins relativitetsteorier som danner vitenskapens viktigste grunnlag for sin forestillingsverden. Teoriene har bestått en rekke utrolige tester ved å ha forutsagt fenomen som senere har vist seg å stemme. Teorien og det den innebærer, står derfor meget sterkt, selv om det i vitenskapens forestillingverden finnes paradokser og merkverdigheter som også disse teoriene er involvert i: Hvis to klokker er i relativ bevegelse til hverandre, vil begge oppfatte at den andre går for sent - og det er en logisk umulighet.

Man har lenge sagt at Big Bang ikke skjedde i et eksisterende rom, men at rommet og **tiden ble til gjennom Big Bang**. Men nå hører man stemmer fra forskningshold som snakker om tiden før Big Bang. Også her snakker man altså om tid som en reell størrelse i virkelighetens verden.

2) Tid kan måles. Tiden går langsommere når det man måler tid med - på grunn av akselerasjon eller gravitasjon - går langsommere. Til dette henter vi fra Illustrert Vitenskap (IV): At tiden går langsommere for legemer i hurtig bevegelse er etter hvert blitt alminnelig viten for partikkelforskerne ... rundt omkring i verden. Alle prosessene i mikrokosmos skjer etter tidsskalaer som kan beregnes helt nøyaktig med relativitetsteorien. (IV 2/05). Tilsvarende gjelder for bevegelser i sterke gravitasjonsfelt; gravitasjon og akselerasjon virker på samme måte.

Dette innebærer at det (samtidig?) finnes mange forskjellige tider på forskjellige steder i universet. Vi sier derimot: Tid som naturfenomen eksisterer ikke. Tid kan derfor ikke måles. Det finnes ingen "objektiv" tid løsrevet fra bevegelse. I virkelighetens verden finnes bare bevegelse - ikke tid. Amrit Sorli har et sted sagt det slik: Bevegelsene foregår ikke i tiden, slik vi gjerne forestiller oss det. **I virkelighetens verden er bevegelsene selve tiden.**

Slik vi ser det, er hele universet forenet i et felles NÅ. Det finnes ikke forskjellige tider på ulike steder i universet, slik vitenskapen sier. Når tiden går med forskjellige hastigheter på forskjellige steder i universet, hvilken tid «gjelder» da i det enkelte tilfellet eller på overordnet nivå? Dette kommer vi tilbake til.

3) C (lyshastigheten) = en absolutt øvre grense for hastighet. Vi henter igjen fra Illustrert Vitenskap: Uansett hvor raskt man flyr etter lyset f.eks. fra en lommelykt, fjerner det seg likevel med en hastighet på nøyaktig 299 792 458 m/sek. Forklaringen skal være at den som forfølger lyset, setter ned pulsen på sin egen tid. Man kan si at lysets hastighet blir den konstante enheten som alle andre verdier retter seg etter, (IV 2/05).

Kommentar:

Beveger det man måler tid med seg med lysets hastighet, skal måle-instrumentet stå stille. Men betyr det at tiden står stille? Tiden står angivelig stille mens lyset farer med en konstant hastighet $V = 300\,000$ km/sek - gjennom universet, hvor sekundene står stille? Hvilken varighet har disse sekundene når tiden står stille? Akselerer i tankene uret fra 0 - V og se hva som skjer.

At C er en absolutt enhet som ikke kan overskrides, skal være verifisert tallrike ganger. Det innebærer at 2 lysglimt som sendes samtidig ut i motsatte retninger ikke fjerner seg fra hverandre med dobbelt lyshastighet, men fortsatt med C . Det virker uforståelig. «Vet» de to lysstrålene om hverandre? Hvordan oppfører gradvise overganger seg? Visse målinger fra den aller seneste tid kan tyde på at lysets hastighet i vakuum over de store tidsrom ikke er så konstant som man hittil har trodd. Da fysikkens begrepsapparat nå er knyttet opp mot den antagelsen at lyses hastighet er konstant, ryster disse nye tankene fysikkens fundament.

4) Eksperimentet med såkalte tvillingfotoner viser at det kan eksistere en slags forbindelse mellom to slike fotoner som kan befinne seg ufattelig langt fra hverandre i universet. Forbindelsen skjer **uten målbar bruk av tid**. Man vet ikke hva dette fenomenet beror på, og hva det innebærer. Man sier at forbindelsen skjer gjennom et såkalt «ormehull» - en slags «kanal» som leder ut av vårt univers og tilbake igjen, og som skaper forbindelse på den

måten. Men det finnes også andre forklaringsmodeller. Begrepet «ikke-lokalitet» brukes også i denne forbindelse.

5) Vitenskapen sier at man kan forandre fortiden.

For tiden er det et tema blant noen forskere, hvorvidt det er en reell mulighet å forandre fortiden! I modellene er det selvsagt mulig å forandre fortiden, men man kommer opp i uløselige selvmotsettelser. Ut fra våre resonnementer har dette ingen ting med virkeligheten å gjøre.

6) Det er mulig å foreta såkalte tidsreiser, hvor man kan reise inn i fortiden eller fremtiden. Kommentar: Tenkemåten tyder på at fortid og fremtid antas å være noe som er reelt til stede. Ut fra våre resonnementer er dette umulig, siden fortid og fremtid ikke eksisterer i virkelighetens verden.

7) Vitenskapen sier at det finnes en såkalt tidspil - at tiden går fra fremtid til fortid - og at denne tidspilen kan snus. Ut fra våre resonnementer sier vi at tidspilen kan snus i modellene, men ikke i virkeligheten. Det finnes riktig nok en "tidspil" - eller rettere: en bevegelsespil - i virkelighetens verden, nemlig bevegelsen mot økende entropi. Og den bevegelsespilen kan heller ikke snus.

Viser modellene alltid et korrekt bilde av virkeligheten?

Som vi ser, finnes flere uoverensstemmelser mellom det vi har resonert oss frem til og det vitenskapen sier. Hvorfor ikke bøye seg for vitenskapen? Grunnen er den at det ennå finnes uoverensstemmelser og paradokser i vitenskapens forestillingsverden, som viser at noe ikke stemmer her heller. De som følger med i det som skjer, vet at vitenskapens forestillinger om de store spørsmål ikke er kommet helt på plass ennå. Ja, noe tyder på at det ennå kan finnes grunnleggende uoverensstemmelser. (Konf. min artikkel om vitenskapen og virkeligheten på min hjemmeside.) Når vitenskapen likevel får så mye til å stemme, men ikke alt, er det nærliggende å spørre: Har man innført to feil som på visse områder opphever hverandre?

Vi ser at de eksperimentene med tid som vi har frihet til å foreta i hjernen og modellene, ikke uten videre kan overføres til bevegelsene i det virkelige liv. Vi har frihet til å snu tidspilen i hjernen og våre matematiske formler og kjøre "filmen" baklengs. Men vi kan ikke snu en tilsvarende tidspil i virkeligheten. For i virkeligheten finnes bare nå. I min hjerne kan jeg forandre fortiden - dvs mine forestillinger om fortiden - men det er ikke mulig å forandre den virkelige fortiden, **for den eksisterer ikke**; Og det er ikke mulig å forandre noe som ikke eksisterer. I modellene kan vi foreta såkalte tidsreiser, reiser til fortid og fremtid. I virkelighetens verden finnes verken fortid eller fremtid som man da heller ikke kan reise til eller i. I virkelighetens verden eksisterer bare nå - som selvsagt også omfatter konsekvensene av alle bevegelser som har skjedd.

Å bruke disse modell-begrepene til å forstå virkelighetens verden, må - som vi ser - gjøres med varsomhet. De friheter hjernen har i sine modeller, kan ikke uten videre overføres til virkeligheten. Disse frihetene kan lede på villspor, hvis man ikke har klart for seg hvilke begrensninger man må legge på bruken av modellene for å beskrive noe som er reelt i virkelighetens verden.

Disse tankene indikerer et behov for å avklare på hvilke områder modellene gir et sant bilde av virkeligheten, og hvor modellenes utsagn blir feil. Det er også spørsmål om noen av

tankemodellenes egenskaper på en utillatelig måte er overført til forestillingene om virkeligheten via tidsbegrepet. Tid er ikke det samme som bevegelse. Bevegelser tilhører virkelighetens verden, er reelle fenomener. Tid, derimot er en forestilling i våre hoder om noe som ikke eksisterer. Hvordan kan det ene da representere det andre? Spørsmålet er om man er kommet i skade for å trekke tolkningene av modellenes egenskaper for langt og derved tillagt virkeligheten egenskaper den ikke har? Det synes i det minste klart at noe ikke stemmer. Her ligger kanskje grunnlaget for noen av de merkverdigheter som ennå finnes i vitenskapens forestillingsverden?

5 Bevegelsenes egenskaper sett i relasjon til våre forestillinger om tid

Vi har i det foregående snakket om tid og bevegelse. Men bevegelser har egenskaper som vi bare såvidt har vært inne på. I dette avsnittet skal vi gå litt nærmere inn på bevegelsers forskjellige egenskaper, og hvordan «tid» forholder seg til dem. Hensikten er bedre å forstå hva som er realitet og hva som er tanke.

Vi har sett at hastigheter finnes i virkelighetens verden. Hastigheter er observerbare og kan erfares. Det må bety at tregheten i oppfattelsen varer lenge nok til å oppfatte bevegelsens retning og hastighet samt dens eventuelle retningsforandring og hastighetsforandring. **Beregnet** hastighet finnes derimot ikke i virkelighetens verden, bare i modellene i våre hoder og i våre datamaskiner.

Men hjernen har også skapt andre begreper som vi må se nærmere på fordi de angår vår forestilling om tid. Det gjelder samtidighet, kausalitet og varighet. Hvilke relasjoner har de til virkelighetens verden? Vi tar for oss begrepene i tur og orden.

Samtidighet - hva slags begrep er det? Er det bare et påfunn av hjernen, som bare tjener tankemodellene, eller finnes det realiteter bak fenomenet? La oss gjøre et tankeeksperiment: Vi ser for oss et idealisert, kuleformet bilde av vår Jord som roterer om sin akse i lyset av Solen. Hvordan beveger skyggesiden seg i relasjon til meridianene? Ved vår- og høstjvindøgn går alle meridianenes punkter samtidig inn i skyggen, og kommer samtidig ut fra skyggen og inn i sollyset igjen. Selv om Jorden avviker fra kuleformen, og det finnes andre forstyrrende elementer, så skulle dette eksemplet vise at hjernens begrep om samtidighet har et reelt motstykke i virkelighetens bevegelsesverden. Det dreier seg her om **koplede bevegelser** som gir samtidighet en mening også i virkelighetens verden. Slik samtidighet har skjedd i uminnelige tider - lenge før tidsbegrepet ble oppfunnet.

Jeg har en gang opplevd noe av dette. Jeg fløy en sommerkveld direkte fra Helsingfors til Oslo - det vil si nesten rett imot solen som holdt på å gå ned. Det spesielle var at solen ikke gikk ned! Stort sett beholdt den sin posisjon over horisonten på hele turen som vel varte ca 1,5 timer. Hva skulle det bety? Flyet beholdt sin omtrentlige posisjon i forhold til solen, mens Jorden dreide seg under oss og førte nye, tilnærmete meridianer inn i natten. Da Jorden hadde dreid så mye under oss at Oslo var i passe avstand, gikk vi ned.

Samtidighet som begrep finnes bare i hodene eller modellene våre - ikke i naturen. Det forhindrer ikke at alle fuglene i en flokk kan lette samtidig. Det betyr at samtidige bevegelser finnes i naturen og kan observeres.

Kausalitet kan sanses, men hjernen kan også tenke seg til slik avhengighet. Her et eksempel på det første: Når stormen brekker treet, er det - uten tankens mellomkomst - klart hva som skjer. Ser vi en mann lenger borte slå i spiker med en hammer, ankommer lyden fra hammerslaget til våre ører noe etter synsinntrykket. Her er det hjernens tankevirksomhet som må finne forklaringen på sammenhengene mellom synsinntrykket og den forsinkede lyden.

Som vi har sett, åpner tregheten i hjernen for oppfattelse av **kontinuitet**. Det gjør også **tidens kronologiske aspekt** - at noe følger etter noe annet.

Hva med **varighet**? At tanken kan tenke varighet, er en erfaring alle har gjort. Men kan varighet være en reell egenskap som bevegelser kan ha? Kolliderer ikke varighet med virkelighetens nå? Tregheten i hjernens oppfattelse ser ut til å slå en slags bro over denne vanskeligheten. For ved hjelp av denne tregheten blir nå'et utvidet til en liten varighet. Denne lille varigheten blir oppfattet av hjernen og samlet sammen med de følgende til en større varighet - som da nødvendigvis må befinne seg i våre tanker. Ut over den varighet tregheten skaper, synes ikke varighet å være et reelt fenomen! Men la oss gå noe grundigere til verks.

Bevegelser har vanligvis en begynnelse og en slutt. (Begynnelse og slutt kan også defineres.) Mellom dem ligger det vi kaller bevegelsens varighet. Vi måler bevegelsers varighet vha en parallell bevegelse som er uten ende, og som derfor kan brukes til å måle enhver bevegelses varighet. Instrumentet vi bruker, består av kalender og ur. De representerer en skala hvor tidspunkter kan avleses. Varigheten er avstanden mellom to tidspunkter. Avstanden måles ved å trekke begynner-tidspunktet fra slutt-tidspunktet. All bevegelse, også begge de nevnte parallelle bevegelser (den som skal måles og den som måler), skjer i nå'et. Begge kan observeres samtidig. Men uten å «huske» begynnertidspunktet når man observerer senere stadier av bevegelsen - finnes ingen varighet. Men å huske er å tenke i tid. **Varighet synes å oppstå i et samspill av noe som sanses og noe som tenkes.** Det som sanses er selve bevegelsen som skjer i nå'et. Dessuten sanser man bevegelsens begynnelse og slutt. Varigheten som ligger imellom, oppstår som en tenkt størrelse. Den kan være upresist tenkt eller målt med f.eks. 1/1000 sek. nøyaktighet.

Begrepet er altså skapt fordi hjernen har observert bevegelser og tolket observerte tilstander som konsekvens av bevegelser som har vart en tid. Konsekvensene avhenger av bevegelsens varighet. Snør det, blir snølaget på taket etter hvert tykkere. Tykkelsen avhenger av snøværets varighet. I tillegg kan det altså sanses hvordan bevegelse skaper konsekvenser mens det skjer - dvs. hvordan de dalende snøflokkene danner et stadig tykkere sjikt av snø på taket. Og konsekvensene av avsluttet bevegelse - snølagets tykkelse - kan også sanses. Alt som kan sanses, skjer eller finnes i virkelighetens verden. Men tidligere nå-tilstander i virkelighetens verden eksisterer bare som erindring i våre hjerner. En varighet som går ut over treghetens varighet, er uforenlig med virkelighetens "nå". Slik varighet kan ikke sanses. Derfor eksisterer slik varighet bare som et begrep i våre hjerner.

Selv om tid er en menneskeskapt størrelse, er alle de innretningene vi mennesker har skapt rundt tidsbegrepet vel egnet til å **koordinere bevegelser**. Såkalte **tidspunkter** er egnet til å sette igang og å følge opp koordinerte bevegelser.

6 Nærmere om det tidløse

Skal vi nærme oss tid, må vi også se på det vi har kalt det tidløse. Vi sa at alt som skjer, det skjer eller gjøres i nå'et - at vi er "fanget" i nå'et - at livet finner sted i nå'et. Og vi så på tankens forestillinger om nå'et og sansenes oppfattelse av tid gjennom treghet som gir bevegelsene en varighet..

Vi skal nå ta et lite skritt til inn i de psykologiske sidene av alt dette. Vi sa at **sanseinntrykkenes «nå»** og **tankenes tidsdimensjon** fungerer godt sammen i bevisstheten, selv om de i utgangspunktet synes uforenlige. Det henger sammen med at de kan være til stede i bevisstheten samtidig uten å forstyrre hverandre. Ja, ofte mer enn det; de supplerer hverandre. Og slik er det i store deler av livet vårt. Denne blandingstilstanden er så vanlig at vi knapt kjenner tilstander hvor **bare den ene eller den andre** - nemlig tankens tid eller sansenes nå - er til stede i bevisstheten. Men slike tilstander er mulige, og noen av dem har betydning for vår drøftelse av tid.

Vi vil nå se på spesielle bevissthetstilstander, hvor bevisstheten bare er fylt av sanseintrykk eller av tanker. Det er sansene våre som bringer oss i direkte kontakt med virkeligheten. Er vår **bevissthet fullstendig fylt av sanseintrykk**, da lever vi helt i virkelighetens verden, da lever vi i nå'et. Det er populært å snakke om det i våre dager - om å leve i nå'et - men å oppleve denne tilstanden er noe annet og langt sjeldnere, fordi tankevirksomheten, som er så nært knyttet til fortid og fremtid, er så sterk hos oss moderne mennesker. Ja, de fleste av oss har knapt opplevd tilstander hvor den tidsbaserte tankevirksomheten har vært fraværende.

Det ser ut til at mange i vår tid har en lengsel bort fra tidens - det vil si tankens dimensjon - bort fra tanker som ofte kan være plagsomme eller kjedelige. De lengter seg over til sanseintrykk som føles behagelige eller positive, og som kan oppleves i gitte situasjoner, slik vi kort har antydnet ovenfor. Derfor er jakten på behagelige opplevelser, som er så fremherskende i vår tid, ofte en jakt for å oppleve nå'et - det vil si å oppleve selve livet. For når man opplever nå'et, har man kontakt med livet - da lever man - da ER man. Da skjønner man hva det vil si å VÆRE. Livet finner sted i nå'et. I nå'et finnes ingen tid, bare bevegelse. Bevegelsene finner ikke sted i tiden. Bevegelsene er i seg selv virkelighetens «tid». Det ser ut til at man kan øve seg opp til bedre å oppleve nettopp dette.

Skal Nå'et med stor N oppleves, må tankene være fraværende, slik at sanseintrykkene «fyller» hele bevisstheten. Det er mulig. Men tankene må falle til ro av seg selv, uten disiplinering. Grunnen er at den vanlige formen for disiplinering i seg selv innebærer en form for tankevirksomhet. Hvilke virkemidler gjør det moderne mennesket særlig bruk av for oppnå en slik tilstand, hvor tankene og deres tidsdimensjon er fraværende, og hvor Nå'et derved kan oppleves? Forskjellige typer ekstrem sport, sex, diskotekenes decibel og narkotika synes å være sentrale virkemidler her, men også ulike kampsport-arter. Kanskje har også stemningen på popkonserter noe av den samme virkningen?

Tanken kan tenke om tanken og om sansingens nå. Men sansingen har ingen tilgang til tanken. Tanken kan (nesten) ikke sanses, selv ikke med de indre sanser og det ultimate

sanseorgan - bevisstheten. Grunnen er at i den årvåkne bevisstheten faller tankevirksomheten til ro av seg selv. Dette er en form for meditasjon vi straks kommer tilbake til.

La oss se på noen eksempler: Basehopperen som kaster seg utfor fjellet, elsker den uvanlige tilstanden det er både å være vektløs noen sekunder og samtidig oppleve nå'et - den fullstendig sansede opplevelsen uten tilstedeværelse av tankens tidsdimensjon. Den som har prøvd å føre en samtale på diskotek, har antagelig opplevd - slik forfatteren har gjort - at tankevirksomheten blir overdøvet, ja, slått ut; den gir opp og faller til ro. De forskjellige kampsport-artene krever ikke bare styrke, men også lynrask reaksjon. Her arbeider sanseintrykk mer eller mindre automatisk sammen med kroppens motoriske system uten sterk medvirkning av tankevirksomheten. Mens kampen pågår, lever også disse stort sett i nå'et.

Det som er sagt ovenfor, gjelder særlig for det urbane, moderne mennesket. Men det finnes ennå fjellbønder og "gammeldagse" kystfiskere som ikke jakter på opplevelser. Fordi de er ordfattige, opplever de noe gjennom sansene sine store deler av tiden. De lever i betydelig grad i sansenes verden - utenfor tidens dimensjon, tar inn i seg **det som er**, uten å være oppfylt av tanker. De lever i nå'et - i virkelighetens verden formidlet til bevisstheten gjennom sansene.

På et helt annet plan, men med lignende virkning ligger de forskjellige typer meditasjon. De fleste av dem har til hensikt å dempe tankevirksomheten for å redusere de plagene en intens tankevirksomhet kan skape. Eventuelt mediterer man også med henblikk på å oppleve nå'et. Vi nevnte en lite kjent, men viktig form for meditasjon som går ut på å sette seg i en svært årvåken tilstand. Denne tilstanden bevirker blant annet at tankevirksomheten faller til ro av seg selv - uten noen form for tvang eller disiplinering. Også da lever man i nå'et - med alle de muligheter det åpner. Vi skal se litt nærmere på denne muligheten.

Den virkeligheten som er i fokus i bevisstheten, kan formidles gjennom de ytre sansene, gjennom de indre sansene og gjennom det ultimate sanse-"organet" - nemlig bevisstheten. Dette siste skjer ved årvåken iakttagelse - for eksempel av alle våre reaksjoner som vi kan få i form av angst, lengsel og glede etc. Ved denne eksponeringen av reaksjonene i bevisstheten skjer det noe med det som - årvåkent - er i blikkfeltet. Det skjer av seg selv, og det kan skje på flere plan: Reaksjonenes emosjonelle energiinnhold tømmes uten å volde skade. Man ser og skjønner det som skjer mens det skjer, og man ser det sanne som sant. Det skjer altså noe med virkeligheten inne i oss, og det skjer i nå'et.

Ved en viss grad av årvåkenhet forsvinner altså tidsdimensjonen i vår bevissthet. Det skjer ved at den tidsdominerte tankevirksomheten faller til ro av seg selv. Det er dette som åpner muligheten for å oppleve nå'et. I den årvåkne tilstanden, hvor tankevirksomheten ikke er til stede, er tidens dimensjon borte. Derfor opplever man nå'et. Det er selve årvåkenheten som bevirker det - og det skjer uten tvang. Det som skjer her, det skjer i nå'et - i likhet med alt annet som skjer. All forståelse - både den umiddelbare og den intellektuelle - er irreversible prosesser i hjernen. For har man forstått, kan man ikke lenger sette seg i den tilstanden, hvor man ikke forsto. Hjernen og psyken er kommet et lite stykke nærmere sannhet og sunnhet på dette punktet. Mer om dette finnes i min bok "Lær deg selv å kjenne" som ligger på min hjemmeside.

7 Hva er tid?

Det vi kaller tid, er enten en avlesning av standardbevegelsens aktuelle stand (klokken er så og så mange) eller et forholdstall mellom to bevegelsers varighet, hvor den ene er den standardiserte bevegelsen. Den andre bevegelsen er den som skal måles. Vi sier at aktiviteten tok så og så lang tid. Det tok meg f.eks. 30 min. å bevege meg fra A til B. Det betyr at mens jeg beveget meg fra A til B, beveget standardbevegelsen seg motsvarende 30 minutter på skalaen.

Vi sa at tid ikke kan sanses, men bare finnes som begrep i våre tanker, og at tid derfor ikke finnes i (den sansbare) virkeligheten. Nå - etter denne gjennomgangen - ser vi kanskje behov for å nyansere dette synet noe? Er det for enkelt å si at tid ikke finnes, fordi tid ikke kan sanses direkte? For ved nærmere ettersyn synes tid å være indirekte til stede på to måter i virkelighetens verden.

At noe beveger seg, er reelt. Bevegelse er et reelt fenomen som kan sanses pga hjernens treghet. Og hastighet er en reell egenskap ved bevegelse. Men tanken sier at hastighet er forandringmengde per tidsenhet. **Slik blir tid - av nødvendighet - involvert i noe reelt, selv om tid ikke er sansbar.**

Bevegelsers varighet kan sanses i korte intervaller og er som sådanne derfor reelle. Det virker rimelig å anta at summen av slike små «realiteter» også er reell, slik at varighet av vilkårlig lengde er en reell egenskap ved bevegelse. At konsekvenser av varige bevegelse kan sanses, tyder også på det samme. Nå kommer vi vel ikke tidens vesen nærmere enn gjennom varighet, siden nettopp varighet synes å være tidens mest sentrale egenskap - riktignok sett ut fra tankens synsvinkel. **Slik forenes tanken og sansene i synet på at tid - ved dens varighet - er noe reelt.**

Det ser altså ut til at tid ligger i bunnen av flere reelle fenomen, selv om tid ikke selv kan sanses direkte. Betyr det at tid likevel er et reelt fenomen? «Tid» synes å ligge i «bunnen» av noe som eksisterer og er derfor til stede på den måten. Er dette i så fall det unike ved tid - at den eksisterer som en realitet, selv om den unndrar seg vanlig observasjon og forskning? Grunnen til dét synes ikke å være at den er for liten eller lignende, men at den er så mye annerledes enn alt vi ellers kjenner at vi ikke helt forstår dens vesen. Er det slik at alt er i tiden, bare tiden er ikke i tiden?

Hvilke relasjoner består mellom tid og nå? Hvor kommer mao. nå'et fra? Er nå'et et merkelig aspekt av virkeligheten - ja, selve virkeligheten? Er varighet grunnlaget for tid, og samtidig skaperen av «nye» nå? Hvordan kan det felles nå i universet forenes med at tiden går med forskjellig hastighet på forskjellige steder i universet, slik vitenskapen sier? Da «nå» er felles for hele universet, vil varigheten mellom 2 nå være lik i hele universet. Men måler man denne varigheten på flere steder, vil måleresultatet avhenge av de fysiske betingelser målingene skjer under. Det betyr at samme varighet vil kunne fremstå med forskjellig måleresultat, slik at like varigheter tilsynelatende vil være forskjellige. (Prof. Bohm foreslo å innføre øyeblikket som begrep, hvor øyeblikket kunne ha forskjellig varighet avhengig av sammenhengen, men det er varighet forstått på en annen måte enn her.)

Er det kanskje slik? Tid - og dermed varighet - eksisterer, men bare «skjult» - og derfor utilgjengelig for direkte sansning og måling. Vi sa at varighet er tidens vesen. Men hvordan måler vi varighet? Til det har vi innført tidsbegrepet siden tid på en måte kan måles. Derved

har man innført en ny vanskelighet, fordi varighet målt ved en standard bevegelse gjør varighet avhengig av fysiske lover som er forskjellige på forskjellige steder i universet, en avhengighet som varighet vel ikke er avhengig av? For varighet er avstanden mellom to Nå. Da Nå er felles for hele universet, må også varigheten mellom to Nå være den samme for hele universet. Kan varighet måles på andre måter? Kan ikke varighet måles direkte i det hele tatt? Hvorfor? Hvordan måle varighet uten å gå veien om en std. bevegelse og tilhørende vanskeligheter? Hvorfor skjer alt som skjer nå?

Kommentar: Varighet er - når den måles - en sammenligning mellom noe som **er** med noe som **var** - dvs som ikke **er** lenger. Er det OK å foreta en slik sammenligning?

8 Sluttcommentar

Vi har hele tiden forutsatt at det finnes en virkelighet «der ute» som er objektivt til stede. Men også all informasjon om denne «virkeligheten» som vi mottar gjennom sansene våre, den mottar vi til syvende og sist inne i hodene våre - i bevisstheten - samme «sted» vi opplever tankene våre. I mange tilfeller finnes riktignok en registrering vha av instrumenter mellom avsenderen og vår bevissthet. De gir inntrykk av at virkeligheten «der ute» virkelig eksisterer - uavhengig av det som foregår i hodene våre. En viktig «bekreftelse» av vår virkelighetsoppfatning får vi ved at inntrykkene vi mottar gjennom de forskjellige kanalene - indre og ytre sanser og det motoriske systemet - gjensidig understøtter hverandre. Likevel; alt vi observerer - sanser - og alt vi tenker, det foregår inne i hodene våre. Det kommer vi ikke utenom.

Tidsbegrepet er nyttig og vanskelig. Når tidsbegrepet og innretningene i tilknytning til det synes å være så nyttige og fungerer så bra i samfunnet, henger det - slik denne utredningen antyder - sammen med at tid særlig brukes til å koordinere bevegelser. Ser vi på tid som et hjelpemiddel til å koordinere bevegelser, og ikke som noe i seg selv - noe vi kan øve oss opp til - ser det ut til å gi oss en bedre kontakt med bevegelsene i virkelighetens verden og livet som finner sted i det evigvarende Nå.

Men når tid blir gjort til en objektivt tilstedeværende størrelse løsrevet fra bevegelse, oppstår problemer, og spørsmålet oppstår: Kan vi fri oss fra tidsbegrepet? Er våre forestillinger om tid og tidens retning overflødige? Forkludrer de bare vår tenkning? Kan vi klare oss uten? Er det mulig å måle bevegelse uten å innføre det problematiske tidsbegrepet? Det synes faktisk mulig å fokusere på bevegelse og i noen grad - ved øvelse - å fri seg noe fra forestillingene om tid. Men det virker vanskelig og lite praktisk.

Alle(?) bevegelser styres av prosesser som til sist omdanner andre former for energi til varme - en varme som ikke kan gjenvinnes. Dette skjer uavhengig av våre forestillinger om tid. Kan det finnes en måte å beskrive bevegelse på ved hjelp av entropibegrepet - altså uten anvendelse av tidsbegrepet? Kan entropi måles direkte ved hjelp av en entropi-enhet?

Energi finnes i enhver form for bevegelse. Gjennom bevegelse knyttes hastighet, tid og energi sammen. Er tid knyttet til bevegelse, er tid også knyttet til energi, for enhver bevegelse er bærer av energi. Hvordan er koblingen mellom tid og energi? Dessuten har energiens

bevegelse en retning mot økende entropi eller uorden. Betyr det at også tiden har en retning?
Her er - som vi ser - ennå mye å fundere på.

Alt innhold © 2012 Johan Lem.
www.johanlem.no